

HAN KÃME

APÓSTOLO AG TỸ NÉN HAN KÃME

¹ *Teófilo*, inh *Livro* ve ki sóg ã mỹ *Jesus* tỹ nén han mũ kar tó ja nĩ, ti tỹ nén han vén mũ ên ti, ti tỹ nén han rén ên ti ke gé. Ti tỹ êg kanhrãn mũ ên rán sóg huri ke gé. ² Kĩ sóg ti tỹ kanhkã ra tãp̄ry mũ rán huri ke gé. Ti tỹ kanhkã ra tãp̄ry to hã tóg ti tỹ ùn kuprêg mũ ag mré vēmén ja nĩ ver. Topê kuprĩg tỹ ti mỹ nén tó mũ ên tó tóg mũ ag mỹ. ³ Ti ter kar kĩ *Jesus* tóg ag mỹ vãnh ven tỹ hẽn ri ke han ja nĩ, kurã tỹ 40 (ke) ki, ti tỹ ùn kuprêg ja ên ag mỹ. Ag tỹ ti ve kĩ ti mré vēmén kĩ ag tóg ti rĩr jẽ ki kanhrãn mũ, *apóstolo* ag. Ag mỹ tóg Topê tỹ tỹ êg pã'i nĩ kãmén mũ.

⁴ Kejẽn tóg ag mré nĩ nĩ. Kĩ tóg ag mỹ: “ver *Jerusalém* tá kãpa tũg nĩ,” he mũ. “Tá nỹti kĩ Topê tỹ ãjag mỹ nén tó ja jãvãnh nĩ, isỹ ãjag mỹ nén tó ja ên ti,” he tóg. ⁵ “*João* vỹ goj tỹ êg kygpe ja nĩgtĩ,” he tóg. “Hã ra ãjag tóg kãnhmar Topê kuprĩg tỹ jagrê nỹtĩnh ke mũ. Sỹ ãjag kygpenh ken hã vẽ,” he tóg, *Jesus* ti.

Jesus tỹ kanhkã ra tĩg

⁶ Kejẽn ag tóg vãnh mãn mãn mũ sir, *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag. Kĩ tóg ag mré nĩ nĩ. Kĩ ag tóg ti mỹ: “*Senhor*,” he mũ. “Ã mỹ ùri êg *povo* tỹ *Israel* tỹ pã'i mág fêg mãn mũ,” he ag tóg ti mỹ.

⁷ Hã ra tóg ag mỹ: “vó, Topê hã vỹ ki kanhró nĩ. ãjag tũ pijé!,” he mũ. “Kurã ên ki kanhrãn ke tũ ãjag tóg nĩ, Topê tỹ ãjag pã'i mág fêg mãn ke kurã ti,”

he tóg. ⁸ “Hã ra Topẽ kuprĩg vỹ tỹ ãjag jagrẽ nĩnh ke mũ. Kĩ ti hã vỹ ãjag tar han ke mũ, ãjag tỹ inh kãmén jé. *Jerusalém* tá ãjag tóg inh kãmén ke mũ, ga tỹ *Judéia* tá ke gé, ga tỹ *Samaria* tá ke gé, ga fyn ja tá hã ke gé m̃yr,” he tóg, *Jesus* ti. ⁹ Ti tỹ tag tó kar k̃ỹ tóg vãhã kynhm̃ỹ tãp̃ry mũ sir ag rĩnve, k̃ỹ kanhkã góg vỹ ti kri r̃um ke mũ sir, ti ve m̃an tũ ag tóg nĩ sir. ¹⁰ K̃ỹ ag tóg kanhkã tug̃ñm mũ, ag tỹ ti tĩg ven k̃ỹ.

Hã ra vãhã ùn régre ag tóg tá ñyĩ, kur kupri rĩnh k̃ỹ. Topẽ tỹ jẽgnẽ jafã ag vẽ. ¹¹ K̃ỹ ag tóg ag m̃y: “ha vé,” he mũ. “Ãjag ne tóg kanhkã tá êvãnh ñyĩ nĩ. *Jesus* vỹ ṽyn kenh ke mũ. Ti tĩg ja ên ri ke han jé tóg ke mũ. Ti tỹ kanhkã ra tãp̃ry vẽ, hã ra tóg tá kãtère m̃an ke mũ gé,” he ag tóg.

Ag tỹ Matias fẽg

¹² K̃ỹ ag tóg ṽynṽyn ke mũ sir, *Jerusalém* ra, krĩ tỹ *Oliveiras* tá kãmũ k̃ỹ.

¹³ Û tỹ tá kãmũ mũ ag hã vẽ, hã vỹ: *Pedro, João, Tiago, André, Filipe, Tomé, Bartolomeu, Mateus, Tiago* ù, *Alfeu* kósín ên, *Simão, Judas* ù, *Tiago* kósín ên, he mũ, *Jesus* tỹ ùn vin mũ ên ag. ¹⁴ Tá junjun k̃ỹ ag tóg Topẽ mré vĩ mũ, ag tỹ hẽ tá ñyĩ ên tá, ùn tỹtã fag mré hã, *Maria* fi ke gé, *Jesus* m̃ynh ên fi, ti jãvy ag mré hã ke gé, ha mẽ.

¹⁵ Kejèn *Jesus* mré ke tỹ hẽn ri ke ag vỹ tá ñyĩ nĩ, vẽnh m̃an k̃ỹ, ù tỹ 100 kri 20 (ke) h̃yn.

¹⁶ K̃ỹ *Pedro* tóg: “ha vé, inh kanhkã!,” he mũ. “Vãsỹ tóg rán k̃ỹ nĩ. Topẽ kuprĩg tóg *Davi* krĩn ja ñyĩ, ti tỹ *Judas* to rán jé, hã ra tóg ki hã tó ja nĩ, vẽnh rán ki,” he tóg. “Û tỹ *Jesus* kãgm̃nh ke mũ ag jãmĩ tóg kãtĩg ja nĩ, *Judas* ti. ¹⁷ Hã ra tóg tỹ êg mré

ke ja nĩ, kŷ ti tŷ nén han mũ tóg ěg tŷ nén han mũ ri ke ja nĩ gé. ¹⁸ Hã ra tóg *Jesus* kato jãnkamy mãn ja nĩ, kŷ tóg jãnkamy ěn tŷ ěpŷ kajãm ja nĩgtĩ. Hã ra tóg ti nunh kã vėnh jãján ja nĩ, kŷ tóg tam ke kŷ kutē ja nĩ, kŷ ti nug tóg jar ja nĩ, kŷ ti nug tóg kãkutē ja nĩ, kŷ tóg ter ja nĩ, *Judas* ti. ¹⁹ Kŷ *Jerusalém* tá ke kar ag tóg mẽg mũ sir, hã kŷ ag tóg ti japŷ to: *Aceldama*, he mũ, hã vŷ: ěpŷ kyvėnh, he mũ, ěg vĩ ki,” he tóg.

²⁰ “Ěg tŷ Topē mŷ jãnjãn jafã ki tag tóg rán kŷ nĩ, hã mẽ: ěn jamã vŷ vag ke mũ, ũ pijé ki ěmãn mãn mũ', he tóg, vėnh rán ki, *Judas* to. Kŷ ũ vŷ ge nĩ gé, hã mẽ: ũ tŷ ti jėg ja kã jė kŷ ti rãnrãj han ke vė, he tóg mũ gé. ²¹ Hã kŷ, mũ nŷ, ti jėgja ki ũ fėg jé, ũ tŷ ěg mré *Jesus* tŷ ga mĩ tĩ vég mũ, ²² ũ tŷ *João* tŷ *Jesus* kype vég mũ, ũ tŷ *Jesus* tŷ nén han mũ ve kãn mũ, ti tŷ kanhkã ra tŷg mré hã. Ěn tóg sir ěg mré ti rĩr mãn tónh ke mũ,” he tóg, *Pedro* ti.

²³ Kŷ ag tóg ũn régre ag vin mũ, hã vŷ: *José*, he mũ, ti jiji ũ hã vŷ: *Barsabás*, he mũ. Ti mré ag tóg *Matias* fėg mũ gé. ²⁴ Kŷ ag tóg Topē mré vĩ mũ, ha mẽ. “Ěg jóg', ěg tŷ nén to jykrén mũ ki kanhró ã tóg nĩ. Ā hŷn ũ tŷ hė kuprėg, ²⁵ ti tŷ ěg mré ã rãnrãj tag han jé, ti tŷ tŷ ěg mré *apóstolo* jė jé? *Judas* vŷ ti rãnrãj tovãnh. Kŷ ũ tŷ hė nŷ ti jėg ja kã jėnh mũ ha?“ he ag tóg mũ, Topē mŷ. ²⁶ Kŷ ag tóg to joga he mũ sir, hã ra *Matias* tóg *Judas* jėgja kã jė mũ. Hã kŷ tóg tŷ ũ tŷ 11 (ke) ag mré ke nĩ sir. Tŷ tóg *apóstolo* jė sir.

2

Topē kuprĩg tŷ tŷ ěg jagrě

¹ Văhă tóg fénhta tỹ *Pentecostes* kură tá krỹg mũ. Kỹ vėnh kar vỹ vėnh măn kỹ nỹtĩ nĩ, *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ kar ẽn ag.

² Kỹ văhă kanhkă tá kóho ri ke tóg mẽ há tĩ. Króg, he tóg mũ. Kỹ ỉn tóg kóho ri ke ẽn tỹ fór mũ, *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag nỹtĩ ẽn tá.

³ Kỹ ag tóg nén nẽ vég mũ, hă ra tóg tỹ pĩ gru hă pẽ nĩ. Vėnh kăpópăm kỹ tóg nĩ nĩ. Kỹ tóg ag kri nĩ' nĩ' he kăn mũ, pĩ gru hă pẽ ẽn ti. ⁴ Kỹ Topẽ kuprĩg tóg ag ki ge kăn mũ. Kỹ ag tóg vėnh vĩ ù tugtó mũ, Topẽ kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ, ti tỹ tỹ ag jagrẽ nĩn kỹ.

⁵ Hă ra *Jerusalém* tá ke ù ag tóg Topẽ to há nỹtĩ gé. *Judeu* ag vẽ gé, hă ra ag tóg *povo* tỹ hẽn ri ke mĩ mogmog ja nĩ. Hă kỹ ag vĩ tóg tó tỹ hẽn ri ke nĩ.

⁶ Ag tỹ kóho ri ke ẽn mẽ kỹ ag tóg vėnh măn mũ. Kỹ ag tóg ag vĩ e ẽn ki *Pedro* ag tỹ nén tó mũ mẽg mũ. ⁷ Kỹ tóg ag mỹ e tĩ. Ag fe tỹ hẽn ri ken kỹ ag tóg: “ha vé, *Galiléia* tá ke ag vẽ mỹr,” he mũ. “*Galiléia* tá ke ag vỹ vyr mỹ vĩ nỹtĩ. ⁸ Hă ra ẽg tóg ẽg vĩ pẽ ki ag vĩ mẽg mũ,” he ag tóg. ⁹ “Èg kă ù ag tóg *Pártia* tá kămũ mũ, kỹ ù ag tóg *Média* tá kămũ mũ gé, ù ag tóg ga tỹ *Elăo* tá kămũ mũ, ù ag tóg ga tỹ *Mesopotâmia* tá kămũ mũ, ù ag tóg *Judéia* tá kămũ mũ, ù ag tóg *Capadócia* tá kămũ mũ, kar kỹ *Ponto* tá, *Ásia* tá, ¹⁰ *Frígia* tá, *Panfília* tá, *Egito* tá, ga tỹ *Líbia* tá, ẽmă tỹ *Cirene* ẽn mă tá. Û ag tóg ẽmă tỹ *Roma* tá kămũ mũ gé. ¹¹ Û ag tóg tỹ *Judeu* nỹtĩ, kar kỹ ù ag tóg tỹ fóg tỹ *Judeu* jykre han mũ nỹtĩ gé. Û ag tóg goj văso tỹ *Creta* tá kămũ mũ, ù ag tóg ga tỹ *Arábia* tá kămũ mũ gé. Èg kar tóg ẽg vĩ pẽ ki ag tỹ Topẽ kămén mũ mẽg mũ, “he ag tóg. ¹² Ag mỹ e tĩn kỹ ag

tóg jagnē mǝ: “ne nē hǝn’?” he mǝ. Ag fe tóg jǝrǝn ke mǝ, ag tǝ ge ve ja tǝ nǝtǝn kǝ.

¹³ Ũ ag tóg hǝ ra nyg mǝ. “Kronkron kǝ ag kǝgter nǝtǝ mǝr,” he ag tóg.

Pedro tǝ ag mǝ Topē vǝ tó

¹⁴ Kǝ *Pedro* tóg ũ tǝ 11 (ke) ag mré jēgnē kǝ jamǝ há ra ag mǝ: “inh kanhkǝ’,” he mǝ. “*Jerusalém* tá ke’! Jēmē há han ra, sǝ ājag mǝ nén tó mǝ ti,” he tóg.

¹⁵ “Ājag ne tóg: kronkron kǝ ag kǝgter nǝtǝ, he mǝ. Hǝ tǝ vē hǝ ra,” he tóg.

¹⁶ “Hǝ ra tóg vǝsǝ rán kǝ nǝ, ēg tǝ ũri nén vėg mǝ ti. Topē vǝ tó tǝ tǝ *Joel* tóg vǝsǝ tag rán ja nǝ, ha mē:

¹⁷ “kurǝ tǝ ēgno to hǝ sóg inh kuprǝg jēnēnh mǝ, vēnh kar mǝ, ti tǝ tǝ ag mré fag jagrē nǝ jé, he ja tóg nǝ, Topē ti. Kǝ ājag krē ag tǝ fag mré Topē vǝ mē kǝ tónh ke vē. Kyrǝ ag tǝ nén nē venh ke vē. Kófa ag tǝ vēnh pétinh ke vē. ¹⁸ Sǝ inh kuprǝg tǝ inh mré rǝnhrǝj mǝ ag jagrē han ke vē, fag ke gé. Kǝ fag tóg ag mré inh vǝ tónh ke mǝ gé, he tóg, Topē ti,” he tóg, *Joel* ti. ¹⁹ “Ājag tǝ nén han vǝnh han jé sóg ke mǝ gé, ājag mǝ, kanhkǝ tá, ga tá ke gé, ēprǝ, kyvénh mǝr, pǝ mǝr, nǝja mǝr. ²⁰ Kǝ rǝ tǝ kutyg ke vē, kysǝ kyvénh ke vē gé. Kar kǝ Topē kurǝ vē sir, kurǝ mág ēn ti. ²¹ Kǝ ũ tǝ Topē mǝ nén kar to vǝ mǝ ēn kren ke vē sir,” he tóg, Topē ti. *Joel* tǝ rán hǝ vē, vǝsǝ,” he tóg.

²² “Inh kanhkǝ’, *Nazaré* tá *Jesus* ēn vē mǝr. Ti hǝ tóg nén han vǝnh hynhan ja nǝgtǝ. Topē jykre hynhan ja tóg nǝgtǝ, Topē tǝ ti jēnēnh kǝ. Hǝ ra Topē tóg ti mǝ tó ja nǝ, ti tǝ *milagre* ēn hynhan jé, ājag tǝ ve kǝ ti to jykrén há han jé,” he tóg. ²³ “Hǝ ra Topē tóg ājag mǝ ti fēg ja nǝ. Hǝ kǝ ājag tóg ka to ti sa ja

nĩ. Ti tén ja ājag tóg nĩ. Kĩ ũ tỹ ka to ti sāg mũ ěn ag jykre vỹ pāno tāvĩ nĩ. ²⁴ Hã ra Topẽ tóg ti rĩn mǎn ja nĩ, hã kĩ tóg vĕser jagtar ěn tỹ tũ' he ja nĩ, ti mỹ. Hã kĩ tóg vĕser jamã tá nĩg mág ja tũ nĩ, *Jesus* ti,” he tóg.

²⁵ “Hã kĩ *Davi* tóg *Jesus* jo tag tó ja nĩ, kĩ tóg *Jesus* tỹ ti jóg mré vĩ ri ke nĩ. Ti to tóg: ěg jóg', he ja nĩ. Ā vég isóg nĩ nĩ. Inh pĕgja tá ģ tóg nĩ nĩ, hã kĩ sóg krónh ke tũ nĩ. ²⁶ Hã kĩ inh fe tóg mrin ke mũ. Vĩ sér han isóg nĩ nĩ. Iser kĩ inh fár tóg nỹnh ke mũ, hã ra sóg to krĩ kufy tũ nĩ. ²⁷ Inh kuprĩg vỹ vĕnh kuprĩg jamã tá nĩg mág han ke tũ nĩ. Inh fár vỹ vag ke tũ nĩ gé, sỹ tỹ ģ tỹ kuprĕg ja nĩn kĩ. ²⁸ Inh kanhrǎn ģ tóg nĩ nĩ, isỹ kanhkā to ěpřy ěn ve há han jé. Isỹ ģ mré nĩn kĩ tóg inh mỹ sér tāvĩ tĩ, he ja tóg nĩgtĩ, *Davi* ti,” he tóg.

²⁹ “Inh kanhkā.' *Davi* to jykřen há han. Ti tỹ vĕnh kāmén tũ vĕ. Vāsỹ tóg ter mỹr, hã kĩ ěg tóg ti kej vég tĩ, ũri. ³⁰ Ti tỹ ga mĩ tĩ mũn kã tóg Topẽ vĩ tó tĩ ja nĩgtĩ, *Davi* ti. Kĩ Topẽ tóg ti mỹ: ģ krĕ'krĕ ag kã ũ vỹ tỹ pã'i mág nĩnh mũ, he ja nĩgtĩ. Ti tỹ *Cristo* kãtĩg ke tó jan hã vĕ. ³¹ Hã kĩ tóg *Cristo* rĩn mǎn ke tó ja nĩgtĩ gé, ti tỹ: inh fár vỹ vag ke tũ nĩ, hen kĩ. *Cristo* pijé vĕser jamã tá nĩg mág han', kĩ ti fár vỹ vag ja tũ nĩ gé,” he tóg, *Pedro* ti.

³² “*Cristo* vĕ, hã vỹ: *Jesus*, he mũ. Topẽ vỹ ti rĩn mǎn, kĩ ěg kar tóg ti ve ja nĩgtĩ,” he tóg. ³³ “Topẽ tóg ti mỹ: kunĩg, inh pĕgja tá nĩ, he ja nĩ. Kĩ tóg ti mỹ ti tỹ ěg mỹ nén tó ja ěn nĩm, hã vỹ: Topẽ kuprĩg, he mũ. Hã kĩ tóg ěg mỹ tỹ ěg jagřĕ han mũ, *Jesus* ti. Hã kĩ ājag tóg ũri tag vég mũ,” he tóg.

³⁴ “*Davi* hã tóg rĩr mãn ja tũ nĩ ver, kanhkã ra tóg tãpry ja tũ nĩ ver, ge ra tóg tag tó ja nĩ, ha mẽ: “ĕg jóg mág vỹ inh *Senhor* mỹ tag tó ja nĩ, hã vỹ: nĩ ra ver, inh pĕgja tá, ³⁵ sỹ ã kato vãsãnsãn mũ ag tỹ ã krĕm vin jé. Kỹ ag sigse vĕ sir,” he ja tóg nĩ. *Davi* tỹ tón hã vĕ,” he tóg.

³⁶ “*Jesus* tag, ãjag tỹ ka to ùn sãg mũ tag hã vỹ tỹ ĕg *Senhor* nĩ. Topĕ vỹ ti to: tỹ tóg *Cristo* nĩ, tỹ tóg vĕnh kar *Senhor* nĩ, he mũ. Ĕg *povo* tỹ *Israel* tỹ vĕnh vĩ tag kri finh ke vĕ,” he tóg, *Pedro* ti, ù tỹ vĕnh mãn kỹ nỹtĩ ag mỹ.

³⁷ Ag tỹ ti vĩ tag mẽ kỹ ti jykre tóg ag kã ra rã mũ sir. Kỹ ag tóg ti mỹ: “kỹ ĕg hỹn hĕ ri kenh mũ, vỹ?” he mũ, *Jesus* tỹ ùn vin mũ kar ag mỹ ke gé.

³⁸ Kỹ *Pedro* tóg ag mỹ: “ãjag jykre pãno tovãnh ra. Kỹ ĕg tóg ãjag kygpenh ke mũ, *Jesus Cristo* jiji tó kỹ,” he mũ. “Kỹ Topĕ tóg ãjag mỹ ãjag tỹ ti vĩ mranh ja tỹ vĕnh pãte fón ke mũ. Kỹ ãjag tóg Topĕ kuprĩg tỹ jagrĕ nỹtĩnh mũ gé. ³⁹ Ti tỹ ãjag hã mỹ ti nĩm ke vĕ, ãjag krĕ mỹ ke gé. Ti tỹ ùn mỹ vĕnh vĩ jĕnĕg mũ kar ag mỹ tóg nĩm tĩ, Topĕ ti, ĕg jóg mág ti, ag tỹ ver kuvar há tá mũ hã ra,” he tóg, *Pedro* ti.

⁴⁰ Vĩ tỹ hĕn ri ke han tóg, *Jesus* kãmén kỹ. Ag jyvĕn tóg mũ gé, kỹ tóg ag mỹ: “*Jesus* mỹ: inh kren han nĩ, hem nĩ,” he mũ. “Ĕg kar vỹ vĕjykre pãno han kãn, hem nĩ,” he tóg.

⁴¹ Û tỹ ti vĩ han mũ ag kygpĕg ag tóg mũ sir. Kurã ĕn kã ùn kygpe kỹ nỹtĩ ag vỹ tỹ ù tỹ 3 *mil* (ke) nỹtĩ hỹn, hĕn ri ke mũn. ⁴² Ĕn ag vỹ kurã kar ki *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag vĩ jĕmĕ jé vĕnh mãn tĩ, jagnĕ ve jé ke gé. Kỹ ag tóg *Jesus* jamĩ ko mũ sir. Kỹ ag tóg ti mré vĩ mũ gé, kurã kar ki.

Jesus ki ge mũ ag jykre

⁴³ Kĩ *Jesus* tỹ ãn vin mũ ag tóg ěg tỹ nén han vánh tỹ hén ri ke han tĩ nỹtĩgtĩ. Hã kỹ vėnh kar tóg Topě kamėg tĩ. ⁴⁴ Jãvo ù tỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg jagně mré vėjykre pir han mũgtĩ, fag ke gé. Kỹ ag tỹ nén vỹ tỹ jagně tũ ri ke nỹtĩ. ⁴⁵ Û ag tóg ag tỹ nén ù vėne he mũ gé, jãnkamy to, kỹ ag tóg ãn jãnkamy tũ ag mỹ vėnh kãpópãm tĩ. ⁴⁶ Kurã kar ki ag kar tóg Topě ĩn ra mũ tĩ, ag tỹ ti mré vĩ jé, fag ke gé. Ag ĩn kã ki ag tóg *Jesus* jamĩ ko mũgtĩ gé. Ag mỹ tóg sér tĩ sir, fag mỹ ke gé. ⁴⁷ Kỹ ag tóg Topě mỹ: “há ti nĩ,” he tĩ gé. Jo vėnh kar tóg ag to há nỹtĩ gé. Kỹ Topě tóg kurã kar ki ù ag mỹ krĩ há nĩm tĩ gé, kỹ ag tóg ti ki ge mũ. Hã kỹ ag tóg koměr hã e nỹtĩ, fag ke gé.

3

Ûn kãnhgrĩ tỹ há' he

¹ Kejėn *Pedro* mré *João* ag tóg Topě ĩn ra mũ mũ, *meio dia* pãte 3 óra ki. *Judeu* ag tỹ Topě mré vĩ jafã vė, hã vỹ: 3 óra, he mũ.

² Topě ĩn tá ù tóg nĩ nĩ, ùn kãnhgrĩ. Ti mũr mũ kã tóg ge nĩ. Tá tóg: “inh mỹ nén ù nĩm,” he nĩgtĩ, ù tỹ Topě ĩn kã ra ge mũ ag mỹ.

Ěn va ag tóg kãmũ mũ, jãnkã tá ti nĩm jé. Kỹ *João* mré *Pedro* ag tóg Topě ĩn tá junjun mũ. ³ Ûn kãnhgrĩ tỹ *Pedro* ag ve kỹ tóg ag mỹ nén ù to vĩ mũ. ⁴ Kỹ ag tóg ti tugnỹm mũ. Kỹ *Pedro* tóg ti mỹ: “ěg ki ěvãnh,” he mũ. ⁵ Kỹ tóg ag ki ěvãnh mũ. “Ag hỹn inh mỹ jãnkamy nĩm ke mũ,” he tóg.

⁶ Hã ra *Pedro* tóg ti mỹ: “jãnkamy tóg inh mỹ tũ tĩ,” he mũ. “Sỹ nén ma tĩ hã tỹ sóg ã mỹ nĩm mũ, hã vỹ: *Jesus Cristo* jiji hã tó kỹ, sóg ã mỹ: ha jėg, he mũ,”

he tóg, *Pedro* ti, ùn kãnhgrĩ mÿ. ⁷ Kÿ tóg ti pëgja tá ti kãgmĩ kÿ ti fëg mũ.

Kÿ vãhã ti pën tóg tar' he mũ sir, ti pën nágnán ti. ⁸ Hũm he tóg mũ sir. Jëg há' he tóg mũ. Vãhã tóg tĩ mũ sir. Kÿ tóg ag mré Topë ãn kã ra ra mũ sir. Tá tóg hũm hũm he mũ. Topë mÿ tóg vĩ há han mũ sir.

⁹ Kÿ vënh kar tóg ti vég mũ, ti tÿ hũm hũm hen kÿ, ti tÿ Topë mÿ vĩ há han kÿ. ¹⁰ Kÿ ag tóg ti ki kanhrãn mũ. “Topë ãn jãnkã tá nĩ ãn hã vë mÿr, vënh kar mÿ: inh mÿ nĩm, he tĩ ãn hã vë mÿr,” he ag tóg ti to. Kÿ tóg ag mÿ e tĩ sir. Ag fe tóg jũrũn ke mũ sir.

Pedro tÿ Topë jykre kãmén

¹¹ Hã ra tóg *Pedro* mré *João* ag mré tĩ mũ, ùn kãnhgrĩ ja ãn ti. Hã kÿ vënh kar tóg ag to vënh mãn mũ, Topë ãn krëm, pã'i tÿ *Salomão* he mũ ãn sala tá. Ag mÿ tóg e tĩ, ti tÿ há' hen kÿ.

¹² *Pedro* tÿ ùn e ãn ag ve kÿ tóg ag mÿ: “inh kanhkã', ãjag fe hã ne tóg jũrũn ke mũ',” he mũ. “Ëg tÿ vësóg ki ti tÿ há' he tũ vë. Topë tÿ ti tÿ há' he vë mÿr. Ëg tÿ vëjykre kuryj han mũ ra ãg tóg ge han ki kagtĩg nÿtĩ,” he tóg.

¹³ “Ëg jógjóg ve ag vÿ Topë to há ja nÿtĩgtĩ, *Abraão* ti, *Isaque* ti, *Jacó* ti ke gé. Topë ãn vë mÿr, ù tÿ ti tÿ há' he mũ ti. Topë ãn vÿ ti kósin tÿ ùn mág han. Tĩ hã vÿ tÿ *Jesus* nĩ. Hã ra ãjag tóg fóg tÿ pã'i tÿ *Pilatos* mÿ ti fëg ja nĩgtĩ, kÿ tóg: ti kavãn jé sóg ke mũ, he mũ vë. ¹⁴ Hã ra ãjag tóg ù tÿ vëjykre kuryj han mũ to, nejé, he ja nĩgtĩ, Topë tÿ ùn kuprëg mũ ãn to, *Jesus* ãn to. Hã ra ãjag tóg ù tÿ ùn tén mũ to: ti kava ra, he ja nĩgtĩ. ¹⁵ Û tÿ ãg rĩnrĩr han mũ ãn tén ja ãjag tóg

nĩgtĩ mÿr. Hã ra Topẽ tóg ti rĩn mãn ja nĩ, ti ter mũ hã ra, kÿ ěg tóg ti ve ja nĩgtĩ,” he tóg.

¹⁶ “Kÿ ěg tóg *Jesus* ki ge mũ. Hã kÿ *Jesus* tóg ùn kãnhgrĩ ja tag tÿ tar' he mũ, ãjag tÿ ùn vég mũ tag ti. *Jesus* vÿ ti tÿ ti ki rã han. Hã kÿ tóg ti tÿ *Jesus* ki rã kÿ há' he mũ sir, ãjag rĩnve,” he tóg.

¹⁷ “Inh kãnhkã', ãjag tÿ ki kagtĩg nÿtĩn hã kÿ ãjag tóg *Jesus* tén ja nĩgtĩ, pã'i ag mré.

¹⁸ Hã kÿ Topẽ tóg vãsÿ rán kÿ nĩ ěn han. Topẽ vĩ tó tĩ ag kar tóg vãsÿ *Jesus* jagtar ke ti tó ja nĩgtĩ, Topẽ tÿ ag mÿ: ha tó, hen kÿ. “Topẽ tÿ ùn jẽnẽg mũ ěn tÿ jagtar ke vë, *Cristo* ti,” he ja ag tóg nĩgtĩ.

¹⁹ Kÿ ãjag jykre pãno tovãnh nĩ. Topẽ jykre ki gem nĩ, Topẽ tÿ ãjag tÿ ti vĩ mranh tÿ tũ' he jé. ²⁰ Kÿ ãjag tóg tÿ Topẽ mré ke nÿtĩnh mũ. Kÿ tóg ãjag krĩ tÿ kãnhvy' henh ke mũ. Kar kÿ tóg ãjag mÿ ti jẽnẽ mãn ke mũ gé, ti tÿ ãjag mÿ ùn jẽnẽnh ke mũ ěn ti, *Cristo* ti, hã vÿ: *Jesus*, he mũ. ²¹ Ti tÿ kãnhkã tá nĩ vë ver. Ti tÿ ti kurã pètẽm kÿ tóg vãhã tá vÿn kenh ke mũ, Topẽ tÿ nén kar han mãn ke kurã ěn kã.

Hã kÿ Topẽ tóg vãsÿ ti vĩ tó tĩ ag mÿ tó ja nĩgtĩ, ag tÿ vënh kar mÿ ti vĩ tó jé, ti tũ ag kar mÿ. ²² Hã kÿ *Moisés* vÿ tag tó ja nĩ, ha mẽ: Topẽ vÿ ãjag mÿ ti vĩ tó tĩ ù jẽnẽnh ke mũ, ti tÿ ãjag mÿ Topẽ vĩ tó jé, inh ri kén. ěn vĩ jẽmẽm nĩ. ²³ Û tÿ ti vĩ jẽmẽ jãvãnh ěn ter ke vë, ěn pijé tÿ Topẽ tũ nĩ', he ja tóg nĩgtĩ, *Moisés* ti,“ he tóg.

²⁴ “Topẽ vĩ tó tĩ ag kar vÿ tó ja nĩgtĩ, ěg tÿ ùri vég mũ tag ti. *Samuel* vÿ tag tó vén ja nĩgtĩ, kar kÿ ti nón ke ag tóg vãhã tag tó ja nĩ gé.

²⁵ Topẽ vĩ tó tĩ ěn krẽ vÿ tÿ ãjag nÿtĩ. ãjag jógjóg ve ag hã mré tóg jykrén ja nĩgtĩ, Topẽ ti, *Abraão* hã

mré. Hã kÿ tóg *Abraão* mÿ: ã kósin ù hã tugiñ sóg vėnh kar to há nĩnh mũ, he ja nĩgtĩ, Topě ti. ²⁶ Ājag hã mÿ tóg ti kósin jěně, ti rĩn mǎn kÿ. Ājag hã mÿ tóg tó vén, ājag tÿ tÿ *Judeu* nÿtĩn kÿ. Ājag tÿ ājag jykre pǎno tovǎnh jé,” he tóg, *Pedro* ti, *João* mré.

4

Pǎ'i ag tÿ Pedro mré João to jũ

¹ Ag tÿ ver vėmėn nÿtĩ ra pǎ'i ag tóg tá junjun mũ, Topě ĩn to pǎ'i ag, ù tÿ: “ėg hÿn rĩnrĩr mǎn ke tũ nĩ, ěg ter kar kÿ,” he mũ ag mré hã. ² Kÿ ag tóg *Pedro* ag to jũgũ mũ, ag tÿ: “*Jesus* vÿ rĩr mǎn. Kÿ ěg tóg ti ri kén rĩr mǎn ke mũ gé, ěg ter kÿ,” hen kÿ. ³ Hã kÿ ag tóg *Pedro* ag sigsėg mũ. Vėseja kǎ tá ag tóg ag vǎm mũ, ag tÿ tá nũgnũr pir han jé. Rǎké ti nÿ ha, hã kÿ ag tóg: “ha ver kǎ tá nũgnũr,” he mũ.

⁴ Hã ra ù tÿ hėn ri ke ag tóg *Pedro* ag vĩ mẽ kÿ kri fi ja nĩgtĩ. Û tÿ 5 *mil* (ke) ag vė, *Jesus* ki ge kÿ nÿtĩ ag, ùn tÿtǎ fag mré tó tũ.

⁵ Tÿ vaj kÿ pǎ'i ag tóg vėnh mǎn mũ, kófa ag mré hã, Topě vĩ to ěg kanhrǎn tĩ ag mré hã, *Jerusalém* tá. ⁶ Topě tũ to pǎ'i mág jiji hã vÿ: *Anás*, he mũ. Ag pǎ'i mág ù jijin hã vÿ: *Caifás*, he mũ. Pǎ'i mág kanhkǎ ù jiji hã vÿ: *João*, he mũ, kÿ ù jijin hã vÿ: *Alexandre*, he mũ. Pǎ'i kar ag vÿ tá vėnh mǎn kÿ nÿtĩ. ⁷ Vėnh kju ki ag tóg *Pedro* ag vin mũ, kÿ ag tóg: “ũ nÿ ājag mÿ vėjykre tag nĩm, ājag tÿ ùn kǎnhgrĩ ěn tÿ há' he jé? Û jykre tÿ ājag ti tÿ há' hé?” he ag tóg mũ.

⁸ Kÿ vǎhǎ Topě kuprĩg tóg *Pedro* krĩn mũ. Kÿ tóg: “ha vé, ⁹ nén ù há to ājag tóg ěg sigsėg mũ, ěg tÿ ùn kǎnhgrĩ tÿ há' he mũ ěn to,” he mũ. “Kÿ ājag tóg

vāhā ãg jykre jẽmẽ sór mũ ha. ¹⁰ Ājag mỹ sóg ãg jykre tónh mũ, *Judeu* kar tỹ ki kanhró nỹtĩ jé. *Jesus* tugrĩn tóg há' hé, *Nazaré* tá ke ãn tugrĩn tóg tar jẽ nĩ, ājag tỹ ù tỹ ka to sãg mũ ãn hã tugrĩn. Topẽ tóg ti rĩn mãn ja nĩ, ù tỹ krunh to ter mũ ãn ti, “he tóg. ¹¹ “*Jesus* ãn hã to tag tóg rán kỹ nĩ, ha mẽ: ājag tỹ pó tỹ ĩn han kỹ ājag tóg pó ù fón, ti tỹ ājag mỹ kórég nĩn kỹ. Hã ra Topẽ tóg pó ãn hã tỹ ĩn nũna han mũ, he ja tóg nĩ.

¹² Û pijé ãg kren han ke mũ vẽ'. Hã ra Topẽ tóg *Jesus* fẽg, ti hã tỹ ãprã ke kar ag krenkren han jé, fag ke gé. ãg kren han ke mũ ù venh ke tũ ãg nĩ mỹr,” he tóg, *Pedro* ti.

¹³ Kỹ tóg ag mỹ e tĩ. “ãg kamẽg tũ ag tóg nĩ mỹr,” he ag tóg, *Pedro* ag to. “*Escola* ki ge mág ja tũ ag nỹtĩ vẽ,” he ag tóg. To jykrén kỹ ag tóg: “*Jesus* mré ke ag vẽ,” he mũ.

¹⁴ Hã ra ùn kãnhgrĩ ja ãn tóg tá jẽ, ag mré. Kỹ ag tỹ ne tỹ ag kato vĩnh ke tóg tũ tĩ sir. ¹⁵ Kỹ ag tóg *Pedro* ag mỹ: “ha ver kãpa jẽg,” he mũ. Kỹ pã'i ãn ag tóg ver jagnẽ mré to jykrén mũ. ¹⁶ Kỹ ag tóg: “ãg hỹn ag tỹ hẽ ri kenh mũ ha'?” he mũ. “*Jerusalém* tá ke kar vỹ ag tỹ nén han mũ ki kanhró nỹtĩ. Kỹ ag jykre tóg vẽn h kar mỹ há nỹ. Kỹ ãg tỹ ag to: ag ón vẽ, hen kỹ tóg vẽn h mỹ nĩ sir,” he ag tóg. ¹⁷ “Ag tỹ hã ra vẽn h kar mỹ *Jesus* tó kỹ tóg vẽn h mỹ nỹ gé. Kỹ ãg tỹ ag mỹ: ha tó mãn tũg, henh ke vẽ, ājag tỹ ti tó mãn kỹ ãg tóg ājag vóg kónãn ke mũ ha, he jé ãg tóg ke mũ,” he ag tóg. ¹⁸ Kỹ ag tóg *Pedro* ag jé prẽr mãn mũ. Kỹ ag tóg: “Ker ù mỹ tó mãn hẽ'. Ker *Jesus* tỹ vĩ mãn hẽ',” he mũ.

19 Hã ra *Pedro* tóg *João* mré ag mÿ: “Topê tóg ěg mÿ: ha vĕnh kar mÿ tó, he ja nĩ. Hã ra ãjag tóg: “ker tó hĕ’,” he mũ. Ěg hÿn ũ tÿ hĕ vĩ han mũ’, Topê vĩ vó, ãjag vĩ vó? Ne nÿ hÿn Topê mÿ há nĩnh mũ? Ěg mÿ tó. 20 Ěg pijé tó tũg mũ’, ěg tÿ nĕn vég mũ ti, *Jesus* tÿ ěg mÿ nĕn tó ja ĕn ti,” he ag tóg.

21 Hã ra pã’i ag tóg: “ker tó hĕ’, ker tó hĕ’,” he mãn mũ gé. Kÿ ag tóg ag kygvãg mũ sir. Ag tÿ ag vóg kónãn há ra ag tóg ke tũ nĩ, vĕnh kar tÿ ag to há nÿtĩn kÿ, vĕnh kar tÿ Topê to: “há ti nĩ, hã kÿ tóg ũn kãnhgrĩ ĕn tÿ há’ he mũ’,” hen kÿ.

22 Hã ra ũn kãnhgrĩ ja ĕn tóg tĩ nĩ sir. 40 (ke) *anos* kãfór han tóg, kÿ Topê tóg ti tÿ há’ hé.

Jesus mré ke ag tÿ Topê mré vĩ

23 *Pedro* ag tÿ kygvar kÿ ag tóg ag mré ke ag to mũ mũ. Kÿ ag tóg pã’i tÿ ag mÿ nĕn tó mũ ĕn kãmĕn mũ, kófa ag tÿ: “ker *Jesus* tó hĕ’,” he mũ ĕn ti. 24 Kÿ vĕnh kar ag tóg Topê mÿ vĩ há han mũ. Kÿ ag tóg: “ěg jóg mág’, tÿ ã tóg vĕnh kar kri ke nĩ,” he mũ. “Kanhkã han ã mÿr, ga ti, goj ti ke gé, mĩ mũ kar ke gé. 25 Ěg jógjóg tÿ *Davi* krĩn ja ã tóg nĩgtĩ, ã kuprĩg tÿ. Kÿ tóg *Jesus* tó ja nĩgtĩ, kÿ tóg: fóg kar ag ne tóg jũgũ mũ, kanhgág ag ke gé, he ja nĩgtĩ. 26 *Nação* kar ag pã’i ag vÿ vĕnh génh kÿ nÿtĩ, ěg pã’i ag ke gé, Topê kato tĕgtĕ jé, Topê tÿ ũn kuprĕg mũ ĕn ag kato, he ja tóg nĩgtĩ. 27 Hã ra tóg ki hã tó ja nĩ. Ěmã tag ki ag tóg vĕnh génh kÿ nÿtĩ, ã kósin tÿ *Jesus* kato, ũn kuryj nĩ ĕn kato. Pã’i mág tÿ *Herodes* vÿ ti kato tĕ mũ gé, pã’i tÿ *Pilatós* ke gé, fóg ag kar, *Judeu* ag kar ke gé. 28 Ā tÿ vãsÿ nĕn tó mũ ĕn han ag tóg mũ sir. 29 Pã’i ag tÿ ěg mÿ nĕn tó mũ mĕ ã tóg, ag tÿ ěg mÿ: “ker tó hĕ’,”

he mũ tag ti. Kÿ ěg tÿ tar' hem nĩ, ěg tÿ ag kaměg tũ nĩ jé, ěg tÿ ģ vĩ tó jé, ěg tÿ tÿ ģ mré rãnrãj tĩ nÿtĩn kÿ. ³⁰ Kÿ ěg mré *milagre* hynhan nĩ gé. Ũn kaga ag tÿ há' hem nĩ, ěg tÿ nén han vãnh han nĩ, ěg tÿ ģ mÿ to vĩn kÿ, ěg tÿ ģ kósin jiji tó kÿ, ũn kuryj nĩ ěn,” he ag tóg, Topě mÿ.

³¹ Ag tÿ ti mré vĩ kar kÿ ga tóg jÿrũn ke mũ sir, ag tÿ vĕnhmãn kÿ nÿtĩ hã ra. Kÿ Topě kuprĩg tóg ag krĩn mũ gé. Kÿ ag tóg mũměg tũ nĩn kÿ Topě vĩ kãmén mũ sir.

Jesus ki ge kÿ nÿtĩ ag jÿkre pir

³² Ũ tÿ *Jesus* ki ge kÿ nÿtĩ ag tóg jÿkre pir nÿtĩ. Ũ pijé ti tÿ nén to: “isũ vĕ,” he tĩ'. Ag tÿ nén kar to ag tóg: “ěg tũ vĕ,” he tĩ, fag ke gé. ³³ *Jesus* tÿ ũn vin mũ ag tóg fag mré ěg *Senhor* tÿ *Jesus* rĩr mãn tugtó mũ, to tar pĕ nÿtĩn kÿ. Kÿ Topě tóg ag ki rĩr há han mũ gé sir. ³⁴ Ag mré ke ũ pijé jagtar nÿtĩ'. Ag kã mĩ ũ tóg ěpÿ nÿtĩ, kar ũ tóg ĩn nÿtĩ gé. Ag tũ ěn vĕne he ag tóg mũ, kÿ ag tóg ti kaja ma kãmũ mũ, ³⁵ *Jesus* tÿ ũn vin mũ ag mÿ nĩm jé, jãnkamy ti. Kÿ ũn jagtar ag tóg jãnkamy ěn to ag tÿ nén ve sór mũ ěn mãn mũ sir, fag ke gé.

³⁶ Kÿ ũ tóg nĩ gé, ti jiji hã vÿ: *José*, he mũ. *Jesus* tÿ ũn vin mũ ag tóg ti to: *Barnabé*, he tĩ. *Levi* krĕ'krĕ ũ vĕ. Goj vãso tÿ *Chipre* tá ke vĕ.

³⁷ ěn hã vÿ ěpÿ nĩ, kÿ tóg ti japÿ fón mũ, kÿ tóg *Jesus* tÿ ũn vin mũ ag mÿ ti kaja ma kãtĩ mũ. Kÿ ag tóg jagnĕ mÿ kãnhkrég mũ sir.

5

Ananias fag tÿ Topě mÿ ón

¹ Kŷ ũ tóg nĩ gé, ti jiji hã vỹ: *Ananias*, he mũ. Jãvo ti prũ fi jiji hã vỹ: *Safira*, he mũ. Ĕn fag vỹ tóg fag japỹ fón mũ gé. ² Kŷ tóg ti prũ fi mỹ: “ti kaja vĕnh kãpóv péju kŷ ěg tóg nĩm ke mũ,” he mũ. Kŷ tóg *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag mỹ nĩm mũ. “Ĕg japỹ kaja kar hã vĕ,” he tóg mũ ón kŷ.

³ Kŷ *Pedro* tóg ti mỹ: “*Satanás* hã ne tóg ã krĩn ja nĩ', hã ra ã tóg ti mỹ: neje, he ja tũ nĩ,” he mũ. “Hã kŷ ã tóg Topĕ kuprĩg mỹ ón. Hã kŷ ã tóg ti kaja vĕnh kãpóv péju kŷ nĩm ja nĩ',” he tóg. ⁴ “Ā japỹ vĕ mỹr, ha mẽ, kŷ ti kaja vỹ tóg tỹ ã tũ nĩ gé sir. Kŷ ã tỹ ma kãtĩ tũ nĩ ra tóg tỹ nĕn ũ tũ nĩ vĕ. Hã ra ã tóg ã ón ke to jykrĕn ja nĩgtĩ. Hã kŷ ã tóg ěg mỹ ón,” he tóg, *Pedro* ti.

⁵ *Ananias* tỹ ti vĩ mẽ kŷ tóg kutĕ mũ. Ti ter vĕ sir. Kŷ tóg ũ tỹ mẽg mũ ag kar mỹ e tĩ. Ag fe tóg jũrũn ke mũ. ⁶ Kŷ kyrũ ag tóg jĕgnĕgnĕ kŷ ti fi han mũ. Kar kŷ ag tóg ti kĕnh mũ mũ sir.

⁷ 3 óra tũg kŷ ti prũ fi tóg mĩ kãtĩ mũ gé. Hã ra fi tóg fi mén ter mẽ ja tũ nĩ ver. ⁸ Kŷ *Pedro* tóg fi mỹ: “ãjag mỹ ti kaja tag to fón, ãjag japỹ ti?” he mũ.

Kŷ fi tóg: “hỹ, ti kaja tag to ěg tóg fón,” he mũ, ón kŷ.

⁹ Kŷ *Pedro* tóg fi mỹ: “ãjag ne tóg jagnĕ mré to jykrĕn ja nĩ gé',” he mũ. “Topĕ kuprĩg mỹ ãjag ón mỹr. Ũ tỹ ã mén kĕnh mũ ag vỹ hur kãmũ jĕg. Kŷ ag tóg ã va mũnh mũ gé,” he tóg.

¹⁰ Kŷ fi tóg kutĕ kŷ hun ke mũ gé sir. Kyrũ ag tỹ junjun kŷ ag tóg fi ter vég mũ gé. Kŷ ag tóg fi kĕnh mũ mũ gé, fi mén mré. ¹¹ Kŷ *Jesus* ki ge kŷ nỹtĩ kar ag fe tóg jũrũn ke mũ, ũ tỹ mẽg mũ ag ke ge.

Hã ký *Ananias* fag tóg Topě mý ón tugrĩn kãgter ja nĩ.

Ag tỹ Jesus tỹ ùn vin mũ ag vóg kónãn

¹² *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag tóg nén ve vãnħ tỹ hẽn ri ke hynhan mũgtĩ, vẽnħ kar mý. Ký *Jesus* ki ge ký nỹtĩ kar ag vỹ kurã kar ki vẽnħ mãn tĩ, pã'i tỹ *Salomão* he mũ ẽn sala tá, Topě ãn krẽm. ¹³ *Jesus* ki ge tũ ag tóg venh kãmũ tũ nĩgtĩ, ag tỹ ag kamẽg ký. Hã ra tóg vẽnħ kar mý há nĩ sir, *Jesus* ki ge ký nỹtĩ ag jykre ti. ¹⁴ Kurã kar ki ù tóg to jykrén' he mũ, *Jesus* ki rã jé, ù tỹ hẽn ri ke ag, fag ke gé. Hã ki ag tóg e nỹtĩ sir, *Jesus* ki ge mũ ẽn ag.

¹⁵ Kejẽn ag tóg ùn kagyga gé kãmũ mũ gé vãnħ, ẽpřy kri. Tá ag tóg nỹgnỹ ký nỹtĩ. Ký ag tóg *Pedro* jãvãnħ mũ. “Ti kãnħvæg tỹ ẽg mũ tũg ký ù tóg hẽn ri ke mũn há' henh mũ,” he ag tóg. Ký ag tóg hághá' he mũ.

¹⁶ Û tỹ hẽn ri ke ag tóg *Jerusalém* tá vẽnħ mãn mũ, ẽmã kar tá kãmũ ẽn ag. Ûn kagyga ag gé ag tóg kãmũ mũ, ùn jagřẽ kórég ag ke gé. Ký ag tóg hághá' he kãn mũ sir.

¹⁷ Ký Topě tũ to pã'i mág tóg jũ pẽ han mũ, ti mré pã'i kar ag ke gé. ¹⁸ Ký ag tóg *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag sigség mũ, vese ja mág tá.

¹⁹ Hã ra kuty tá Topě tỹ jẽnẽ jafã tóg tére ký vese ja jãnķã nugnón mũ. Ag gé tóg tĩ mũ, ag kygvãn ký, ký tóg ag mý: ²⁰ “ha mũ jẽg, Topě ãn ra, ãjag tỹ vẽnħ kar mý Topě vĩ tó jé, Topě tỹ ẽg rĩnrĩn mãn ke ẽn ti,” he mũ.

²¹ Tỹ vaj ký ag tóg kusãg pẽ ki Topě ãn ra mũ mũ, tá Topě vĩ tó jé.

Hã ra Topẽ tũ to pã'i mág tóg ti mré ke ag jěgněg mũ, ag tỹ kófa ag jé prěr jé, pã'i kar ag ke gé. Kỹ ag tóg vèse ja ra porisa ag jěgněg mũ, ag tỹ vèsigse ag tatĩ kãmũ jé. ²² Ag tỹ tá junjun mũ ra ag tóg vèse ja kã tá tũgtũ nĩ. ²³ Kỹ ag tóg: “vèse ja tóg nĩfénh kỹ jě nĩ,” he mũ. “Kỹ ù tỹ ki rĩr mũ ag tóg tá nỹtĩ gé, ti jãnkã tá. Ēg tỹ nón mũ ra tóg kuprã jě,” he ag tóg mũ, pã'i ag mỹ.

²⁴ Kỹ tóg ag mỹ epě tĩ. Kỹ tóg ag krĩ tũ tĩ sir. ²⁵ Kỹ ù tóg tá jun kỹ: “Topẽ ãn krēm ag nỹtĩ, ãjag tỹ ùn sigség mũ ag,” he mũ. “Tá ag tóg vènh kar mỹ Topẽ vĩ to nỹtĩ,” he tóg.

²⁶ Kỹ porisa ag pã'i tóg ag mré tĩ mũ, ag tatĩ kãmũ jé. Koměr hã ag tóg ag mré vĩ mũ. “Ēg tỹ ag mỹ vĩ tar han kỹ ù tỹ ag vĩ mēg nỹtĩ ag tóg hèn ri ke mũn ěg pin ke mũ, pó tỹ,” he ag tóg.

²⁷ Kỹ *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag kar tóg porisa ag mré mũ mũ. Kỹ Topẽ tũ to pã'i mág tóg ag mỹ: ²⁸ “ãjag mỹ ěg tóg: ker ěn jiji tó mãn hě', he ja nĩgtĩ,” he mũ. “Ge ra ãjag tóg *Jerusalém* tá ke kar ag mỹ tũgtó ja nĩgtĩ. Ājag hỹn ti ter to ěg jagtar han sór mũ,” he tóg.

²⁹ Kỹ *Pedro* tóg: “Topẽ tỹ ěg mỹ nén tó mũ ěn han jé ěg tóg ke mũ, ěprã ke ag tỹ ěg mỹ: ke tũg nĩ, he mũ ra,” he mũ. ³⁰ “Ēg jógióg ag vỹ Topẽ to há nỹtĩgtĩ. Ag tỹ ù to há nỹtĩ ěn vỹ *Jesus* ti rĩn mãn ja nĩgtĩ, ãjag tỹ ùn tén mũ ěn ti, ka to ùn sãg mũ ěn ti. ³¹ Kỹ Topẽ tóg ti tỹ pã'i mág han mũ, ti tỹ ti mỹ: kunĩg, inh pějja tá nĩ, hen kỹ. *Jesus* tỹ tóg ěg kar krĩn sór mũ, ěg kar tỹ vějykre pãno tovãnh jé, ti tỹ ěg tỹ ti vĩ mranh tỹ vènh pãte fón jé. ³² Nén kar ěn ve ja ěg tóg nĩgtĩ, hã kỹ ěg tóg ti vĩ tó mũ sir. Kỹ Topẽ kuprĩg tóg ěg kanhrãn

mũ gé. Topě vỹ ũ tỹ ti vĩ han mũ kar ag mỹ ti kuprĩg jẽnẽg mũ, “he tóg, *Pedro* ti.

³³ Kỹ pã'i ag fe tóg gỹm ke mũ, kỹ ag tóg ag kãgtén ke to jykrén mũ, *Jesus* tỹ ũn vin mũ ěn ag to. ³⁴ Kỹ vãhã ũ tóg jẽnẽ mũ, ti jiji hã vỹ: *Gamaliel*, he mũ. Vẽnh kar mỹ tóg tỹ ũn jykre há nĩ. Kỹ tóg: “ver ag kãpan nĩ,” he mũ. ³⁵ Kỹ tóg ag mỹ: “inh kanhkã', ãjag tỹ nén han ke mũ to jykrén nĩ ver,” he mũ. ³⁶ “*Pedro* ag jo ke ũ tóg jẽ ja nĩ gé, ti jiji hã vỹ: *Teudas*, he mũ. Ti hã ne tóg vēsỹ pã'i mág han ja nĩ, kỹ ũ tỹ 100 tỹ 4 (ke) ag vỹ ti nón mũ kỹ ti tén ja nĩgtĩ sir. Kỹ ũ tỹ ti vĩ han mũ ag tóg tã mũ ja nĩ, kỹ tóg tũ' he mũ. ³⁷ Kar kỹ ũ vỹ jẽ ja nĩ gé, ti jiji hã vỹ: *Judas*, he mũ. *Galiléia* tá ke ěn vẽ. Ag tỹ vẽn kar jigji ránrán mũ ra tóg tá jẽ ja nĩ, kỹ ũ tỹ hẽn ri ke ag tóg ti nón mũ kỹ ti tén ja nĩgtĩ gé, kỹ ũ tỹ ti vĩ han mũ ag tóg krig' ke kãn ja nĩ,” he tóg.

³⁸ “Isỹ nén to jykrén mũn hã vẽ, ha mẽ: *Pedro* ag tovãnh nĩ ver. Ag mỹ: ha mũ jẽg, hem nĩ ver. Ag tũ tỹ tỹ ěprã ke ag jykre nĩn kỹ tóg tũ' henh ke mũ mỹr, vēsóg ki, ha mẽ. ³⁹ Ti tỹ hã ra tỹ Topě jykre nĩn kỹ ãjag tóg tỹ tũ' henh ke tũ nĩ. ãjag tỹ ge ra ag to jũ nỹtĩn kỹ ãjag tóg vãhã Topě kato tẽ mũ,” he tóg, *Gamaliel* ti.

⁴⁰ Kỹ ag tóg ti mỹ: “he,” he mũ. Kỹ ag tóg *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag jé prěr mãn mũ. Ag mrãnmrãn ag tóg mũ. Kỹ ag tóg: “ker *Jesus* tó mãn hẽ',” he mãn mũ, “ha mũ jẽg,” he ag tóg, ag mỹ.

⁴¹ Kỹ ag tóg mũ mũ, *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag. Ag mỹ tóg sér tĩ, ha mẽ. Ag tỹ *Jesus* ri kén jagtar mũ ra tóg ag mỹ sér tĩ. ⁴² Kurã kar ki ag tóg Topě ĩn tá *Jesus* tó tĩ, ti to: “Topě vỹ ti jẽnẽ,” hen kỹ. Vẽn kar ĩn tá

ag tóg ti kāmén mū gé, ũ tỹ ag kógfyn kỹ. To ag tóg krónh ke tũ nĩgtĩ sir.

6

Ag tỹ ũ tỹ 7 (ke) ag vin

¹ Kỹ ũ tỹ hěn ri ke ag tóg *Jesus* ki ge mū. Ũ ag tóg *Grego* vĩ tó tĩ, kỹ ũ ag tóg *Hebreu* vĩ tó tĩ. Hã ra ag kar tóg jagnē mré jęg tĩ.

Ag e nỹtĩn kỹ ũ tỹ *Grego* vĩ tó mū ag tóg kejēn vĩ kónān mū, *Hebreu* vĩ tó tĩ ag kato. “Ũ tỹ *Hebreu* vĩ tó mū ag vỹ ěg ki króm tũ nĩ mỹr. Ag kã ũn mén ter ja fag vỹ kurã kar ki vėjēn há vэг tĩ, ag tỹ fag mỹ vin kỹ. Jãvo ag tóg ěg kã ũn mén ter ja ěn fag kã jatu nỹtĩ. Hã kỹ fag tóg jagtar nỹtĩ,” he ag tóg.

² Kỹ ũ tỹ 12 (ke) ag tóg męg mū, *Jesus* tỹ ũn vin mū ag. Kỹ ag tóg *Jesus* mré mū kar ag jé prēr mū. Kỹ ag tóg: “Ěg tũ hã vě, hã vỹ ěg tỹ tỹ Topě vĩ tó tĩ nỹtĩ,” he mū. “Ěg tỹ vėjēn ki rĩr kỹ ěg tóg kutar nỹtĩ. ³ Kỹ ũ tỹ 7 (ke) ag vin nĩ, ũn kãme kórég tũ ag, ũn jykre há ag, ũ tỹ Topě kuprĩg tỹ jagrě nĩ ěn ag,” he ag tóg. “Ěn ag mỹ ěg tóg věnh rānhrāj tag nĩm ke mū, ag tỹ vėjēn ki rĩr jé. ⁴ Kỹ ěg tóg tag tỹ věnh kutān mān ke tũ nĩ. Jatun mỹ ěg tóg Topě mré vēmén ke mū. Ti vĩ tó jé ěg tóg ke mū,” he ag tóg, *Pedro* ag.

⁵ Ag vĩ vỹ věnh kar mỹ há nĩ ha, kỹ ag tóg *Estêvão* fęg mū sir, ũ tỹ *Jesus* ki rã kỹ jě ěn ti, kỹ Topě kuprĩg vỹ tỹ ti jagrě nĩ. Ti mré ag tóg *Filipe* fęg mū gé, *Prócoro* ke gé, *Nicanor* ke gé, *Timom* ke gé, *Pármenas* ke gé, *Nicolau* ke gé, ěmã tỹ *Antioquia* tá ke tag ti, fóg tỹ *Judeu* jykre han mū tag ti. ⁶ Ěn ag vin ag tóg mū, *Jesus* tỹ ũn vin mū ag jo. Kỹ ag tóg ag to Topě

mré vī mū, ag nīgē t̄y ag mē k̄y. Hã k̄y ag tóg ag m̄y v̄nh rãnrãj ěn n̄m mū, ag t̄y v̄jĕn ki r̄r jé.

⁷ K̄y Topē vī tóg v̄nh kar kri r̄m ke mū sir. Ū t̄y *Jesus* mré mū ag v̄y tóg h̄n ri ke n̄yťĩ, *Jerusalém* tá. K̄y Topē t̄u ki r̄r t̄i ũ ag tóg *Jesus* vī kri fi k̄y ti ki ge mū gé sir.

Ag t̄y Estêvão se

⁸ *Estêvão* v̄y hã ra kr̄ĩ há n̄ĩ, Topē t̄y ti m̄y v̄jykre n̄m k̄y. K̄y tóg ěg t̄y n̄n han v̄nh t̄y h̄n ri ke hynhan mū, v̄nh kar m̄y. ⁹ Hã ra ũ ag tóg *Judeu* ag v̄nh kanhrãn jafã tá ti vī kafãn mū. Ěmã t̄y *Cirene* tá ke ag v̄, ěmã t̄y *Alexandria* tá ke ag ke gé, ga t̄y *Cilícia* tá ke ag ke gé, ga t̄y *Ásia* tá ke ag ke gé. ¹⁰ Hã ra ag tóg ti t̄y h̄ ri ke t̄u n̄ĩ, ti kr̄ĩ há n̄n k̄y, ti t̄y Topē kupr̄ĩg t̄y jagr̄e n̄n k̄y. ¹¹ K̄y ag tóg ũ ag kr̄ĩn mū, ag t̄y ti kato vī jé, k̄y ag tóg: “ti vī mē ěg m̄y,” he mū. “*Moisés* to vī kónãn tóg m̄y, Topē to ke gé,” he ag tóg ón k̄y, *Estêvão* to. ¹² Hã k̄y v̄nh kar tóg ti to j̄gĵũ mū, kófa ag mré hã, Topē vī to ěg kanhrãn t̄i ag mré hã. K̄y ag tóg ti kãgm̄ĩ k̄y ti ség mū. K̄y ag tóg pã'i ag to ti pére kãmũ mū. ¹³ Ū t̄y ón k̄y ti kato v̄nh ke mū ag jé ag tóg pr̄er mū gé, pã'i ag. K̄y ag tóg: “Topē ĩn to tóg vī kónãn t̄i, Topē t̄y ěg m̄y n̄n tó ja ěn to ke gé. Hã ra tóg ti vī kónãn to krónh ke t̄u n̄ĩgt̄i,” he ag tóg. ¹⁴ “Ti vī mē ěg m̄y. *Jesus* kãmén tóg t̄ĩgt̄i, *Nazaré* tá ke ěn ti. Topē ĩn kókén jé tóg ke mū, *Jesus* ti, he tóg t̄ĩgt̄i, k̄y tóg *Moisés* t̄y ěg m̄y v̄jykre n̄m mū ěn t̄y t̄u' he sór mū gé, ěg m̄y v̄jykre ũ n̄m k̄y,” he ag tóg ón k̄y, *Estêvão* to.

¹⁵ K̄y pã'i ag kar tóg ti tugn̄ym mū, hã ra ti ve tóg t̄y Topē t̄y j̄nĕ jafã ve ri ke n̄ĩ sir.

7

Estêvão tỹ vĕnh kāmén

¹ Kỹ Topĕ tũ to pã'i mág tóg ti mỹ: “Ki hã ke mỹ?” he mũ.

² Kỹ *Estêvão* tóg ag mỹ: “ijóg’,” he mũ. “Inh kanhkã’,” he tóg. “Ëg jóg tỹ Topĕ vỹ tóg vĕnh kar kãfór nĩ. Ti hã ne ěg jógjóg tỹ *Abraão* mré vĩ ja nĩgtĩ, ti tỹ ver ga tỹ *Mesopotâmia* tá nĩ ki, ti tỹ ver ěmã tỹ *Harã* ra tĩ tũ ki.

³ Kỹ tóg ti mỹ: “ã jamã tá kutĕ,” he ja nĩ. “Ã kanhkã ag kar ré kỹ tĩg. Ga ù ra tĩg, isỹ tá ã mỹ: tag kã nĩm nĩ, he jé,” he ja tóg nĩ ti mỹ, Topĕ ti.

⁴ Hã kỹ tóg ga tỹ *Caldéia* tá kãkutĕ mũ, *Harã* tá ěmãn jé. Ti panh ter kar kỹ Topĕ tóg ti mỹ: “ga tag ra tĩg sir,” he mũ.

Ëg jamãn hã vĕ, *Abraão* jamã ja ti,” he tóg. ⁵ “Ge ra Topĕ tóg ti mỹ ga ěn nĩm ja tũ nĩ ver. Ti mỹ tóg hã ra: ã tũnh ke vĕ, kar kỹ, ã krĕ tũnh ke vĕ gé, he ja nĩ. Hã ra tóg ver kósın ja tũ nĩ, Topĕ tỹ ti mỹ: ã krĕ tũnh ke vĕ, he mũ ěn kã.

⁶ Kỹ Topĕ tóg ti mỹ: ã krĕ ag tỹ fóg ù ag mré mũnh ke vĕ, fóg ěn ag jamã ra, he mũ. Ag tỹ ag mré rãnrãj ke vĕ, kỹ ag tóg ag vóg kónãn ke mũ, prỹg tỹ 100 tỹ 4 (ke) ki, he tóg. ⁷ Hã ra sóg ù tỹ ag vóg kónãn mũ ěn ag vóg kónãn ke mũ gé, kar kỹ, he tóg. Isỹ ag vóg kónãn kar kỹ ã krĕ ag tóg tá kãpanh mũ. Kỹ ag tóg ga tag ki isũ ti han mũ, he tóg, Topĕ ti. Ti tỹ *Abraão* mỹ ken hã vĕ,” he tóg, *Estêvão* ti.

⁸ “Kỹ tóg ti mỹ vĕjykre nĩm mũ, ti tỹ ti krĕ ag gré fár junun kym jé. Topĕ tỹ ag rán han hã vĕ. Kar kỹ *Abraão* tóg *Isaque* han mũ. Ti tỹ kurã tỹ 8 (ke) han kỹ tóg ti mỹ kym mũ. *Isaque* tỹ *Jacó* han kỹ tóg hã

han mū gé, kŷ *Jacó* tóg hã han mū gé, ti tŷ ti krē tŷ 12 (ke) ên ag han kŷ, êg tŷ ũ to: “êg jógióg kar“, he mū ên ag. ⁹ Hã ra êg jógióg ên ag tóg ag jãvy tŷ *José* to jũgũ ja nĩgtĩ, ag tŷ ti tũ to ên kŷ. Hã kŷ ag tóg ti vĕne he mū, ũ tŷ ga tŷ *Egito* ra mū mū ag mŷ. Hã ra Topĕ tóg ti ki rĩr mū. ¹⁰ Kŷ tóg ti jy nĩgãn mū, ti tŷ vĕnh jagtar vĕg mū ra. Ti jykre há nĩn kŷ tóg *Egito* tá ke ag pã'i mág mŷ há tĩ, ag tŷ ũ to: *Faraó*, he mū ên mŷ. Hã kŷ tóg ti tŷ pã'i mág han mū, *José* ti tŷ, ti tŷ *Egito* tá ke kar ên ag ki rĩr jé sir.

¹¹ Kejĕn tóg prŷg tĩ sir, ga tŷ *Egito* mĩ hã, ga tŷ *Canaã* mĩ hã ke gé. Kŷ vĕnh kar tóg kókĩnkĩr mū, prŷg tĩn kŷ. Kŷ êg jógióg ên ag tóg kókĩnkĩr mū gé. ¹² Kŷ ũ tóg *Jacó* mŷ: “*Egito* tá ti vĕjĕn nĩ inhhã,” he mū. Kŷ tóg êg jógióg ag jĕgnĕg mū, ag tŷ *Egito* ra mū vĕn jé. ¹³ Ag tŷ ra mū mãn kŷ *José* tóg vãhã ag mŷ: “inh hã vĕ,” he mū, ti kãke ag mŷ. Hã kŷ *Faraó* tóg *José* kanhkã ag ki kanhró nĩ gé sir. ¹⁴ Kŷ *José* tóg ti panh tŷ *Jacó* jé prĕr mū, ti tŷ vĕnh kar tatĩn kãtĩg jé. ũ tŷ 70 kri 5 (ke) ag vĕ, ti kanhkã ag. ¹⁵ Kŷ tóg *Egito* ra tĩ mū. Tá tóg ter mū kejĕn. Kar kŷ êg jógióg ag vŷ tá kãgter kãn ja nĩgtĩ gé. ¹⁶ Hã kŷ ag tóg ĕmã tŷ *Siquém* tá kĕnh kŷ nŷtĩ. *Abraão* vŷ tóg vĕnh kej ĕn to jãnkamy nĩm ja nĩgtĩ, *Emor* krē ag mŷ,” he tóg, *Estêvão* ti.

¹⁷ “Vãhã tóg kurã pétĕm mū sir, Topĕ tŷ *Abraão* mŷ: ã krē mŷ sóg ga ĕn nĩm mū, he ja kurã ĕn ti. Kŷ ag tóg *Egito* tá vĕnh grun mū.

¹⁸ Kejĕn ũ tóg tá tŷ pã'i jĕ, *Egito* tá. Hã ra tóg *José* mĕ ja tũ nĩ, pã'i tag ti. ¹⁹ Ĕn tóg êg kanhkã ag to jũ mū. Ĕg jóg ag vóg kónãn tóg mū gé. Kŷ tóg ag mŷ:

“ājag krē mur mū ra ti gré n̄yn k̄y ti fón n̄i, ti ter jé,” he mū.

²⁰ Ēn k̄a vāhā *Moisés* tóg mur mū, k̄y tóg s̄invī pē n̄i. K̄y ti han mū fag tóg ti tén tūg mū. Kysā tāgtū ki fag tóg ti ki r̄ir mū, vēnh kar vatánh tá. ²¹ Kysā tāgtū tūg k̄y fag tóg sir ti fón mū. Hā ra *Faraó* ěn kósín fi tóg ti ve k̄y ti vāg mū, ti jē'ȳn jé. K̄y tóg t̄y fi kósín ri ke n̄i, *Moisés* ti. ²² K̄y tóg nén kar ki kanhrān mū, *Egito* tá vējykre kar ěn ki. K̄y ti jykre v̄y vējykre t̄y hēn ri ke n̄i, k̄y ti v̄i v̄y vēnh v̄i t̄y hēn ri ke n̄y gé,” he tóg.

²³ “Vāhā tóg pr̄ȳg t̄y 40 (ke) han mū. K̄y tóg ti kanhkā pē ag to jykrén mū, ti *povo* t̄y *Israel* to, ag t̄y nén han mū venh t̄ig jé. ²⁴ K̄y tóg ū vég mū, *Egito* tá ke ū. Ti t̄y *Judeu* vóg kónān vég tóg mū, nén ū tū to. K̄y tóg ti kajām mū. *Egito* tá ke ěn tén tóg mū. ²⁵ Inh kanhkā ag h̄yn to jykrén k̄y ki kanhrān mū, Topē t̄y isugr̄in ag kren han ke ti, he tóg, *Moisés* ti. Hā ra ag tóg to jykrén tū n̄yt̄i, ti kanhkā ag,” he tóg.

²⁶ “T̄y vaj k̄y tóg ag to t̄ig m̄an mū, ti kanhkā ag to. K̄y ūn régre ag tóg jagnē to jū n̄yt̄i. K̄y tóg ag t̄y jagnē to há han sór mū. Hā k̄y tóg ag m̄y: t̄y ājag tóg jagnē kanhkā n̄yt̄i vē, hā ra ājag tóg jagnē vóg kónān sór mū, he mū.

²⁷ K̄y ū t̄y ti régre vóg kónān mū ěn tóg ti fón', ti fón', he k̄y ti m̄y: ā pijé t̄y ěg p̄ā'i n̄i', ā pijé ěg jyvēn mū', he mū. ²⁸ Ā h̄yn isén sór mū, ā t̄y r̄aké tá *Egito* tá ke ěn tén ri ke han sór ā h̄yn mū, he tóg ti m̄y,” he tóg.

²⁹ “K̄y *Moisés* tóg ti v̄i mē k̄y vēnh péju k̄y t̄i mū. K̄y tóg ga t̄y *Midiā* ra t̄i mū. *Povo* ū ag m̄i tóg t̄i mū gé. Tá tóg pr̄ȳg k̄y kósín régre han mū. ³⁰ Pr̄ȳg t̄y 40

(ke) tũg kŷ Topẽ tŷ jẽnẽ jafã vŷ ti mŷ vẽn ven mũ, ti tŷ ẽmã tũ ja mũ tĩ mũ ra, krĩ tŷ *Sinai* tá. Vãnh gru ki tóg ti vég mũ. ³¹ Kŷ tóg ti mŷ e tĩ. Kŷ tóg ra tĩ mũ, ti ve há han jé. Kŷ tóg vẽn vĩ męg mũ. Topẽ vĩ vẽn. ³² Kŷ tóg ti mŷ: tŷ sóg ã jógjóg ag Topẽ nĩ, *Abraão* Topẽ, *Isaque* Topẽ, *Jacó* Topẽ, he mũ.

Hã ra *Moisés* tóg jũrũn ke mũ, ti kamẽg kŷ. Kŷ tóg tá ẽvãnh jãvãnh nĩ.

³³ Hã ra Topẽ tóg ti mŷ: ã pẽn né nũ ra. Inh jo ã tóg jẽ nĩ mŷr, hã ra sóg vẽn kar kãfór nĩ. Hã kŷ nũ, he mũ. ³⁴ *Egito* tá ke ag tŷ isũ ag vóg kónãn vég isóg nĩ nĩ. Ag vẽn krẽkrẽr męg sóg nĩ nĩ. Kŷ sóg tere, sŷ ag kygvãn jé. Hã kŷ sóg ã jẽnẽg mũ, ga tŷ *Egito* ra. Ha tĩg, he tóg, Topẽ ti, *Moisés* mŷ,” he tóg.

³⁵ “*Moisés* ẽn hã jẽnẽ ja tóg nĩ, ti tŷ ti kanhkã ag krenkren han jé, ti tŷ tŷ pã'i nĩ jé. Hã to Topẽ tŷ jẽnẽ jafã tóg ti mŷ vẽn ven, vãnh gru ki. Hã ra ti kanhkã ag tóg ti to é he ja nĩgtĩ, ti mŷ: ã pijé tŷ ẽg pã'i nĩ', ã pijé ẽg jyvẽn mũ', hen kŷ. ³⁶ *Moisés* tóg sir ẽg tŷ nén han vãnh hynhan, ga tŷ *Egito* tá, goj kafã tũ tá ke gé, goj kusũg he mũ ẽn tá ke gé. Kŷ ag tóg ẽmã tũ mũ mũ mũ, prŷg tŷ 40 (ke) ki, ti kanhkã ag. Kŷ tóg tá ẽg tŷ nén han vãnh hynhan mũ gé, ti tŷ ag jo tĩn kŷ,” he tóg.

³⁷ “*Moisés* tóg *povo* tŷ *Israel* ag mŷ: Topẽ vŷ ãjag mŷ ti vĩ tó tĩ ù jẽnẽnh mũ, ãjag mré ke ù, ti tŷ ãjag mŷ Topẽ vĩ tó jé, inh ri kén, he ja nĩgtĩ. ³⁸ *Moisés* ẽn hã ne tóg *povo* tŷ *Israel* ag mré ẽmã tũ mũ tĩ ja nĩgtĩ. Ag tŷ kejẽn pãnónh tŷ *Sinai* tá nŷtĩn kŷ tóg Topẽ tŷ jẽnẽ jafã mré vĩ mũ. Kŷ Topẽ tóg ti mŷ vẽnjyre nĩm mũ, ẽg tŷ ki króm kŷ ẽg rĩr krŷg ja tũ ve jé,” he tóg.

39 “*Moisés* vī han vānh ag nýtī, ěg jógjóg ag. Kŷ ag tóg ti tovānh kŷ ga tŷ *Egito* ra mŷ mǎn sór mŷ, kyrāgrā kŷ. 40 Kŷ ag tóg *Moisés* jāvy tŷ *Arāo* mré vī mŷ. Ti mŷ ag tóg: “ěg mŷ vēnh kāgrā tŷ topē han, ěg tŷ vēnh jo ag gé mŷ jé,” he mŷ. *Moisés* tóg ěg jo tŷg ja nī. ěg kāpan ja tóg nī, ga tŷ *Egito* tá, hǎ ran hē ra vyr hŷn’? he ag tóg ti mŷ. Kŷ tóg ag mŷ: he, he mŷ. 41 Kŷ ag tóg monh sī kāgrā han mŷ. Kŷ ag tóg vēnh kāgrā ěn mŷ ag mēg kugprŷg mŷ. Ag mŷ tóg sīnvī nī. Kŷ tóg ag mŷ sér tī sir.

42 Hǎ ra Topē tóg vēnh kaja jé ag tovānh mŷ gé, hǎ kŷ ag tóg rǎ to jānjān mŷ, kysǎ to, krīg kar to ke gé. Hǎ kŷ Topē vī tó tī ũ tóg ag to rán mŷ gé, kŷ tóg: *Judeu*’, he mŷ. Ājag tŷ prŷg tŷ 40 (ke) ki ěmǎ tŷ ja mī mŷn kŷ ājag tóg inh mŷ nén ũ pŷn ja tŷ nŷgtī, hǎ ra ājag tóg topē ũ ag mŷ kugprŷn ja nŷgtī, he tóg.

43 Ón kŷ topē tŷ *Moloque* kāgrā va ājag tóg mŷ ja nŷgtī, krīg kāgrā ke gé, hǎ vŷ: *Renfǎ*, he mŷ. ěn to ājag tóg jānjān ja nŷgtī. Hǎ kŷ sóg ājag vóg kónān kŷ *Babilônia* tá ke ag jēgnēnh mŷ, ag tŷ ājag tatī mŷ jé, he tóg, Topē ti, ti vī tó tī tŷ,” he tóg, *Estévǎo* ti.

44 “ěg jóg ag tŷ ěmǎ tŷ ja mī mŷn kŷ ag tóg kur tŷ Topē pē ĩn han ja nŷgtī, ag tŷ tá Topē mré vēmén jé. Topē vŷ *Moisés* mŷ ti tŷ nén han ke tó ja nŷgtī, ti tŷ kur tŷ Topē ĩn han jé. 45 Ag krē tóg sir ag ri kén ĩn tŷ kur ěn ma mŷ ja nŷgtī gé, ag tŷ Topē tŷ ag mŷ ěmǎ tó mŷ ěn ra mŷn kŷ.

Moisés ter kar *Josué* tóg sir ag jo tī mŷ. Hǎ ra Topē tóg ga ěn tá ke ag kāpan mŷ, ěg jógjóg ag jo.

Kejēn *Davi* tóg tŷ ag pǎ’i nī sir, prŷg tŷ hēn ri ke tŷg kar kŷ. Hǎ ra ĩn tŷ kur ěn tóg ver jē nī. 46 Topē vŷ *Davi* to há nī. Kŷ *Davi* tóg ti mŷ: sŷ ā mŷ ĩn há

han há tóg tĩ vē. Ā hã ne tóg tỹ ijógióg tỹ *Jacó* Topě nĩ, he mũ. Kỹ tóg ã tỹ ĩn tỹ kur krēm nĩn kỹ inh mỹ há tũ nĩ, he tóg, ti mỹ.

⁴⁷ Hã ra *Davi* tóg han tũ nĩ ver. Ti kósin tỹ *Salomão* hã tóg ĩn ěn han mũ,” he tóg, *Estêvão* ti.

⁴⁸ Kỹ tóg ag mỹ: “hã ra vãnh kar kãfór ěn tóg ěg tỹ ti jo ĩn han mũ ěn krēm nĩ tũ nĩgtĩ mỹr,” he mũ. “Hã kỹ Topě vĩ tó tĩ ù tóg ti to tag tó ja nĩ, ha mẽ.

⁴⁹ Kanhkã tãn vỹ tỹ inh nĩ, he tóg. Inh nĩg jan hã vē. Kỹ ga vỹ tỹ isũ nĩ gé. Sỹ tá vãnhkán sór nĩn kỹ sóg kenh ke mũ. Isũ kar vē. Kỹ ãjag tỹ inh mỹ ĩn han sór kỹ ãjag hỹn hẽ ri kenh mũ'? Pétêm ke tũ ãjag nĩ, ãjag tỹ inh mỹ vãnhkán jafã han mũ ra. ⁵⁰ Inh hã ne tóg nén kar hynhan ja nĩ inhhã, he tóg, Topě ti, ti vĩ tó tĩ tỹ,” he tóg.

⁵¹ Kỹ tóg: “krĩ tũ ãjag nỹtĩ', ki kanhrãn jãvãnh ãjag tóg nỹtĩ', ãjag nĩgrêg tóg kutu nĩ',” he mũ. “Topě kuprĩg kato ãjag tóg vãsãnsãn tĩ'. Ājag jóggióg ag mré ãjag tóg ti kato vãsãnsãn tĩ'. ⁵² Ājag jóggióg ag ne tóg Topě vĩ tó tĩ ag kar vóg kónãn ja nĩgtĩ'. Ag kãgtén ja ag tóg nĩgtĩ'. Hã ra ěn ag tóg ù tỹ vỹjyre kuryj han mũ ěn kãmén ja nĩgtĩ, hã vỹ: *Jesus*, he mũ. Jãvo ãjag tóg ěn kato vĩ ja nĩgtĩ, fóg mỹ. Kỹ ãjag tóg ti tén ja nĩgtĩ, *Cristo* ti,” he tóg.

⁵³ “Topě hã ne ãjag mỹ ti vĩ nĩm ja nĩ', ti tỹ jẽgnẽ jafã ag tỹ. Hã ra ãjag tóg ti vĩ mranh ja nĩgtĩ',” he tóg. *Estêvão* tỹ pã'i ag mỹ tón hã vē.

Ag tỹ Estêvão tén

⁵⁴ Û tỹ tá nỹtĩ ag tỹ ti vĩ mẽ kỹ ag fe tóg gỹm ke mũ. Kỹ ag tóg ag jã tỹ gángán ke mũ. ⁵⁵ Hã ra Topě kuprĩg tóg *Estêvão* krĩn mũ, kỹ tóg kanhkã ki ěvãnh kỹ Topě vég mũ, ti kókov ti. *Jesus* vég tóg mũ gé.

Topě pějja tá tóg jě nĩ. ⁵⁶ Kĩ tóg: “ha vé,” he mũ. “Kanhkă tá sóg vég mũ, kĩ ěpră ke fi kósin tóg Topě pějja tá jě nĩ,” he tóg.

⁵⁷ Kĩ ag tóg prĕnprĕr mũ sir, ag nĩgrĕg nĩgfĕnh kĩ. Ag kar tóg ti to vĕnh gĕnh han mũ. ⁵⁸ Kĩ ag tóg ti sĕg mũ. *Jerusalém* tá ag tóg ti kutĕm mũ gé. Kĩ ag tóg ti pin mũ, pó tỹ. Ag kur văvăm ag tóg mũ, kĩ kyrũ tóg ki rĩr mũ, ag kur ki. Kyrũ ěn jiji hă vỹ: *Saulo*, he mũ.

⁵⁹ Kĩ ag tóg *Estêvão* pin mũ sir, pó tỹ. Hă ra *Estêvão* tóg jamă há ra : “!..inh *Senhor*'..!” he mũ. “!..*Jesus*'..!” he tóg. “!..Inh kuprĩg jăvănĥ ra..!” he tóg mũ. ⁶⁰ Kĩ tóg ti jakrĩ tỹ jě kĩ prĕr mũ: “!..inh *Senhor*'..! !..Ag tỹ inh pin tỹ ag mỹ vĕnh păte fón ne..!” he tóg mũ. Kar kĩ tóg hun ke kĩ ter mũ sir.

8

Saulo tỹ ag vóg kónăn

¹ Jăvo tóg *Saulo* ěn mỹ há tĩ, ag tỹ ti tén kĩ. Kură ěn kă ag tóg *Jesus* ki ge kĩ nỹtĩ kar vóg kónăn jagy han mũ, *Jerusalém* tá. Kĩ ag tóg jagtar tăvĩ nỹtĩ. Kĩ ag tóg vĕnh kăpugpóv kăn mũ sir. Ga tỹ *Judéia* kar mĩ ag tóg mũ mũ, ga tỹ *Samaria* mĩ ke gé.

² Ũ tỹ Topě ki ge kĩ nỹtĩ ag tóg fe kaj nỹtĩ, *Estêvão* ter kĩ. Kĩ ag tóg kygfỹ mág kĩ ti kĕnh mũ.

³ Hă ra *Saulo* tóg *Jesus* ki ge kĩ nỹtĩ kar ag vóg kónăn jagy han mũ. Ti tỹ ag tũg sór vĕ. Hă jé tóg ĩn kar kă ra ră tĩ. Ti tỹ *Jesus* ki ră kĩ jě ũ ven kĩ tóg vĕse ja kă tá ti fón tĩ, ũn gré ag, ũn týtă fag ke gé.

Samaria tá Topě vĩ tó

⁴ Ũ tỹ vĕnh kăpugpóv mũ ěn ag vỹ vĕnh kar mỹ vĕnh vĩ sér tugtó mũgtĩ, Topě vĩ ti. ⁵ Kĩ *Filipe* tóg tĩ

mũ gé. Ga tỹ *Samaria* ra tóg tĩ mũ, kỹ tóg ěmã ũ ki ra mũ, *Cristo* kāmén jé. ⁶ Kỹ vĕnh kar tóg ti vĩ mĕgmĕg mũ. Jĕmĕ há han ag tóg mũ, *Filipe* vĩ ti. Hã ra tóg ěg tỹ nĕn han vĕnh hynhan mũ gé. ⁷ Vĕjagrĕ kórĕg tỹ hĕn ri ke pan tóg mũ. Ti tỹ ag pan kỹ ag tóg jamã há ra prĕr mũ, kỹ ag tóg kãpa mũ. Ũn kãnhgrĭ ag tỹ há' he tóg mũ, ũn vagvá ag tỹ ke gé. ⁸ Kỹ tóg vĕnh kar mỹ sér tĩ sir, ěmã ěn tá.

⁹ Hã ra tá ke ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ, *Simão* he mũ. Kujá vĕ, kỹ tóg nĕn vĕnh mỹ hynhan tĩgtĩ. Kỹ tóg ag tỹ ti tỹ nĕn han mũ ve kỹ ag mỹ e tĩ. Vĕso tóg: “ag kãfór inh nĩ,” he tĩ, ag tỹ ti kamĕg jé. ¹⁰ Hã kỹ vĕnh kar tóg ti kamĕg tĩ sir. Ti to ag tóg: “Topĕ jykre han tóg tĩgtĩ, Topĕ jykre mág pĕ ěn,” he tĩ. ¹¹ Kysã tỹ hĕn ri ke ki tóg nĕn vĕnh mỹ hynhan tĩ, kỹ tóg vĕnh kar mỹ e tĩ, hã kỹ ag tóg ti kamĕg tĩ sir, kujá ěn ti.

¹² Vãhã ag tóg *Filipe* vĩ kri fig mũ, ti tỹ *Jesus Cristo* tón kỹ. Topĕ tỹ tỹ ěg pã'i nĩ kāmén tóg mũ. Kỹ tóg ũ tỹ ti vĩ kri fig mũ ag kygpĕg mũ, fag ke gé. ¹³ Kỹ *Simão* ěn tóg ti vĩ kri fig mũ gé. Kỹ *Filipe* tóg ti kypĕg mũ gé. Kỹ tóg ti mré nĩ nĩ. Kỹ tóg *Filipe* tỹ ěg tỹ nĕn han vĕnh hynhan mũ vég mũ, Topĕ jykre tỹ. Kỹ tóg ti mỹ e tãvĩ tĩ sir.

¹⁴ Kỹ vãhã *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag tóg kejĕn mĕg mũ, *Samaria* tá ke ag tỹ Topĕ vĩ kri fig mũ ěn ti. *Jerusalém* tá ag tóg mĕg mũ, kỹ ag tóg *João* mré *Pedro* jĕnĕg mũ, ag tỹ ve jé. ¹⁵ *Pedro* ag tỹ tá junjun kỹ ag tóg ag to Topĕ mré vĩ mũ, Topĕ tỹ ti kuprĭg tỹ ag jagrĕn jé. ¹⁶ Tá ke ũ tóg tỹ jagrĕ tũ ja nĩ ver. Kygpe kỹ ag nỹtĩ inhhã, *Jesus* jiji tó kỹ, ěg *Senhor* jiji tó kỹ. ¹⁷ Kỹ *Pedro* ag tóg ag nĩgé tỹ ag mĕgmĕg mũ, kỹ Topĕ kuprĭg tóg ag kã ra rã mũ sir.

18 Hã ra *Simão* tóg vég mũ. Kĩ tóg *Pedro* ag mĩ jãnkamy ven mũ. 19 Kĩ tóg ag mĩ: “inh mĩ vėjkre tag nĩm nĩ, jãnkamy tag to, sũ ù mẽ kũ Topẽ kuprĩg tỹ ag kã ra rã jé. Sũ tag venh há tóg tĩ,” he mũ.

20 Hã ra *Pedro* tóg ti mĩ: “ã jãnkamy mré ã nũgme ki kutẽnh mũ. Topẽ tỹ nĩm ja vễ mĩr, hã ra ã tóg jãnkamy to mãn sór mũ,” he mũ. 21 “Ã pijé Topẽ jykre tag ki kanhró nĩ', kũ Topẽ tóg ã mĩ nĩm ke tũ nĩ. ã jykre pijé kuryj nỹ', Topẽ mĩ. 22-23 Fe kórég tãvĩ ã nĩ mĩr. ã jykre pãno tag tovãnh ra. Topẽ mré vĩ. Hẽn ri ke mũn tóg ã mĩ vẽn pãte fón mũ,” he tóg, *Pedro* ti.

24 Kĩ *Simão* tóg ti mĩ: “iso Topẽ mré vĩ, inh jagtar jẽ tũ nĩ jé, ã tỹ inh mĩ tó mũ tag ti,” he mũ.

25 Hã ra *Pedro* ag tóg mũ mãn mũ gé, ag tỹ ẽg *Senhor* tỹ *Jesus* vĩ tó kar kũ. Ag tỹ nén ve ja ẽn tó kãn ag tóg, *Jesus* tỹ nén han ja ti. Kĩ ag tóg *Jerusalém* ra vỹnvỹn ke mũ sir. Ag mũn kũ ag tóg ga tỹ *Samaria* mũ Topẽ vĩ sér ẽn tugtó mũ gé.

Filipe tỹ ù kype

26 Hã ra Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg *Filipe* mĩ: “kanhkã fyr ra tĩg, ẽpry jagma tĩg,” he mũ. “*Jerusalém* tán kãtĩ, *Gaza* mũ, hã ra tóg ẽmã tũ mũ kutẽ mũ. Ẽpry ẽn jagma tĩg,” he tóg mũ.

Kĩ tóg tĩ mũ sir. 27 Tá jun kũ tóg ga tỹ *Etiópia* tá fóg vég mũ. Pã'i mág tỹ *Candace* fi mĩ rãnhraj tĩ vễ, hã kũ tóg kurĩ nĩ. Fi tỹ nén kar vég tóg tĩ. *Jerusalém* ra tóg tĩg ja nĩ. Tá tóg Topẽ mĩ fénhta ve ja nĩ. 28 Hã ra tóg ti jamã ra vỹn ke mũ sir, karósa kã mũ. Tĩg kũ tóg Topẽ vĩ to ke mũ, *Isaiás* tỹ rá ẽn ti.

29 Kÿ Topê kuprĩg tóg *Filipe* mÿ: “karósa ên kukăm tĩg,” he mũ. 30 Kÿ *Filipe* tóg fũrũn tĩ mũ, kÿ tóg ti tÿ vênh rá to ke mềg mũ, *Isaias* tÿ rá ên to. Kÿ tóg ti mÿ: “ă mÿ ă tÿ nén to ke mũ tag ki kanhró nĩ?” he mũ.

31 Hă ra tóg: “vó, ù tóg inh mÿ kămén ja tũ nĩ ver. Ă mÿ inh mÿ kămén ke tũ nĩ?” he mũ. “To kătăpry, inh mré nĩ jé,” he tóg.

32 Ti tÿ to ken hă vễ, ha mễ: “*ovelha* ri ke han tóg, ù ên ti. *Ovelha* pére êg mũ tĩ, ti tân h jé, hă ra tóg vĩ tũ nĩgtĩ mÿr. Êg tÿ ti kyki ronh mũ ra tóg jatun mÿ jềg tĩ gé. 33 ù ên tÿ Topê vĩ mranh tũ hă ra ag tóg ti vóg kónăn, ag tÿ ti jyvên tũ ra. Ti mré ke ag jykre păno tó kăn ke tũ êg tóg nĩ mÿr. Ti tén ag tóg, kÿ tóg ter mũ sir,” he tóg, vênh rá ti.

34 Kÿ tóg *Filipe* mÿ: “ù to ke nễ hÿn'? Topê vĩ tó tĩ tÿ ne tó nễ hÿn'? Tĩ tÿ vễso ke mÿ', ù to ke mÿ vó?” he mũ.

35 Kÿ *Filipe* tóg ti mÿ vênh rá tag kămén mũ sir. *Jesus* kămén tóg mũ. Tĩ mÿ tóg vênh vĩ há ên tó mũ. Hă ra tóg mễ há han mũ.

36 Ge ag tóg mũ mũ, ễpry jagma. Kÿ ag tóg goj tá junjun mũ. Kÿ pă'i ên tóg: “tag ki tóg goj nĩ. Ă tÿ ki inh kype jé tóg há nĩ,” he mũ.

37 Kÿ *Filipe* tóg ti mÿ: “ă tÿ ă fe tÿ ti ki ră kÿ nĩn kÿ tóg há nĩ,” he mũ.

Kÿ tóg: “ti ki sóg ră kÿ nĩ. *Jesus Cristo* tóg tÿ Topê kósin nĩ mÿr,” he mũ. 38 Kÿ tóg karósa vóg tĩ mÿ: “ver krÿg hé,” he mũ. Kÿ ag tóg goj kă ra ge mũ. Kÿ *Filipe* tóg ti kypég mũ sir.

³⁹ Ag tỹ goj kă tá kăpa kỹ *Filipe* tóg tũ' he mũ, Topẽ kuprĩg tỹ ti ma tĩg kỹ. Kỹ pã'i ẽn tóg ti ve măn tũ nĩ sir. Kỹ tóg tĩ mũ, ti jamăn ra. Ti mỹ tóg sér tĩ sir.

⁴⁰ Hã ra *Filipe* tóg ẽmã tỹ *Azoto* tá nĩ nĩ. Tĩg kỹ tóg *Jesus* kăme sér ẽn tó tĩ mũ, ẽmã kar mũ. Kỹ tóg kejẽn ẽmã tỹ *Cesaréia* tá jun mũ.

9

Saulo tỹ Jesus ki rã
(*Hk 22.6-16; 26.12-18*)

¹ Hã ra *Saulo* tóg ver ù tỹ ẽg *Senhor* tỹ *Jesus* mré mũ mũ ag vóg kónăn sór mũ. Ag to tóg krĩ rỹ nĩ ver. Ti tỹ ag kăgtén sór vẽ. Hã to tóg Topẽ tũ to pã'i mág venh tĩ mũ. ² Kỹ tóg ti mỹ vãnh rá to vĩ mũ, ti tỹ ẽmã tỹ *Damasco* ra tĩg jé. Tá tóg vãnh rá ẽn tỹ pã'i ag mỹ ven sór mũ, ag tỹ ti mỹ: “ha ag venh tĩg,” he jé. Ti tỹ *Jesus* mré ke ù ve kỹ se sór vẽ. *Jerusalém* ra tóg ag tatĩ tĩg sór mũ, ti tỹ ùn sigség mũ ag, fag ke gé. ³ Hã jé tóg *Damasco* ra tĩ mũ. Ti tỹ to hã tĩ ra vãhã jẽngrẽ tar tóg vãnh ven mũ, kanhkã tá. Rã kăfór tóg nĩ, hã ra tóg *Saulo* ki kómkóm ke mũ sir. ⁴ Kỹ tóg kutẽ mũ, ga kri. Kỹ tóg vãnh vĩ mẽg mũ. Kỹ tóg: “*Saulo*’, *Saulo*’,” he mũ. “Ă tỹ ne jé isũ ag vóg kónăn nẽ?” he tóg, vãnh vĩ ti.

⁵ Kỹ *Saulo* tóg ẽg *Senhor* ti mỹ: “ă tỹ ù nĩ?” he mũ.

Kỹ tóg ti mỹ: “tỹ sóg *Jesus* nĩ, ă tỹ ùn vóg kónăn sór tĩ ẽn vỹ tỹ inh nĩ,” he mũ. ⁶ “Jẽgnẽ ra, ẽmã tag ki rã, tá ù tóg ă mỹ tónh mũ, ă tỹ nén han ke ti,” he tóg.

⁷ Ti mré mũ ag vỹ vãnh vĩ tag mẽg mũ gé, hã ra ag tóg nén ù vэг tũ nĩ. Kỹ ag tóg jũrũn ke mũ. ⁸ Kỹ *Saulo* tóg jẽgnẽ mũ sir. Kỹ tóg tã mũ ẽvãnh sór mũ, hã ra tóg nén ù vэг tũ nĩ. Kỹ ag tóg ti nĩgê kăgmĩ kỹ

ti pére mũ mũ, ěmã ěn ra. ⁹ Kurã tãgtũ ki tóg ěvãnh tũ nĩ, kũ tóg jĕg tũ nĩ gé, kron tũ ti nĩ gé.

¹⁰ *Damasco* tá ke ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Ananias*, he mũ. *Jesus* mré ke ũ vĕ. Kũ *Jesus* tóg ti mũ vĕnh ven mũ. Kũ tóg: “*Ananias*,” he mũ.

Kũ *Ananias* tóg ěg *Senhor* ti mũ: “inh hã vĕ,” he mũ.

¹¹ Kũ *Jesus* tóg ti mũ: “ĕpry kuryj he mũ ěn ra tĩg,” he mũ. “*Judas* he mũ ěn ĩn kã ra rã. Tá ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Saulo*, he mũ. Ěmã tỹ *Tarso* tá ke vĕ. Ěn mré vĩm nĩ,” he tóg. “Ha vé, inh mré tóg vĩ nĩ nĩ.

¹² Kũ tóg ũ vég nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Ananias*, he mũ. Ā hã vĕ. Ā tỹ ti ĩn kã ra rãnh ke vĕ. Ā tỹ ã nĩgé tỹ ti mĕnh ke vĕ. Kũ tóg ve mãn ke mũ. Tag vég tóg nĩ nĩ,” he tóg, *Ananias* mũ.

¹³ Kũ tóg ěg *Senhor* ti mũ: “vĕnh kar tóg ti kãmén tĩ hã ra, ã tỹ inh mũ ũ tó mũ tag ti,” he mũ. “*Jerusalém* tá tóg ã tũ ag vóg kónãn. ¹⁴ Kũ tóg vĕnh rá ma kãtĩ mũ, Topĕ tũ to pã'i mág tỹ ti mũ han kũ. Kũ tóg ũ tỹ ã mré vĩ mũ kar sigse sór mũ, ěmã tag ki,” he tóg, *Ananias* ti.

¹⁵ Hã ra tóg: “ti venh tĩg,” he mũ. “Ti kuprĕg isóg, ti tỹ ijiji tó jé, fóg ag kar mũ, kanhgág ag kar mũ ke gé, *povo* tỹ *Israel* ag mũ ke gé,” he tóg. ¹⁶ “Isugrĩn tóg jagtar ke mũ, ha vem nĩ,” he tóg.

¹⁷ Kũ *Ananias* tóg tĩ mũ. Ti tỹ ĩn ěn tá jun kũ tóg ti nĩgé tỹ ti mĕg mũ, kũ tóg ti mũ: “*Saulo*’, régre’, ěg *Senhor* vỹ inh jĕnĕ, *Jesus* ti, sỹ ã ve jé,” he mũ. “Ti ve ã mũr, ĕpry kri, ã tỹ tag ki jun mũn kã. Hã kũ sóg kãtĩ mũ, ã tỹ ve mãn jé, Topĕ kuprĩg tỹ tỹ ã jagrĕ nĩ jé,” he tóg.

18 Kǵ tóg vāhā ti kanē kā tá kāpa mǔ, pirā fār ri ke. Kǵ tóg ve há' he mǎn mǔ sir. Kǵ tóg jēgnē mǔ sir. Kǵ tóg ti kypég mǔ sir, *Ananias* ti. 19 Kǵ tóg jēg mǔ gé sir. Kǵ tóg vāhā tar' he mǔ sir. *Damasco* tá tóg nǐ nǐ ver, *Jesus* mré mǔ tǐ ag mré. 20 Kǵ tóg vēšýmér *Jesus* kāmén mǔ, *Judeu* ag vēnh kanhrān jafā krēm. “Tǵ tóg Topē kósin nǐ,” he tóg mǔ vāhā, *Jesus* to. 21 Ū tǵ ti vǐ mēg mǔ kar ag mǵ tóg e tǐ. “*Jerusalém* tá tóg ag vóg kónān tǐ, ũ tǵ *Jesus* tó mǔ ag. Kǵ tóg tag ki jun mǔ gé, ag sigse jé, ti tǵ Topē tǔ to pā'i mág ag mǵ ag tatǐ tǐg jé,” he ag tóg, *Saulo* to.

22 Hā ra tóg fe tar nǐ. Kǵ tóg *Judeu* ag kanhrān mǔ, ěmā tǵ *Damasco* tá. Ag mǵ tóg *Jesus* kāmén mǔ. “Tǵ tóg *Cristo* nǐ, *Jesus* ti,” he tóg. Kǵ tóg ag tǵ ti vǐ kafān sór mǔ ra ag mǵ vēnh mǵ tǐ sir.

Saulo tǵ Jerusalém ra tǐg

23 Kurā tǵ hēn ri ke tǔg kǵ *Judeu* ag tóg kejēn jagnē mré *Saulo* tén ke to jykrén mǔ. 24 Hā ra *Saulo* tóg mēg mǔ. ěmā ěn to ró jānkā tá ag tóg vājig nǵtǐ, ti jo, kurā kar ki, kuty kar ki ke gé, ag tǵ tá ti tén jé. 25 Kǵ ti mré ke ag vǵ kejēn kuty ũ kā kěj kā kā ti nǐm kǵ ti térem mǔ, ěmā ěn to ró to, ti kren han jé. Kǵ tóg vāhā *Jerusalém* ra tǐ mǔ sir.

26 Ti tǵ tá jun kǵ tóg *Jesus* mré ke ag mré nǐ sór mǔ. Hā ra ag tóg ti kamēg mǔ. “Ti ón hǵn,” he ag tóg ti to, ti tǵ ag vóg kónān ja nǐn kǵ. 27 Kǵ *Barnabé* tóg ti mré vǐ kǵ *Jesus* tǵ ũn vin mǔ ag to ti pére tǐ mǔ. Kǵ tóg ag mǵ ti tǵ *Jesus* ve ja ěn kāmén mǔ, ěpɽy kri. “Kar kǵ tóg *Damasco* tá ke ag mǵ *Jesus* kāmén ja nǐ gé, ti tǵ mǔmēg tǔ nǐn kǵ,” he tóg. Kǵ tóg ag mǵ sér tǐ sir. 28 Kǵ *Saulo* tóg ag mré tǐ nǐ, *Jerusalém* tá. Tá tóg *Jesus* kāmén mǔ gé, ti tǵ mǔmēg tǔ nǐn kǵ.

²⁹ Kĩ tóg *Judeu* ag mré vĩ mũ gé, ù tỹ *Grego* vĩ tó tĩ ag mré ke gé. Ag tỹ ti vĩ kafãn kỹ tóg ag mré vĩ mũ. Kỹ ag tóg ti tén ke to jykrén mũ. ³⁰ Kỹ *Jesus* mré ke ag tóg mēg mũ gé. Kỹ ag tóg ěmã tỹ *Cesaréia* ra ti pére mũ mũ. Tá junjun kỹ ag tóg ěmã tỹ *Tarso* ra ti jěněg mũ, ti jamã ra.

³¹ Jãvo *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag kar vỹ jatun mỹ nỹtĩ nĩ sir, ga tỹ *Judéia* tá, ga tỹ *Galiléia* tá ke gé, ga tỹ *Samaria* tá ke gé. Kỹ ag tóg jatun mỹ vėnh kanhrãn mũ, Topě jykre tỹ. Topě vĩ ki ag tóg króm mũ. Topě kuprĩg vỹ ag krĩn mũ. Kỹ ag krĩ vỹ kãnhvy' he mũ. Kỹ ùn e ag tóg *Jesus* ki ge mũ gé sir, fag mré hã.

Enéias

³² Kejě *Pedro* tóg vėnh kar ag vigvenh tĩ mũ. Kỹ tóg ěmã tỹ *Lida* ra tĩ mũ gé, tá Topě tũ ag vigve jé. ³³ Tá ù tóg nỹ nĩ, ti jijin hã vỹ: *Enéias*, he mũ. Kãnhgrĩn kỹ tóg nỹ nĩ. 8 anos (ke) han tóg, kãnhgrĩn kỹ nỹ ki.

³⁴ Kỹ *Pedro* tóg ti mỹ: “*Enéias*’, *Jesus Cristo* vỹ ã han. Jěgně ra, ã nỹg ja fi han ra,” he mũ.

³⁵ Kỹ tóg vėsýmér jěgně mũ. Kỹ *Lida* tá ke kar ag vỹ ti vég mũ, ěmã tỹ *Sarona* tá ke kar ag ke gé. Kỹ ag tóg ti ve kỹ *Jesus* ki ge mũ gé sir.

Dorcas fi

³⁶ ěmã tỹ *Jope* tá ù fi tóg nĩ nĩ, *Jesus* mré ke ù fi, fi jiji hã vỹ: *Tabita*, he mũ, hã vỹ: *Dorcas*, he mũ, fóg tỹ *Grego* vĩn ki. Ěn fi hã vỹ nén há kar han mũ. Ùn jagtar fag mỹ fi tóg nén ù vĩn tĩ.

³⁷ Kejě fi tóg kaga mũ, kỹ fi tóg ter mũ sir. Kỹ fag tóg fi kype kỹ ĩn to jãpry jafã tá fi fig mũ, kynhmỹ.

³⁸ Jo *Jope* tóg *Lida* to hã nĩ, hã ra *Pedro* tóg *Lida* tá nĩ nĩ. Kĩ *Jope* tá ke ag tóg ti ki kanhró nýtĩ.

Kĩ ag tóg ùn régre ag jěgněg mũ, ag tỹ ti mỹ: “kur kătĩg mẽ han,” he jé. ³⁹ Kĩ tóg vėsỹmér tĩ mũ. Kĩ tóg tá jun mũ. Hã ra *Dorcias* fi tóg ãn to jãpry jafã tá nỹ nĩ. *Pedro* jun kũ ag tóg ãn to jãpry jafã to jãpry mũ, ti mré. Kĩ ùn mén ter ja ěn fag kar vỹ ti to kãmũ mũ. Kygfỹ kũ fag tóg ti mỹ fag kur venven mũ, *camisa*, *vestido* ke gé, *Dorcias* fi tỹ fag mỹ kugrỹn ja ěn ti.

⁴⁰ Kĩ *Pedro* tóg věnh kar mỹ: “ha pa jěg,” he mũ. Kĩ tóg ti jakrĩ tỹ jěg kũ Topě mré vĩ mũ. Kĩ tóg věser fi mỹ: “*Tabita*’, nĩ ra,” he mũ. Kĩ fi tóg mrin ke mũ. Kĩ fi tóg nĩ mũ, fi tỹ *Pedro* ven kũ. ⁴¹ Kĩ tóg fi nĩgé kãgmĩ kũ fi fěg mũ. Kĩ tóg věnh kar jé prěr mũ, Topě tũ kar, ùn mén ter ja ěn fag mré hã. Kĩ tóg fag mỹ fi ven mũ.

⁴² Kĩ *Jope* tá ke kar ag vỹ mẽg mũ sir, fi rĩr mãn ěn ti. Kĩ ù tỹ hěn ri ke ag vỹ *Jesus* ki ge mũ sir, fag ke gé.

⁴³ Kĩ *Pedro* tóg ěmã tỹ *Jope* tá nĩ nĩ ver, *Simão* he mũ ěn mré, ù tỹ nén fár tỹ tãnj he tĩ ěn mré.

10

Capitão tỹ Cornélio

¹ Ěmã tỹ *Cesaréia* tá ù tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Cornélio*, he mũ. *Soldado* tỹ 100 (ke) ag to pã'i vě, ag tỹ ù to: ga tỹ *Itália* tá ke ag, he mũ ěn ag to *capitão* vě. ² Ěn vỹ Topě to há nĩ, ti mré ke kar ke gé. Kĩ tóg Topě kaměg tĩ. *Povo* tỹ *Israel* ag kã mĩ tóg ùn jagãgtar ag jagãgtãn tĩgtĩ, ti tỹ tỹ *Judeu* ag mré ke tũ hã ra. Topě mré tóg vĩ tĩ gé. ³ Ěn tóg nén ně vėg mũ, 3 óra ki, ti nũr tũ ra. Kĩ tóg Topě tỹ jěně jafã jun vėg

mũ. Kĩ tóg ti mĩ: “*Cornélio*,” he mũ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti.

⁴ Ti tỹ ti ve kũ ti fe tóg jũrũn ke mũ, kũ tóg: “ne nẽ?” he mũ.

Hã ra tóg ti mĩ: “Topẽ vỹ ã vĩ mēg mũ. Ā tỹ ùn jagãgtar ag mĩ nén nĩm tĩ ěn vég tóg mũ gé. Hã kũ tóg ã to jykren mũ,” he tóg. ⁵ “Kỹ ù jěgnēm nĩ, ag tỹ *Jope* ra mũ jé. Tá ù tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Simão*, he mũ, kũ ti jiji ù hã vỹ: *Pedro*, he mũ. Ěn jé prěrm nĩ. ⁶ *Simão* mré tóg nĩ nĩ, ù tỹ nén fár tỹ tânãj he tĩ ěn mré, kũ ti ĩn vỹ goj kafã tũ fyr tá jě,” he tóg.

⁷ Kũ tóg tĩ mũ sir. Kũ *capitão* ěn tóg ti mré rãnrãj tĩ régre ag jé prěr mũ, *soldado* pir mré, ù tỹ Topẽ kamēg tĩ ù. ⁸ Kũ tóg ag mĩ ti tỹ nén ve ja tó mũ, kũ tóg *Jope* ra ag jěgnēg mũ.

⁹ Tỹ vaj kũ ag tóg ěmã ěn to hã nỹtĩ, *meio dia* ki. Kũ *Pedro* tóg ĩn to tãpry mũ, tá Topẽ mré vĩ jé. ¹⁰ Kũ tóg kókĩr mũ. Kũ tóg fag mĩ vějěn to vĩ mũ. Fag tỹ ver ti mĩ han mũ ra tóg nén nẽ vég mũ. ¹¹ Kũ tóg kanhkã nor kũ nĩ vég mũ. Tá nén ù tóg kãtére mũ. Tỹ tóg kur mág ve nĩ. Ti péno tóg kygje kũ nỹtĩ. Ěn tóg ga kri kãtére mũ. ¹² Hã ra misu kar tóg kur ěn kã ki nỹtĩ nĩ. Fa tỹ 4 (ke) kar tóg nỹtĩ, ù tóg ti nug kri mũgtĩ gé, sēsĩ kar ke gé. ¹³ Kũ vėnh vĩ tóg mē há tĩ, kũ tóg: “tág’,” he mũ. “Tãnh kũ kó, vỹ,” he tóg.

¹⁴ Kũ *Pedro* tóg ěg *Senhor* ti mĩ: “nejé, nén ù jěgry ko ja tũ sóg nĩ mỹr. Ěg *povo* jykre tũ vė, ěg tỹ misu ěn kon kũ,” he mũ.

¹⁵ Kũ tóg ti mĩ vĩ mãn mũ sir, vėnh vĩ ti, kũ tóg: “Topẽ tóg hã ra to: há ti nĩ, he mũ. Kũ jěgryg tũg nĩ,” he tóg.

16 Ge tãgtũ han tóg, ký nén nẽ ěn tóg vég tũ' he mũ sir, kanhkã tá.

17 Hã ra tóg *Pedro* mÿ e tĩ. Ti tÿ to jykrén tũ tóg tĩ, ti tÿ vég mũ to. Ti tÿ ver to jykrén mũ ra ag tóg junjun mũ, *Cornélio* tÿ ãn jëgnëg mũ ag. Û tóg ag mÿ: “ĩn ěn vë,” he ja nĩ.

18 Ký ag tóg ró to jëgjë ký jamã há ra: “*Simão Pedro* ag mÿ ki nÿtĩ?” he mũ.

19 Hã ra *Pedro* tóg ver ti tÿ vég mũ ěn to jykrén nĩ nĩ. Ký Topë kuprĩg tóg ti mÿ: “ha vé, ãn régre ag vÿ ã jé prër mũ,” he mũ. 20 “Jëgnë ra, kãtére ra, tĩg ra ag mré! To jykrén tũg. Isÿ ag jëgnë vë,” he tóg, *Pedro* mÿ, Topë kuprĩg ti.

21 Ký tóg ag to kãtére mũ, ký tóg ag mÿ: “inh hã vë, inh jé prër ja ãjag tóg nĩ. Ājag tÿ ne to kãmũ nẽ?” he mũ.

22 Ký ag tóg ti mÿ: “*Capitão* tÿ *Cornélio* tÿ ěg jëgnë vë,” he mũ. “Ûn jykre kuryj vë, ký tóg Topë kamëg tĩ. *Judeu* kar ag tóg ti to há nÿtĩ, ti to ag tóg vĩ há han tĩ. Topë tÿ jënë jafã vÿ ti mÿ tó ja nĩ, ti tÿ ã jé prër jé, ã tÿ ti ĩn ra tĩg jé, ti mÿ Topë kãmén jé,” he ag tóg.

23 Ký tóg ag mÿ: “kãge jëg ra,” he mũ. Ký ag tóg tá nũgnũr mũ. Tÿ vaj ký tóg ag mré tĩ mũ. Ký *Jope* tá ke ã ag tóg ti mré mũ mũ gé. 24 Tÿ vaj ký ag tóg *Cesaréia* tá junjun mũ. Tá *Cornélio* tóg ag jãvãnh mũ. Ti kanhkã kar ag kógfyn ja tóg nĩ. Hã ký ag tóg tá nÿtĩ sir.

25 *Pedro* tÿ tá jun ký *Cornélio* tóg ti kato kãtĩg ký ti jo mũg ke mũ, “ti hÿn tÿ Topë nĩ,” hen ký.

26 Hã ra tóg ti fëg mũ, ký tóg: “ke tũg ra, tÿ sóg ěprã ke nĩ gé,” he mũ. 27 Ký tóg ti mÿ vĩ há han mũ. Ký tóg ĩn kã ra rã ký ãn e ag vigvég mũ. 28 Ký tóg ag

mỹ: “*Judeu* ag vỹ fóg mré nĩ tũ nĩgtĩ. Ęg jykren hã vễ,” he mũ. “Kỹ ěg tóg fóg ĩn kã ra rã tũ nĩgtĩ gé sir. Hã ra Topẽ tóg inh kanhrãn, ti jykre tãg tỹ. Kỹ sóg vễnh kar ĩn kã ra rãnh mũ, jẽgryg tũ nĩn kỹ. ²⁹ “Hã kỹ sóg jatun mỹ kãtĩg, vễsỹmér, ãjag tỹ inh jé prêr kỹ. Kỹ tóg sỹ ãjag ki jẽmễnh há tĩ. Ęjag tỹ hẽ ri ke jé inh jé prêr nễ?” he tóg ag mỹ, *Pedro* ti.

³⁰ Kỹ *Cornélio* tóg ti mỹ: “4 dias vễ ha, ũri,” he mũ. “Kỹ sóg inh ĩn krêm Topẽ mré vĩnh ke nĩ nĩ, jẽg tũ nĩn kỹ. 3 óra vễ. Kỹ sóg ũ vэг nĩ nĩ. Ti kur tóg kókov nĩ. ³¹ Kỹ tóg inh mỹ: “*Cornélio*,” he mũ. “Topẽ vỹ ã vĩ mễg mũ. Ā tỹ ũn jagtar ag mỹ nén vin ẽn vэг tóg mũ,” he tóg. ³² “Kỹ *Jope* ra ũ jẽnẽ. Tá *Simão* jé prêr, ũ tỹ *Pedro* he mũ ẽn ti. Nén fár tỹ tãnãj he tĩ ẽn ĩn krêm tóg nĩ nĩ, hã vỹ: *Simão*, he mũ. Tĩ ĩn vỹ goj kafã tũ fyr tá jẽ nĩ,” he tóg inh mỹ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã ti,” he tóg, *capitão* ti. ³³ “Kỹ sóg vễsỹmér ã to ũ ag jẽgnẽ. Kỹ ã tóg kãtĩ mũ. Kỹ tóg há tĩ, ã kãtĩg ti. Hã to ẽg tóg vễnh mãn, Topẽ jo. Topẽ tỹ ã mỹ nén tó ja kãmén ra ẽg mỹ. Ęg tỹ mễnh há tóg tĩ,” he tóg, *Cornélio* ti, *Pedro* mỹ.

Pedro tỹ Cornélio mỹ Topẽ vỹ tó

³⁴ Kỹ *Pedro* tóg ag mỹ kãmén mũ, kỹ tóg: “vãhã sóg to jykren mũ, Topẽ mỹ nén ũ tũ vễ, *Judeu* he mũ ẽn ag, fóg he mũ ẽn ag ke gé, kanhgág ag ke gé, *Judeu* jykre han tũ kar ag. ³⁵ ũ tỹ ti kamễg mũ hã vỹ ti mỹ há nỹtĩ, ũ tỹ vễjykre kuryj han mũ ag kar, *povo* kar kã mĩ. ³⁶ *Povo* tỹ *Israel* ag mỹ tóg ti vĩ ẽn jẽnẽ ja nĩ. Ęg mỹ tóg tó, ẽg tỹ jatu nỹtĩ jé, ti tỹ *Jesus Cristo* tugrĩn ẽg to há nĩn kỹ. *Jesus* ẽn vỹ tỹ vễnh kar *Senhor* nĩ.

³⁷ Vēnh vī ēn mē kĀn ājag tóg huri. *Judéia* kar kri tóg rūm ke ja nī. *João* tóg vēnh kar mý: ājag jykre tovānh ra, he ja nīgtī. Ký tóg ag kygpe ja nīgtī. Kar ký *Jesus* tóg *Galiléia* mī tīg vén mū, *Nazaré* tá ke ēn ti. ³⁸ Ký *Topē* tóg *Jesus* mý ti kuprīg jēnē ja nī. Ký tóg ti mý vējykre nīm ja nī. Ga kar mī tóg tīg ja nīgtī. Nén há kar han ja tóg nīgtī. Japo tỹ ūn vóg kónān mū ag tỹ tóg há' he ja nīgtī gé. *Topē* hā ne ti mré han ja nīgtī hā ra'.

³⁹ Nén kar ēn ve ja ēg tóg nīgtī, ti tỹ nén han mū kar, ga tỹ *Judéia* tá, *Jerusalém* tá ke gé. Ēn tỹ ag tóg krunh to ti sa ja nīgtī, ti tén ja ag tóg nīgtī. ⁴⁰ *Kurā* tāgtū tūg ký *Topē* tóg ti rīn mān ja nīgtī, ký tóg ēg mý vēnh ven ja nīgtī,” he tóg.

⁴¹ “Ti pijē ūn e mý vēnh ven. Ēg hā mý tóg vēnh ven. Hā to *Topē* tóg ēg kuprēg ja nīgtī. Ti mré ēg tóg jēn ja nīgtī, kron ja nīgtī gé, ti tỹ ti ter kar rīr mān ký,” he tóg. ⁴² “Ký tóg ēg mý: vēnh kar mý inh kāmén nī, he ja nīgtī. *Topē* vỹ ti tỹ vēnh kar káfór han, hem nī, he ja tóg nīgtī. Ký tóg vēnh kar jykre tugnỹm ke mū sir, ūn rīnrīr mū kar ag jykre, ūn kĀgter mū kar ag jykre ke gé, hem nī, iso, he ja tóg nīgtī ēg mý, *Jesus* ti,” he tóg.

⁴³ “Vāsỹ *Topē* vī tó tĩ ag kar vỹ ti kāmén ja nīgtī, ký ag tóg: “ũ tỹ ti ki rā mū mý tóg vēnh pāte fón ke mū, *Topē* ti, ti tỹ ti vī mranh mū ti,” he ja nīgtī. “*Cristo* tugrīn tóg vēnh pāte fón ke mū,” he ja ag tóg nīgtī,” he tóg, *Pedro* ti.

Topē kuprīg tỹ tỹ ag jagrē nī

⁴⁴ *Pedro* tỹ tag tó ký vāhā *Topē* kuprīg tóg ag ki rā mū, ū tỹ ti vī mēg mū ag ki. ⁴⁵ Ký tóg *Judeu* tỹ *Jesus* ki ge ký nỹtĩ ag mý e tĩ, ū tỹ *Pedro* mré kāmū ag mý.

“Topē kuprīg tóg tỹ ag jagrē nĩ’,” he ag tóg. “Ag tỹ tỹ fóg nỹtĩ ra tóg ag ki rã mũ’. ⁴⁶ Vēnh vĩ ù tugtó ag mũ mỹr. Vēnh vĩ ěn ki ag tóg Topē mỹ: há ã tóg nĩ, he mũ,” he ag tóg.

⁴⁷ Kỹ *Pedro* tóg: “ũ tóg ag to: ag kygpenh ke tũ ěg nĩ, henh ke tũ nĩ. Topē kuprīg tỹ ag jagrē nỹtĩ. Ěg ki rã ri ke han tóg ag ki, Topē kuprīg ti. Kỹ ěg hỹn ag kygpenh mũ ha,” he mũ. ⁴⁸ Kỹ tóg ù mỹ: “ag kygpe ra, *Jesus Cristo* jiji tó kỹ,” he mũ sir.

Ti tỹ ag kygpe kar kỹ ag tóg *Pedro* mỹ: “ver ěg mré nĩ,” he mũ. Kỹ tóg ag mré nĩ sĩ han kar kỹ tĩ mũ sir.

11

Pedro tỹ Jerusalém tá ti tỹ nén han mũ tó

¹ Kỹ *Jesus* tỹ ùn vin mũ ag kar vĩ mēg mũ, fóg ag tỹ Topē vĩ kri fig mũ ti, *Judéia* kar mĩ hã. ² Kỹ *Pedro* tóg *Jerusalém* ra vĩn ke mũ. Kỹ tá *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg ti mỹ: “vēnh kar vĩ ag gré fár junun kym ke mũ, ag tỹ Topē jykre han sór kỹ,” he mũ. ³ “Ěg jãvo ã tóg ùn fár kym ja tũ ag mré jĕn ja nĩ, ag ĩn ki,” he ag tóg.

⁴ Kỹ *Pedro* tóg ag mỹ: ⁵ “ěmã tỹ *Jope* tá sóg nĩ ja nĩ, kỹ sóg Topē mré vĩ nĩ ja nĩgtĩ. Kỹ sóg nén nĕ vég mũ,” he mũ. “Tỹ tóg kur mág ri ke nĩ. Ti péno kygie tóg kanhkã tá kátère mũ. Kỹ tóg inh ki jun mũ. ⁶ Kỹ sóg kã ki ěvãnh mũ, kỹ sóg misu kar vég mũ, fa tỹ 4 (ke) tóg nỹtĩ, nĕn tãn ag mré hã, ag nug kri mũ tĩ ag mré hã, sĕsĩ kar mré hã. ⁷ Kỹ sóg vēnh vĩ mēg mũ, kỹ tóg: “tág’, vĩ,” he mũ. “Tãnh kỹ kó,” he tóg. ⁸ Kỹ sóg ti mỹ: “nejé. Nén ù jĕgry ko ja tũ sóg nĩ. Ěg jykre tũ vē, ěg tỹ misu ěn kon kỹ,” he mũ. ⁹ Kỹ

tóg inh mÿ: Topẽ tóg hã ra to: há ti nĩ, he mũ, kÿ jêgryg tũg nĩ, he tóg. ¹⁰ Ge tãgtũ han tóg, kÿ nén nẽ ên tóg vég tũ' he mũ sir, kanhkã tá. ¹¹ Hã ra ùn tãgtũ ag vÿ vêsÿmér tá junjun mũ, inh nĩ ên tá. Êmã tÿ *Cesaréia* tá ag kãmũ ja nĩgtĩ, fóg tÿ iso ag jêgnên kÿ. ¹² Kÿ Topẽ kuprĩg tóg inh mÿ: “ha jatun mÿ ag mré tũg,” he mũ. Kÿ tag ag tóg inh mré mũ mũ, ù tÿ 6 (ke) tag ag, *Jesus* mré ke tag ag. Kÿ êg tóg fóg ên ãn kã ra ge mũ sir.

¹³ Kÿ tóg êg mÿ ti tÿ Topẽ tÿ jênê jafã ve ja tó mũ. Ti ãn kã tá tóg jẽ ja nĩ. Kÿ tóg nêji ti mÿ: *Jope* ra ù ag jêgnê, he mũ. Tá *Simão* jé prêr, *Pedro* he mũ ên, he tóg nêji ti mÿ. ¹⁴ Ên vÿ ã mré vĩnh mũ. Kÿ ã tóg kren ke mũ, ã mré ke kar fag ke gé, he ja tóg nĩ nêji ti mÿ,” he tóg.

¹⁵ “Kÿ sóg ag mÿ kãmén mũ. Kÿ Topẽ kuprĩg tóg vãhã ag ki rã mũ. Ti tÿ êg ki rã ri ke han tóg mũ, kurã ên kã. ¹⁶ Kÿ sóg *Jesus* vĩ to jykrén mũ, ti tÿ êg mÿ: *João* tóg goj tÿ ag kygpe ja nĩgtĩ, hã ra Topẽ kuprĩg tóg ag kã ra rãnh mũ, tÿ vênh kype ri ke vê sir, he ên to. ¹⁷ Kÿ Topẽ vÿ ag jagrên mũ, ti kuprĩg tÿ. Ti tÿ êg jagrên ri ke vê, êg tÿ *Jesus Cristo* ki ge kÿ. Hã kÿ sóg Topẽ kato tẽ jãvãnh ja nĩ,” he tóg, *Pedro* ti.

¹⁸ Ag tÿ tag mẽ kÿ ag krĩ tóg kusa' he mũ. Kÿ ag tóg: “Topẽ vÿ fóg ag krĩn mũ gé, ag tÿ ag jykre kórég tovãnh jé, ag tÿ êg rĩr krÿg ja tũ ve jé,” he mũ.

Antioquia tá ke ag tÿ Topẽ vĩ kri fi

¹⁹ Ag tÿ *Estêvão* tén kar kÿ *Jesus* ki ge kÿ nÿtĩ ag tóg vênh kãpugpóp kãn mũ, ag tÿ ag vóg kónãnh kÿ. Kÿ ag tóg ga tÿ *Fenícia* ra mũ mũ, goj vãso tÿ *Chipre*

ra, ěmã tỹ *Antioquia* ra ke gé. Ag mũn kỹ ag tóg *Judeu* ag hã mỹ Topẽ vĩ tó mũ.

²⁰ Kejẽn *Chipre* tá ke ù ag tóg ěmã tỹ *Antioquia* ra mũ mũ, *Cirene* tá ke ag ke gé. Ěn ag tóg fóg tỹ *Grego* vĩ tó tĩ ag mỹ *Jesus Cristo* kãmén mũ, vẽn h vĩ sér tag ti. ²¹ Kỹ Topẽ tóg ag mré ag krĩn mũ. Kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg *Jesus* ki ge mũ, Topẽ jykre han jé. ²² Kỹ *Jerusalém* tá ù tỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg mễg mũ, fóg ag tỹ *Jesus* vĩ kri fig mũ ti. Kỹ ag tóg *Barnabé* jẽnễg mũ, ti tỹ *Antioquia* ra tĩg jé, tá ve jé.

²³ Ti tỹ tá jun kỹ ti fe tóg mrin ke mũ, Topẽ tỹ ag jagãgtãn kỹ. Kỹ tóg ag jyvẽn mũ, ag tỹ *Jesus* ki rã to krónh ke tú nĩn jé, ag tỹ fe tar nỹtĩn jé. ²⁴ *Barnabé* vỹ tỹ ùn vĩ há nĩ, Topẽ kuprĩg tỹ tóg jagrẽ nĩ. Jykre pir han kỹ tóg nĩ nĩ. Kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag vỹ *Jesus* ki ge mũ gé sir, ti tỹ ag jyvẽn kỹ.

²⁵ Kỹ *Barnabé* tóg ěmã tỹ *Tarso* ra tĩ mũ, *Saulo* jãvãnh jé, tá. ²⁶ Ti tỹ ti ve kỹ tóg ti pére tĩ mũ, *Antioquia* ra. Tá ag tóg prỹg pir han. *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tỹ vẽn mãn kỹ ag tóg ag kanhrãn tĩ, *Barnabé* ti, *Saulo* ti ke gé. Kỹ ùn e vỹ ag vĩ jễmễg tĩ. *Antioquia* tá ag tóg *Jesus* mré mũ ag to: “*Cristo* mré ke ag,” he vén ja nĩ. Kỹ ẽg jiji vễ sir, hã vỹ: *Cristo* mré ke ag, he mũ.

²⁷ Kejẽn *Jerusalém* tá ke ù ag tóg *Antioquia* tá junjun mũ, Topẽ vĩ tó tĩ ag. ²⁸ Ag kã ù jijin hã vỹ: *Ágabo*, he mũ. Ěn vỹ Topẽ kuprĩg tỹ ti krĩn kỹ: “kejẽn ẽg tóg prỹg venh ke mũ, kãnhmar,” he mũ, “ga kar mĩ hã,” he tóg. Kỹ tóg *Cláudio* tỹ tỹ pã'i tỹ *imperador* nĩn kỹ ge nĩ. ²⁹ Prỹg tĩnh ken kỹ *Jesus* mré ke ag tóg *Judéia* tá ke ag to jykrén mũ sir. Kỹ ag tóg: “ẽg hỹn ag mỹ nén ù jẽnễnh mũ, ag tỹ kon jé,” he mũ. Kỹ

ag tóg ag tũ kuju vin han mũ, ag tỹ *Judéia* tá *Jesus* mré ke ag mỹ jěně jé. ³⁰ Kỹ ag tóg *Barnabé* jěněg mũ, *Saulo* ke gé, ag tỹ gé(g) mũ jé, *igreja* to kófa ag mỹ vin jé, ag tỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag mỹ kãnhkrén jé.

12

Ag tỹ Pedro se

¹ Kejěn pã'i mág tỹ *Herodes* vỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ù ag sigség mũ, ag vóg kónãn jé. ² Kỹ tóg *soldado* jěněg mũ, ti tỹ *Tiago* tén jé, *João* kãke ên. Kyfé téj tỹ tóg ti tén mũ, rógro téj tỹ. ³ Kỹ tóg *Judeu* ag mỹ há tĩ, kỹ *Herodes* tóg *Pedro* kãgmĩg mũ gé sir. Fénhta kã ki tóg ti kãgmĩg mũ. Fénhta ên ki ag tóg pũ jěgã tũ ko tĩ. *Judeu* ag jykre vē.

⁴ Kỹ *Soldado* ag tóg *Pedro* tỹ vèse ja kã ki ti fón mũ. *Soldado* tỹ 16 (ke) ag vỹ ti ki rĩr mũ. Û tỹ 4 (ke) tỹ ti ki rĩr kar kỹ ù tỹ 4 (ke) ù ag vỹ ag nỹtĩg ja ki nỹtĩ he tĩ, ag ri kén. “Fénhta tỹ *Páscoa* kar kỹ sóg ag mỹ ti ven mũ, ag tỹ ti vóg kónãn jé,” he tóg, *Herodes* ti. ⁵ Kỹ *Pedro* tóg se kỹ jě nĩ. Hã ra *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg ti to Topě mré vĩ mũ. To ag krónh ke tũ nĩ.

Pedro tỹ kavar nĩ

⁶ Tỹ vaj kỹ *Herodes* vỹ ag mỹ ti ven sór mũ. Kuty ên kã *Pedro* tóg *soldado* régre ag kuju ki nũr mũ. *Ferro* régre tỹ tóg se kỹ nỹ, ag mré. *Soldado* ù ag tóg vèse ja jãnkã ki rĩr mũ.

⁷ Kỹ vãhã Topě tỹ jěně jafã tóg ti mré jě nĩ. Kỹ tóg ĩn ên krēm jěngrē nĩ, kuty hã ra. Ên tóg *Pedro* ki pérén ke mũ, ti kãvy ki. Ti rĩn kỹ tóg ti mỹ: “kur nĩ,” he mũ. Kỹ ti nĩgé se ja tóg varan ke mũ, *ferro* ên ti.

⁸ Kĩ tóg ti mĩ: “vēsóg fĩ ra,” he mũ. “Ă pẽn né tu ra gé,” he tóg. Kĩ tóg ke mũ sir. Kĩ tóg ti mĩ: “Ă kur rỹ tu kỹ inh nón kătĩg,” he mũ.

⁹ Kĩ tóg kăkutẽ mũ. Ti nón tóg tĩ mũ, *Pedro* ti. Hã ra tóg ti mĩ tỹ nén ù ve jẽ, ti tỹ vég mũ ti. Ti mĩ tóg tỹ ti vènhpéti ve nĩ, Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tỹ nén han mũ ti. ¹⁰ Jănkã ki rĩr vén mũ ẽn pătén ag tóg mũ, jănkã ki rĩr mũ ù ke gé. Kỹ ag tóg jănkã mág tá junjun mũ, *ferro* tỹ han kỹ jẽ ẽn. Jănkã ẽn vỹ vēsógki nor' he mũ, ag jo. Kỹ ag tóg kăpa mũ sir. Ēpy jagma ag tóg mũ mũ. Hã ra vâhã Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg tĩ mũ sir. ¹¹ Kỹ *Pedro* tóg vâhã mrin ke mũ, kỹ tóg: “vâhã sóg ki kanhró nĩ,” he mũ. “Topẽ vỹ ti tỹ jẽnẽ jafã jẽnẽ ja nĩ, kỹ tóg inh kren han mũ, pã'i tỹ *Herodes* jo. *Judeu* kar ag tóg inh jagtar nĩnh ke jăvãnh mũ, hã ra sóg venh ke tũ nĩ,” he tóg.

¹² To jykrén kỹ tóg *Maria* fi ãn ra tĩ mũ, *João* mỹnh ẽn fi, ag tỹ ù to: *Marcos*, he mũ ẽn mỹnh fi. Fi ãn krêm ag tóg vènh măn kỹ nỹtĩ nĩ. Topẽ mré ag vỹ nỹtĩ nĩ, ù tỹ hẽn ri ke ag. ¹³ Kỹ tóg ãn jănkã tỹ tórón' tórón' ke mũ. Kỹ fi mỹ rănhrăj tĩ fi tóg venh kătĩ mũ. Fi jiji hã vỹ: *Rode*, he mũ. ¹⁴ Kỹ fi tóg *Pedro* vĩ ki kanhrăn mũ, hã ra fi tóg ti jy nón tũ nĩ. Róm tũ fi nĩ, jănkã ti, fi fe tỹ mrin ke mũ ra. Fi tỹ ãn kã ra rã kỹ fi tóg vènh kar mỹ: “*Pedro* vỹ ró to jẽ,” he mũ.

¹⁵ Kỹ ag tóg fi mỹ: “krĩ vènh mỹ ã nĩ,” he mũ. Hã ra fi tóg: “vó, ti hã vễ,” he mũ. Kỹ ag tóg fi mỹ: “ti ki rĩr tĩ ẽn hỹn,” he mũ.

¹⁶ Kỹ *Pedro* tóg ver re tá jẽ nĩ, jănkã tỹ tórón' tórón' ke măn kỹ. Kỹ ag tóg ti jy nón mũ. Ti vég ag tóg mũ sir, kỹ tóg ag mỹ e tĩ. ¹⁷ Kỹ *Pedro* tóg ag mỹ ti nĩgé tỹ ge mũ, ag tỹ katy' he jé. Kỹ tóg ag mỹ

Topě tỹ ti kavān tó mũ sir. Topě tỹ vĕse ja kã tá ti kãkutĕm kãmén tóg mũ sir. Kỹ tóg ag mỹ: “*Tiago* mỹ tóm nĩ, *Jesus* mré ke kar ag mỹ ke gé,” he mũ. Kỹ tóg *Jerusalém* tá kutĕ kỹ ěmã ũ ra tĩ mũ sir.

¹⁸ Tỹ vaj kỹ *soldado* ag fe tóg jũrũn ke mũ. “*Pedro* hỹn hĕ kã tá vyr,” he ag tóg mũ, ti jãvãnh kỹ. ¹⁹ Kỹ *Herodes* tóg ũ ag jĕgnĕg mũ gé, ti kãgmĩ jé. Hã ra ag tóg ti vĕg tũ nĩ gé. Kỹ *Herodes* tóg *Pedro* ki rĩr mũ ag ki jĕmĕ mãn mũ. Kar kỹ tóg *soldado* ũ ag mỹ: “ag kãgtén ra, ti ki rĩr mũ ěn ag,” he mũ. Kỹ ag tóg ag kãgtén mũ sir.

Kar kỹ *Herodes* tóg *Judéia* tá kutĕ kỹ ěmã tỹ *Cesaréia* ra tĩ mũ sir, tá nĩ jé.

Herodes ter

²⁰ *Herodes* tóg ěmã tỹ *Tiro* tá ke ag to jũ mũ, ěmã tỹ *Sidom* tá ke ag to ke gé. Ěn ag tóg *Herodes* nĩgia tá junjun mũ. Kỹ ag tóg pã'i sĩ mré vĩ mũ, ti jiji hã vỹ: *Blasto*, he mũ. *Herodes* vỹ ti tỹ pã'i han ja nĩ. Ěn mỹ ag tóg to vĩ mũ, ti tỹ ag jagfy vĩ jé, *Herodes* mré. Ti tỹ ag to jũ nĩn kỹ ag tóg tá vĕjĕn ve mãn tũ nĩ sir. Hã kỹ ag tóg ti fe tỹ há' he sór mũ, ti tỹ ag mỹ vĕjĕn vĕne he mãn jé.

²¹ Kỹ *Herodes* tóg ag mỹ kurã nĩm mũ. Kỹ tóg ti kur sĩnvĩ ěn tu mũ, pã'i kur ěn ti. Kỹ tóg ti nĩgia kri nĩ kỹ ag mỹ vĩ mág han mũ. ²² Kỹ vĕnh kar tóg ti to: “ĕprã vĕnh vĩ pijé’,” he mũ. “Topĕ vĩ vĕ, ti vĩ ti,” he ag tóg mũ. ²³ Kỹ vĕsỹmĕr Topĕ tỹ jĕnĕ jafã tóg ti vóg kónãn mũ sir, ti tỹ ag mỹ: “vó,” he tũ nĩn kỹ. “Inh pijé tỹ Topĕ nĩ’,” he ja tũ tóg nĩ. Kỹ ti nug ga vỹ ti kagrãg mũ, hã kỹ tóg ter mũ.

Barnabé tỹ Saulo mré Topĕ vĩ tónh tĩg

²⁴ Jó ũ tỹ hēn ri ke ag vỹ Topě vỹ mēg mũ, kỹ ag tóg *Jesus* ki ge mũ.

²⁵ Kỹ *Barnabé* vỹ *Saulo* mré ag tỹ nén gé kāmũ mũ ěn vin mũ, *Jerusalém* tá ke ag mỹ. Prỹg tĩn kỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag tóg *Jerusalém* tá ke ag mỹ vějēn jěgně ja nĩgtĩ. Ag mỹ vějēn ěn vin kar kỹ ag tóg vỹnvỹn ke mũ sir, *Barnabé* ti, *Saulo* ti ke gé. Kỹ ag tóg *João Marcos* pére mũ mũ.

13

¹ *Antioquia* tá ũ ag tóg nỹtĩ, Topě vỹ tó tĩ ũ ag, *Jesus* jykre tỹ věnh kanhrān nỹtĩ ag ke gé. Kỹ ũ jijin hã vỹ: *Barnabé*, he mũ, kar ũ jijin hã vỹ: *Simão Negro*, he mũ. Ũ tóg tỹ *Lúcio* nĩ, *Cirene* tá ke tag ti. Kỹ ũ tóg tỹ *Manaém* nĩ, pã'i tỹ *Herodes* mré mog mũ tag ti. Kỹ ũ tóg tỹ *Saulo* nĩ gé.

² Kejēn ag tóg jagně mỹ Topě jykre tó mũ, ag jěg tũ nĩn kỹ. Kỹ Topě kuprĩg tóg ag mỹ: “*Barnabé* fěg ra, *Saulo* mré,” he mũ, “ag tỹ inh rānrāj han jé, isỹ nén to jykrén mũ ěn ti, ag tỹ inh jykre tó jé, věnh kar mỹ,” he tóg.

³ Kỹ ag tóg ag jěg tũ nĩn kỹ Topě mré vỹ mǎn mũ. Ag nĩgé tỹ ag tóg ag mēg mũ, kỹ ag tóg: “ha mũ jěg,” he mũ.

Kujá tỹ Elimas

⁴ Kỹ Topě kuprĩg tóg ag jěgněg mũ, kỹ ag tóg ěmǎ tỹ *Selúcia* ra mũ mũ. Tá junjun kỹ ag tóg goj vāso tỹ *Chipre* ra mũ mũ, *canoa* mág kǎ mĩ. ⁵ Kỹ ag tóg ěmǎ tỹ *Salamina* tá junjun mũ. Tá ag tóg Topě vỹ kāmén mũ, *Judeu* ag tỹ věnh kanhrān jafǎ krēm. *João Marcos* vỹ ag mré tĩ mũ gé. Ag mré rānrāj mũ vē.

⁶ Goj vāso mĩ ag tóg pa mũ. Kĩ ag tóg ěmã tỹ *Pafos* tá junjun mũ, Topě vĩ kāmén kỹ. Tá ũ tóg nĩ nĩ, kujá ũ. Ón kỹ tóg Topě vĩ tó sór mũ. *Judeu* ũ vĕ, ti jiji hã vỹ: *Bar Jesus*, he mũ. ⁷ *Governador* mré tóg nĩ nĩ. Ti jiji hã vỹ: *Sérgio Paulo*, he mũ. Krĩ há ti nĩ, *governador* ti, kỹ tóg *Barnabé* ag jé prĕr mũ. Ti tỹ Topě vĩ jĕmĕ sór vĕ.

⁸ Kỹ kujá ěn tóg ag vĩ kato tĕ mũ, ti tỹ Topě vĩ kri fig tũ nĩ jé. Kujá ěn jiji ũ hã vỹ: *Elimas*, he mũ.

⁹ Kỹ vāhã Topě kuprĩg tóg *Saulo* krĩn mũ. *Saulo* jiji ũ hã vỹ: *Paulo*, he mũ.

Topě kuprĩg tỹ ti krĩn kỹ tóg kujá ěn ki kanĕ jũ han kỹ ti ki ěvānh mũ. ¹⁰ Kỹ tóg: “tỹ ģ tóg ũn ón mé nĩ,” he mũ. “Jykre pāno ģ nĩ. Japo kósin vỹ tỹ ģ nĩ, vĕjykre kuryj kato tĕ ģ nĩ. Hã kỹ ģ tóg vĕjykre pāno to krónh ke tũ nĩgtĩ. ¹¹ Ha vé, Topě vỹ ģ vóg mũ, kỹ ģ tóg kyvān ha. Rã venh ke tũ ģ nĩ ha, kurã tỹ hĕn ri ke ki,” he tóg, *Paulo* ti.

Kỹ tóg vĕsýmĕr ti mỹ kuty' he mũ. Kyvó tóg nĩ sir. Kỹ tóg jĕmĩg mũ. Ũ jé tóg prĕr mũ, ti tỹ ti pére tĩg jé.

¹² *Governador* tỹ tag ve kỹ tóg ti mỹ e tĩ. Kỹ tóg *Jesus* ki rã mũ. Topě jykre tóg ti mỹ tar ja nĩ.

Paulo tỹ ěmã tỹ Antioquia tá Topě vĩ tó

¹³ Kỹ vāhã *Paulo* ag tóg *Pafos* tá pa mũ. *Canoa* mág kã mĩ ag tóg mũ mũ. Kỹ ag tóg ga tỹ *Panfília* tá junjun mũ, ěmã tỹ *Perge* tá. Hã ra *João Marcos* tóg kyrã mũ. Ag ré kỹ tóg *Jerusalém* ra vỹn ke mũ. ¹⁴ Jó ag tóg *Perge* tá pa mũ, ga tỹ *Pisídia* ra mũ jé, ěmã tỹ *Antioquia* ra. Tá junjun kỹ ag tóg vĕnhkán ke kurã ki *Judeu* ag tỹ vĕnh kanhrãn jafã kã ra ge mũ.

15 Ū tóg tá Topě tỹ ěg mỹ vějykre nĩm ja ěn to ke mũ, rán kỹ nĩ ěn to. Ti tỹ ěg jyvĕn tó tóg mũ gé, vāsỹ Topě vĩ tó tĩ ag tỹ rán ja ěn ti. Kar kỹ pã'i ag tóg *Paulo* ag jé prĕr mũ. Kỹ ag tóg: “kanhkā', ājag tỹ ěg jyvĕn sór kỹ tóg há nĩ,” he mũ.

16 Kỹ *Paulo* tóg jĕgnĕ mũ. Ti nĩgé tỹ tóg ag mỹ ge mũ, ag tỹ katy' he jé. Kỹ tóg ag mỹ: “ha mẽ, *Judeu* kar'. Jĕmĕ ra, ũ tỹ Topě kamĕg mũ kar, ājag tỹ tỹ fóg nỹtĩ ra,” he mũ. 17 “Topě hã vỹ ěg jógjóg ag kuprĕg ja nĩgtĩ. Ag tỹ tóg *povo* mág han, ag tỹ ver *Egito* tá nỹtĩn kỹ. Kar kỹ tóg tá ag kãpan mũ, ti jykre tar ěn tỹ. 18 Ag to tóg fen mág mũ, ag tỹ ěmã tũ ja mĩ mũn kỹ, prỹg tỹ 40 (ke) ěn ki. 19 *Povo* tỹ 7 (ke) tỹ tóg tũ' he mũ, ga tỹ *Canaã* tá. Kỹ tóg ěg jógjóg ag mỹ ag ga ěn fig mũ, tỹ ag tũ nĩ jé. 20 Kỹ tóg ag mỹ pã'i ag vin mũ gé, ag jyvĕn ke mũ ag, 100 tỹ 4 kri 50 *anos* ki. Kar kỹ *Samuel* vỹ Topě vĩ tó tĩ nĩ gé. 21 Kỹ ag tóg pã'i mág ve sór mũ. Kỹ ag tóg Topě mỹ to vĩ mũ. Hã kỹ Topě tóg *Saul* fĕg mũ, *Quis* kósin ěn. *Benjamim* krĕ'krĕ ũ vĕ, *Saul* ti. 40 *anos* ki tóg tỹ pã'i mág nĩ. 22 Ti tỹ ěn kutĕm kar kỹ tóg *Davi* fĕg mũ, Topě ti. *Davi* to tóg vĩ há han mũ, kỹ tóg: “*Davi* ve sóg, *Jessé* kósin,” he mũ. “Nén há han tóg tĩgtĩ. Kỹ sóg ti to há nĩ. ěn hã vỹ inh jykre kar han ke mũ,” he tóg, Topě ti, *Davi* to,” he tóg, *Paulo* ti.

23 “*Davi* krĕ'krĕ ũ vĕ, hã vỹ: *Jesus*, he mũ. Topě vỹ vāsỹ ti kãtĩg ke tó ja nĩgtĩ. Kỹ tóg vãhã *Jesus* jĕnĕ ja nĩ, ěg *povo* tỹ *Judeu* to, ti tỹ ěg kren han jé. 24 *João* vỹ ti kãtĩg ke jo vĕnh kar mỹ: “ājag jykre tovãnh ra, isỹ ājag kygpe jé,” he ja nĩgtĩ, ěg *povo* tỹ *Judeu* kar mỹ. 25 *João* rãnrãj tỹ tũ' henh ken kỹ tóg ag mỹ: iso ājag tóg *Cristo* he sór mũ, he ja nĩgtĩ. Hã tũ vĕ. Inh

pijé tỹ *Cristo* nĩ'. Ha vé, inh nón tóg kãtĩg ke mũ, inh *Senhor* ti, hã vỹ: *Jesus*, he mũ. Sỹ tỹ ti mỹ rãnhraj tĩ nĩnh ke vē vē, sỹ ti pẽn né kunũ jé, hã ra sóg tỹ ti krēm ke pẽ jẽ, he ja tóg nĩ, *João* ti,” he tóg, *Paulo* ti.

²⁶ “Inh kanhkã', *Abraão* krẽ', ù tỹ Topẽ kamẽg mũ', fóg kã mĩ'. Topẽ vỹ ãg hã mỹ vẽn vĩ tag jẽnẽ, ãg krenkren jé. ²⁷ *Jerusalém* tá ke ag vỹ *Jesus* ki kagtĩg ja nỹtĩgtĩ. Ti tỹ tỹ Topẽ kósin nĩn ki kagtĩg ja ag tóg nỹtĩgtĩ, ag pã'i ag ke gé. Hã kỹ ag tóg vãsỹ rán kỹ nĩ ãn han. Vẽnkhán ke kurã ki ag tóg vég tĩ, Topẽ vĩ tó tĩ ag tỹ nén rán ja ti. Hã ra ag tóg sir ag tỹ nén tó mũ ãn ki króm, ag tỹ *Jesus* to: “ter jé tóg ke mũ, “ hen kỹ. ²⁸ Nén ù kórég han ja tũ ti nĩ, kỹ ti ter ke tũ vē vē, hã ra ag tóg *Pilatos* mỹ: “ãg tỹ ti tén há tóg tĩ vē,” he ja nĩgtĩ. ²⁹ Ag tỹ ti to rán kỹ nĩ ãn ki króm kãn kỹ ag tóg krunch ãn to ti térem ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg vẽn keh kã tá ti fi ja nĩgtĩ.

³⁰ Hã ra Topẽ tóg ti rĩn mãn ja nĩgtĩ, ti ter mũ ra.

³¹ Kỹ tóg ti mré ke ag mỹ vẽn ven ja nĩgtĩ sir, *Jesus* ti, ù tỹ ti mré *Jerusalém* ra mũ ja ag mỹ, *Galiléia* tá kãmũ kỹ. ãn ag tóg ti kãmén mũ sir, vẽn kar mỹ.

³² Vẽn vĩ tag tó ãg tóg mũ,” he tóg, *Paulo* ti.

³³ “ãg jógjóg ag vỹ Topẽ vĩ ãn mẽ ja nĩgtĩ. Hã ra tóg ùri han mũ, Topẽ ti, ti tỹ vãsỹ nén tó ja ãn ti. ãg jógjóg ag krẽ'krẽ ag mỹ tóg han mũ, ti tỹ vãsỹ nén tó ja ãn ti. Hã kỹ tóg *Jesus* rĩn mãn, ti ter kỹ. Kỹ tóg ti mỹ: “tỹ ã tóg inh kósin jẽ. ùri sóg ã han,” he ja nĩgtĩ. Topẽ mỹ jãn jafã tỹ 2 ki tóg rán kỹ nĩ,” he tóg.

³⁴ “Hã ra tóg ti tỹ ti rĩn mãn ke tó ja nĩgtĩ gé, ti mur ke to hã. Ti vag ke tũ ãn tó ja tóg nĩgtĩ gé, kỹ tóg: “sỹ *Davi* mỹ nén tó ja ãn han jé sóg ke mũ,” he ja nĩgtĩ.

“Ājag mǝ sóg han mǝ, sǝ ti mǝ nén tó ja ěn ti,” he ja tóg nǝgtǝ, Topĕ ti,” he tóg.

³⁵ “Kǝ tóg tag tó ja nǝgtǝ gé: “ã tǝ vǝ vag ke tǝ nǝ,” he ja tóg nǝgtǝ gé, Topĕ ti,” he tóg.

³⁶ “Hã ra *Davi* vǝ ter ja nǝgtǝ, ti jógjóg ag nón. Kǝ tóg vag ja nǝ inhhã. Topĕ tǝ ti mǝ nén tó mǝ ki tóg króm ja nǝgtǝ. Ge ra tóg ter kǝ vag ja nǝgtǝ inhhã.

³⁷ Ti jãvo *Jesus* tóg vag ja tǝ nǝ inhhã, Topĕ tǝ ti rǝn mǝn kǝ,” he tóg.

³⁸ “Ha vé, inh kanhkã! *Jesus* tigrǝn Topĕ vǝ ājag mǝ vĕnh pãte fón sór mǝ, ājag tǝ ti vǝ mranh ja ti. Hã kǝ sóg ājag mǝ tó mǝ. ³⁹ Ājag tǝ *Moisés* vǝ mĕg mǝ ra ājag jykre tóg kuryj ja tǝ nǝ ver. Ājag tǝ hã ra *Jesus* ki ge kǝ tóg ājag kugrynh ke mǝ sir, Topĕ ti. ⁴⁰ Hã ra ti to é he tǝg nǝ. Ke tǝ nǝ mǝ ra ājag tóg venh ke mǝ, vã sǝ Topĕ vǝ tó tǝ tǝ nén tó ja ěn ti, ⁴¹ hã vǝ: iso ājag tóg é he mǝ, he mǝ. Sǝ nén han mǝ ve jé ājag tóg ke mǝ, kǝ ājag tóg kanĕ jur ke mǝ, he ja tóg nǝgtǝ, Topĕ ti. Ājag tǝ kri finh ke tǝ vĕ vĕ, ũ tǝ ājag mǝ tó mǝ ra. Hã ra ājag tóg venh ke mǝ, he ja tóg nǝgtǝ, Topĕ vǝ tó tǝ ti,” he tóg, *Paulo* ti.

⁴² Ag tǝ *Paulo* vǝ mĕ kar kǝ ag tóg ĩn ěn kã tá kãpa mǝ. Kǝ ag tóg ti mǝ: “vĕnh kán ke kurã ũ kã ěg mǝ kãmĕn mǝn nǝ,” he mǝ. ⁴³ Kǝ *Judeu* tǝ hĕn ri ke ag tóg *Paulo* ag nón mǝ mǝ. Fóg ag tóg ag nón mǝ mǝ gé, fóg tǝ *Judeu* jykre han mǝ ag, ũ tǝ Topĕ kamĕg mǝ ag. Kǝ *Paulo* ag tóg ag jyvĕn mǝ, ag tǝ Topĕ to tar nǝtǝ jé, ag tǝ ti tǝ ěg jagãgtãn to jykren kǝ nǝtǝ jé.

⁴⁴ Vĕnhkán ke kurã ũ kã ěmã ěn tá ke kar ag vǝ vĕnh mǝn mǝ, Topĕ vǝ jĕmĕ jé. ⁴⁵ Kǝ *Judeu* ag tóg ũn e ěn ag vég mǝ. Kǝ ag tóg jǝgjǝ mǝ, vĕnh kar tǝ *Paulo* ag to há nǝtǝn kǝ. Hã kǝ ag tóg *Paulo* vǝ kafãn

mũ sir, ti tỹ ag mỹ Topẽ vĩ tón kỹ. Ti to ag tóg vĩ vĩ he mũ gé.

⁴⁶ Hã ra *Paulo* ag tóg ag kamẽg tũ nĩ. Ag mỹ ag tóg: “ãjag hã mỹ ẽg tóg tó vén, Topẽ vĩ ti,” he mũ, “ti tỹ ẽg mỹ: *Judeu* ag mỹ tó vén, hen kỹ. Hã ra ãjag tóg mẽ jãvãnh nỹtĩ, kỹ ãjag tóg ẽg rĩr krỹg ja tũ venh ke tũ nĩ. Hã kỹ ẽg tóg sir fóg ag hã mỹ tónh ke mũ, Topẽ vĩ ti,” he ag tóg. ⁴⁷ “Topẽ vĩ ẽg mỹ: ãjag tỹ sóg néj gru ri ke han mũ, he mũ, fóg kar ag tỹ ãjag ki Topẽ ve jé, kanhgág ag ke gé. ãjag ki ag tóg mẽnh ke mũ, *Jesus* tỹ ag krenkren han ke ti, fag ke gé, ga fyn ja mũ hã, he ja tóg nĩ ẽg mỹ, Topẽ ti,” he ag tóg, *Paulo* ag.

⁴⁸ Fóg ag tỹ tag mẽ kỹ tóg ag mỹ sér tĩ sir. Kỹ ag tóg Topẽ vĩ to há nỹtĩ, ti mỹ vĩ há han kỹ. Kỹ ag tóg *Jesus* ki ge mũ, Topẽ tỹ ùn kuprẽg mũ ag, ag tỹ ẽg rĩr krỹg ja tũ ve jé. ⁴⁹ Kỹ ga ẽn tá ke kar ag vĩ Topẽ vĩ jẽmẽg mũ.

⁵⁰ Hã ra *Judeu* ag tóg ùn tỹtá há ù fag mré vĩ mũ, fóg tỹ *Judeu* jykre han mũ fag. Pã'i ag mré ag tóg vĩ mũ gé. *Paulo* ag kato ag tóg vĩ mũ. Kỹ ag tóg ag vóg kónãn mũ. “Ha mũ jẽg, ẽmã ù ra,” he ag tóg mũ sir, ag vóg kónãn kar kỹ.

⁵¹ Kỹ *Paulo* ag tóg ag pẽn kykũkũg mũ, ag mỹ: “Topẽ tovãnh ãjag huri,” he jé. Kỹ ag tóg ẽmã tỹ *Icônio* ra mũ mũ sir. ⁵² *Jesus* mré ke ag mỹ tóg hã ra sér tĩ. Topẽ kuprĩg vĩ tỹ ag jagrẽ nĩ, kỹ tóg ag mỹ sér tĩ sir.

14

Ëmã tỹ Icônio tá Topẽ vĩ tó

¹ Ag tỹ *Icônio* tá junjun kỹ ag tóg sir *Judeu* ag tỹ vãnh kanhrăn jafã kã ra ge mũ. Kỹ ag tóg ag mỹ Topê vĩ kãmén mũ. Kỹ *Judeu* tỹ hên ri ke ag tóg *Jesus* ki ge mũ gé, fóg tỹ hên ri ke ag ke gé. ² Kỹ *Judeu* tỹ *Jesus* ki ge jãvãnh ag tóg fóg ag krĩn kónãn mũ sir, *Jesus* mré ke ag to.

³ Hã ra *Paulo* ag tóg tá nỹtĩg mág mũ. Kỹ ag tóg Topê vĩ tó mũ, ag tỹ ag kamêg tũ nĩn kỹ, Topê vĩ kri fi kỹ. Kỹ Topê tóg ag mỹ ti jykre nĩm mũ, ag tỹ êg tỹ nén han vãnh hynhan jé. Hã kỹ vãnh kar tóg Topê jykre ki kanhró nỹtĩ sir.

⁴ Kỹ vãnh kar tóg vãnh kãpugpóv kỹ nỹtĩ nĩ. Ủ ag tóg *Judeu* ag to há nỹtĩ, jó ủ ag tóg *Jesus* tỹ ãn vin mũ ag to há nỹtĩ. ⁵ Kỹ *Judeu* ag tóg fóg ag mré jykren mũ, fóg tỹ pã'i ag mré, ag tỹ *Paulo* ag vóg kónãn jé, ag tỹ pó tỹ ag pin jé. ⁶ Hã ra *Paulo* ag tóg mễg mũ, kỹ ag tóg êmã tỹ *Listra* ra mũ mũ, êmã tỹ *Derbe* ra ke gé. Êmã tỹ *Licaônia* rã hã êmã ag vễ. ⁷ Êmã ên mĩ mũn kỹ ag tóg tá *Jesus* vĩ tugtó mũ sir.

Ag tỹ êmã tỹ Listra tá Paulo vóg kónãn

⁸ *Listra* tá ke ủ tóg nĩ nĩ, ãn tĩg vãnh. Ti pẽn vỹ kãnhgrĩ nỹtĩ. Ge tóg nĩ, ti mur mũn kã.

⁹ Ên tóg sir *Paulo* vĩ mễg mũ. Kỹ *Paulo* tóg ti tugnỹm mũ. Kỹ tóg ti tỹ *Jesus* vĩ kri fig mũ vэг mũ, *Jesus* tỹ ti tỹ há' he jé. ¹⁰ Kỹ tóg jamã há ra ti mỹ: “jêgnê ra, vãnh ra hã jêg,” he mũ. Kỹ tóg vãnh hũm he mũ. Kỹ tóg mĩ tĩ mũ.

¹¹ Kỹ tóg vãnh kar ên mỹ e tĩ, ag tỹ *Paulo* tỹ nén han mũ ven kỹ. Kỹ ag tóg ag vĩ ki jagnê mỹ ke mũ, vĩ tỹ *Licaônica* he mũn ki. Jamã há ra ag tóg: “topê ag vỹ êg ki junjun,” he mũ. “Êg ri ke ag nỹtĩ, topê

ag,” he ag tóg, *Paulo* ag to. ¹² Kĩ ag tóg *Barnabé* to: *Júpiter*, he mũ. *Paulo* to ag tóg: *Mercúrio*, he mũ sir, ti vĩ mág to. Ón kĩ ag topẽ jigji vễ, hã vĩ: *Júpiter* mré *Mercúrio*, he mũ.

Hã ra *Paulo* ag tóg ag vĩ ki kagtĩg nỹtĩ.

¹³ *Júpiter* ãn vĩ ẽmã fyr tá jẽ nĩ, kĩ ti tũ ki rĩr tĩ tóg tá nĩ gé. Kĩ tóg monh gé tĩ mũ, ka fej tỹ *coroa* ke gé. Ẽmã jy ró jãnkã mãra tóg gé tĩ mũ. Tá tóg monh kugprũn sór mũ, *Barnabé* mỹ, *Paulo* mỹ ke gé.

¹⁴ Hã ra *Paulo* ag tóg mễg mũ, kĩ ag tóg ag kur janjãn mũ, jũgũ kĩ. Ủ tỹ vễnh mãn kĩ nỹtĩ ag to ag tóg pêtẽ mũ. Prẽr kĩ ag tóg ag mỹ: ¹⁵ “ne nễ?” he mũ. “Tỹ ẽg ẽprã ke nỹtĩ, ấjag ri ke. Hã ra ẽg tóg ấjag mỹ kãmén sór mũ, ấjag tỹ ón kĩ topẽ tag ag tugvãnh jé. Topẽ pẽ ki gem nĩ, ùn rĩr nĩ ẽn ki. Kanhkã han tóg, ga ke gé, goj ke gé, mĩ mũ kar ke gé,” he tóg. ¹⁶ “Vãsỹ Topẽ tóg *nação* ag mỹ nén ù tó ja tũ nĩgtĩ, kĩ ag tóg ag jykre mĩ mũgtĩ. ¹⁷ Ge ra tóg ag ki rĩr há han mũ, Topẽ ti, ag tỹ tag to vãhã ti ki kanhrãn jé. Hã jé tóg ta jẽnẽ, kĩ ấjag jakré tóg mogmog mũ. Kĩ ấjag tóg konh ke mũ. Kĩ ấjag fe tóg há' he mũ sir. Ầjag mỹ tóg sér tĩ sir, ti tỹ ấjag mỹ vễjẽn han kĩ, Topẽ ti,” he ag tóg, *Paulo* ag.

¹⁸ Ag vĩ ki ag tóg ag mỹ nén ù kugprũn tovãnh mũ. Ag mỹ ag tóg nén ù kugprũn kren ja nĩgtĩ, tá.

¹⁹ Kar kĩ ẽmã tỹ *Antioquia* tá ke ag tóg tá junjun mũ, ẽmã tỹ *Icônio* tá ke ag ke gé. *Judeu* ag vễ. Ẽn ag tóg vễnh kar krĩn kónãn mũ, kĩ ag tóg *Paulo* pin mũ, pó tỹ. “Ter ti huri,” he ag tóg mũ sir. Kĩ ag tóg ti raran kĩ ẽmã fyr tá ti fón mũ sir. ²⁰ Kĩ *Jesus* mré ke ag tóg ti venh kãmũ mũ, hã ra tóg jễgnễ mũ. Ẽmã ẽn kã ra tóg rã mãn mũ.

Tỹ vaj kỹ tóg hã ra ěmã tỹ *Derbe* ra tĩ mũ, *Barnabé* mré. ²¹ Tá ag tóg *Jesus* kãme sér tó mũ gé. Kỹ ũ tỹ hěn ri ke ag tóg *Jesus* ki ge mũ sir, fag mré hã.

Paulo ag tỹ ěmã tỹ Antioquia ra vỹnvỹn ke

Kar kỹ ag tóg ěmã tỹ *Listra* ra vỹnvỹn ke mũ, ěmã tỹ *Icônio* ra ke gé, *Antioquia* ra ke gé, ag tỹ hě tá kãmũ ja ěn ra. ²² Vỹnvỹn ke kỹ ag tóg *Jesus* mré ke ag jyvěn mũ sir, ag tỹ *Jesus* vĩ kri fi to krónh ke tũ nĩ jé, ag tỹ to fe tar nỹtĩ jé ke gé. “Ěg tỹ *Topě* tỹ tỹ ěg pã'i nĩ ve sór kỹ ěg tóg věnh jagtar jagy venh ke mũ,” he ag tóg. ²³ Kỹ ag tóg ag mỹ *igreja* to kófa ag kuprěg mũ, ag tỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag ki rĩr jé. Ag to ag tóg *Topě* mré vĩ mũ gé, nén ũ ko mẽ kã. Kỹ ag tóg: “*Topě* vỹ ãjag ki rĩr há han mũ,” he mũ. Kỹ ag tóg mũ mũ sir. ²⁴ Kỹ ag tóg ga tỹ *Pisidia* fĩn rãm kỹ ga tỹ *Panfília* tá junjun mũ. ²⁵ Ěmã tỹ *Perge* tá ag tóg *Topě* vĩ tó mũ gé sir. Kar kỹ ag tóg ěmã tỹ *Atália* ra mũ mũ. ²⁶ Tá junjun kỹ ag tóg *Antioquia* ra mũ mũ gé, *canoa* mág kã mĩ. Ěn hã tá ag tóg pa ja nĩ. Tá ke ag tóg ag to *Topě* mré vĩ ja nĩgtĩ, ti tỹ ag jy nĩgãn jé. Kỹ ag tóg ti rãnrãj ěn han kãn mũ. Kỹ ag tóg *Antioquia* ra vỹnvỹn ke mũ. ²⁷ Tá junjun kỹ ag tóg *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ kar jé prěr mũ. Kỹ ag tóg ag mỹ *Topě* tỹ nén han mũ kar kãmén mũ. “Fóg ag ne tóg *Jesus* ki ge mũ gé, *Topě* tỹ ag krĩn kỹ,” he ag tóg mũ, ag mỹ.

²⁸ Kỹ ag tóg tá nỹtĩ, kysã tỹ hěn ri ke ki. *Jesus* mré ke ag mré ag tóg nỹtĩgtĩ, *Paulo* ag.

15

Ag tỹ Topě jykre to jykrén

¹ Kejēn *Judéia* tá ke ũ ag tóg *Antioquia* tá junjun mũ. Kĩ ag tóg *Jesus* mré ke ag mĩ: “ãjag gré fár junun kym nĩ,” he mũ. “*Moisés* tỹ ěg mĩ nén tó mũ ěn han nĩ. Ke tũ nĩ mũ ra ãjag tóg krenkren ke tũ nĩ,” he ag tóg.

² Hã ra *Paulo* ag tóg: “vó,” he mũ. Kĩ ag tóg jagně vĩ kafān mũ sir. Kĩ *Jesus* mré ke kar ag tóg *Paulo* ag mĩ: ag mré mũm nĩ, *Jerusalém* ra,” he mũ. “Tá *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag mré vĩm nĩ, *igreja* to kófa ag mré. Ag mĩ: ěg hỹn hě ri kenh mũ, věnh gré fár junun kym ke to? hem nĩ,” he ag tóg.

³ Kĩ *Paulo* ag tóg: “ěg mũnh ke ně ha,” he mũ. Ũ tỹ ag gré fár junun kym sór mũ ag mré ag tóg mũ mũ. Kĩ ag tóg ga tỹ *Fenícia* fĩn pa mũ sir, ga tỹ *Samaria* fĩn ke gé. Ag mũn kĩ ag tóg *Jesus* mré ke kar ag mĩ fóg ag tỹ *Jesus* ki ge kāmén mũ. Kĩ tóg věnh kar mĩ sér tĩ sir. ⁴ Kĩ ag tóg *Jerusalém* tá junjun mũ. Kĩ tá *Jesus* ki ge kĩ nỹtĩ ag tóg věnh mǎn mũ, *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag mré hã, kófa ag mré hã. Kĩ ag tóg ag mĩ Topě tỹ nén han mũ kar kāmén mũ.

⁵ Hã ra *Fariseu* ũ ag tóg tá nỹtĩ gé, ũ tỹ *Jesus* ki ge mũ ag. Ěn ag tóg ag mĩ: “ěg mĩ tóg há nỹnh mũ, ag tỹ ag gré fár junun kym kĩ, ag tỹ *Moisés* tỹ ěg mĩ vějykre nĩm ja ki kanhrǎn kĩ,” he mũ sir, fóg ag to, ũ tỹ *Judeu* jykre han tũ ag to.

⁶ Kĩ vǎhã *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag vỹ kófa ag mré věnh mǎn mũ, vyr mỹ, to vēmén jé. ⁷ Kĩ ag tóg to vēmén mág han mũ sir. Kĩ kejēn *Pedro* tóg ag mĩ: “inh kanhkā', vǎsỹ Topě tóg inh kuprěg ja nĩ, isỹ fóg ag mĩ *Jesus* vĩ tó jé, ag tỹ jēmě kĩ krenkren jé. Tag ki kanhró ãjag tóg nỹtĩ,” he mũ. ⁸ “Kĩ Topě tóg ag mĩ ti kuprĩg jěněg mũ. Ag fe ki kanhró tóg nĩ, hã

kỹ tóg ag mý ti jēnēg mū. Hā ki tóg ēg mý ven mū, ag tỹ *Jesus* ki ge kỹ nýtĩ ti, ēg ri ke. ⁹ Hā kỹ Topē tóg ag to: vyr mý ke ag vē, he tũ nĩgtĩ. Ag tỹ ti ki ge kỹ nýtĩn kỹ tóg ag fe tỹ jānhkri' he mū, fóg ag fe tỹ. ¹⁰ Topē tỹ há vē. To: vēnh mý ti nĩ, he tũg nĩ. Ag mý ājag tóg vējykre jagy ěn nĩm sór mū, ti tỹ ēg mý han jagy ja ra. Ēg jógjóg ag mý tóg han jagy ja nĩ, kỹ tóg ag mý ag tỹ ki króm tũ nĩnh ha mē tĩ, ēg mý ke gé. Hā ra ājag tóg ag mý nĩm sór mū. ¹¹ Ke tũg nĩ. *Jesus* tỹ ēg jagāgtān kỹ tóg ēg kren han mū, ēg tỹ ti vĩ kri fi kỹ. Kỹ ēg tóg fóg ag ri ke tāvĩ nýtĩ,” he tóg, *Pedro* ti.

¹² Kỹ vēnh kar ag tóg ěmē kā nýtĩ nĩ. Kỹ ag tóg *Barnabé* tỹ ag mý nén tó mū mēg mū, *Paulo* tỹ ag mý nén tó mū ti ke gé. Ag tỹ ēg tỹ nén han vānh hynhan mū tó ag tóg mū. Ag tỹ Topē jykre ki fóg ag mý nén hynhan mū tó ag tóg mū gé sir.

¹³ Ag tỹ tó kǎn kỹ *Tiago* tóg sir ag mý: “ha mē, inh kǎnhkǎ’,” he mū. ¹⁴ “*Simão* vĩ ēg mý tó ja nĩ, Topē tỹ nén han ve ti, ti tỹ fóg ag mý Topē vĩ tó ve ěn ti. Kỹ ag tóg tỹ Topē tũ nýtĩ sir. *Jesus* mré ke vĩ tỹ ag nýtĩ, ag tỹ ti ki ge kỹ nýtĩn kỹ. ¹⁵ Hā ra tóg vāsỹ rán kỹ nĩ. Topē vĩ tó tĩ tóg tag rán ja nĩgtĩ, ha mē: ¹⁶ kǎtĩg jé sóg ke mū, he tóg, Topē ti. *Davi* krēm *Judeu* ag tóg e pē ja nýtĩgtĩ. Hā ra *Davi* jykre tóg tũ' he mū. Kỹ tóg ĩn vag ri ke nĩ sir. Đn tǎg han jé sóg ke mū, hā vỹ: *Davi* krē'krē ũ vĩ tỹ pǎ'i nĩnh mū, he mū. *Isỹ* han ken hā vē. ¹⁷ Ti tỹ sóg ũn mág pē han ke mū, *povo* kar kā mĩ ke ag tỹ tỹ isũ nýtĩ jé, fóg ag, kǎnhgág ag, isỹ ũn kuprēg mū ag, fag ke gé,” he tóg. ¹⁸ “Topē tỹ tón hā vē. Ũ tỹ vāsỹ tag kǎmén mū tỹ tón hā vē, he tóg, Topē vĩ tó tĩ ti. Hā kỹ ēg tóg tag ki kǎnhró tāvĩ

nýtī,” he tóg, *Tiago* ti.

¹⁹ “Isỹ nén to jykrén mũn hã vĕ, ěg tỹ ag mỹ ěg jykre jagy ěn tó tũ nĩn jé, ũ tỹ fóg kar kã mĩ Topĕ jykre han sór mũ ag mỹ, kanhgág ag mỹ ke gé, fag mỹ ke gé,” he tóg. ²⁰ “Ěg tỹ ag mỹ tónh ken hã vĕ, ha mĕ: vĕnh kãgrá to fénhta ko tũg nĩ, ã prũ tũ fi mré nỹ tũg nĩ, nén ũ tỹ vĕsógki ter mũ ko tũg nĩ, nén ũ kyvĕnh ko tũg nĩ gé,” he tóg. ²¹ “*Moisés* jykre tag kãmén ag tóg tĩ, ěg mré *Judeu* ag, ěmã kar ki. Vĕnh kán ke kurã ki ag tóg ti tỹ rán mũ to ke tĩ, hã kỹ vĕnh kar tóg ki kanhró nýtī,” he tóg, *Tiago* ti.

Apóstolo ag tỹ carta rán mũ

²² Kỹ *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag tóg to jykrén mũ, kófa ag ke gé, *Jesus* ki ge kỹ nýtī ag kar ke gé. Kỹ ag tóg ũ ag kuprĕg mũ, ag tỹ *Antioquia* ra mũ jé, *Paulo* mré, *Barnabé* mré. Ag tỹ ũn kuprĕg mũ ag hã vĕ, hã vỹ: *Judas*, he mũ, ti jiji ũ hã vỹ: *Barsabás*, he mũ. *Silas* kuprĕg ag tóg mũ gé. Ěn ag tóg tỹ *Jesus* mré ke ag pã'i nýtī. ²³ Ag mỹ ag tóg vĕnh rán nĩm mũ gé. Ag tỹ rán hã vĕ, ha mĕ:

“*Jesus* tỹ ũn vin mũ ag tỹ rán hã vĕ, kófa ag ke gé, *Jesus* mré ke ag. Ěg tỹ ěmã tỹ *Antioquia* tá ke ag mỹ rán hã vĕ, fóg tỹ *Jesus* mré ke ag mỹ, ga tỹ *Síria* tá ke ag mỹ, ga tỹ *Cilícia* tá ke ag mỹ ke gé. Ājag mỹ há?

²⁴ Ěg kã ũ ag tỹ ājag tá junjun mĕ ěg tóg. Ājag krĩn ũ han ag tóg mũ, kỹ ājag krĩ tóg kufy' he mũ. Hã ra ěg tóg ag mỹ: “ha vĕjykre tag tó,” he ja tũ nĩgtĩ. ²⁵ Kỹ ěg tóg vĕnh mãn, ěg tỹ to jykrén jé. Kỹ ěg kar tóg to jykrén kỹ tag ag kuprĕg, ěg tỹ ājag to ag jĕgnĕ jé, ag tỹ *Barnabé* mré mũ jé, *Paulo* mré. Ěg tỹ ũ to há tãvĩ ag vĕ. ²⁶ Ag hã ne tóg fe tar nýtīgtĩ'. Kỹ ag tóg ěg

Senhor tỹ Jesus Cristo vĩ tó mũgtĩ, ù tỹ hẽn ri ke tỹ ag kãgtén sór mũ hã ra. ²⁷ Ëg tỹ ag to há nỹtĩn kỹ ãg tóg *Judas jẽnẽg mũ, Silas* ke gé, ag tỹ ãjag mũ ãg tỹ rán mũ tag kãmén jé.

²⁸ ãjag mũ ãg vễjykre jagy ẽn nĩm tũ nĩ. Topẽ kuprĩg vỹ ãg mũ tó tũ nĩ. Tag hã han jé ãjag tóg ke mũ, ha mẽ: ²⁹ vễnh kãgrá to fénhta ko tũg nĩ, nén ù kyvénh ko tũg nĩ gé. Nén ù tỹ vễsóg ki ter mũ ẽn ko tũg nĩ gé. ãjag prũ tũ fag mré nỹ tũg nĩ gé. ãjag tỹ tag ki króm kỹ tóg há tĩ. Jatun mũ nỹtĩm nĩ.“ Vẽnhrán hã vễ.

³⁰ Kỹ ag tóg ag mũ: “ha mũ jẽg ge,” he mũ. Kỹ ag tóg mũ kỹ *Antioquia* tá junjun mũ. Tá ag tóg *Jesus* ki ge mũ kar jé prěr mũ sir, ag tỹ to vễnh mãn jé. Kỹ ag tóg ag mũ vễnh rá ẽn nĩm mũ. ³¹ Kỹ ag tóg to ke mũ. Kỹ tóg ag mũ há tĩ, ag tỹ vễnh jyvễ rá ẽn ven kỹ. Kỹ ag krĩ tóg kãnhvy' he mũ sir.

³² Kỹ *Judas* vỹ *Silas* mré vễnh kar jyvẽn mũ gé. Topẽ vĩ tó tĩ ag vễ. Hã kỹ ag tóg ag jyvẽn tỹ hẽn ri ke han mũ. Ag fe tỹ ag tóg tar' he mũ. ³³ Tá ag tóg *semana* tỹ hẽn ri ke han mũ. Kỹ *Jesus* mré ke ag tóg ag mũ: “ha jatun mũ *Jerusalém* ra vỹnvỹn ké, ù tỹ ãjag jẽgnẽg mũ ẽn to,” he mũ. ³⁴ Hã ra tóg *Silas* mũ há nĩ, kỹ tóg tá nĩ nĩ sir. Tĩ tũ tóg nĩ sir.

³⁵ Kỹ *Paulo* mré *Barnabé* ag tóg *Antioquia* tá nỹtĩ nĩ. Topẽ vĩ tỹ ag tóg ag kanhrãn mũ, ag mũ kãmén kỹ. Kỹ ù tỹ hẽn ri ke ag tóg ag ri kén Topẽ vĩ tó mũ gé.

Paulo tỹ ti pir mũ tĩg, Barnabé tỹ ti pir mũ tĩg

³⁶ Si há tũ ra *Paulo* tóg *Barnabé* mũ: “mũ nỹ, ẽmã ẽn kar mũ mũ mãn jé, ãg tỹ tá *Jesus* vĩ tó ja mũ,” he

mũ. “Isỹ *Jesus* mré ke ag venh há tóg tĩ. Ag mỹ hēn ri ke mũn mũ há han mũ vỹ? he sóg tĩ,” he tóg.

³⁷ Kĩ *Barnabé* tóg *João Marcos* pére tĩg sór mũ.

³⁸ Hã ra tóg *Paulo* mỹ kórég nĩ, *Marcos* tỹ ag ré kỹ tĩg ja nĩn kỹ, ga tỹ *Panfília* tá. “Ũ tỹ ěg mré *Topē rānhrāj* han ja tũ ěn pére sóg tĩg mǎn ke tũ nĩ ha,” he tóg.

³⁹ Hã to ag tóg jagnē to jũgũ mũ. Kĩ ag tóg vēnh kǎpugpóv kỹ mũ mũ. Kĩ *Barnabé* tóg *Marcos* mré goj vǎso tỹ *Chipre* ra tĩ mũ, *canoa* mág kǎ mĩ.

⁴⁰ Jo *Paulo* tóg *Silas* kuprēg mũ, ti tỹ ti mré tĩg jé. Kĩ tóg tĩ mũ sir. *Jesus* mré ke ag tóg *Paulo* to *Topē* mré vĩ mũ, ti tỹ ti jy nĩgǎn jé. ⁴¹ Kĩ ag tóg ga tỹ *Síria* mĩ pa mũ, ga tỹ *Cilícia* mĩ ke gé. *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ kar jyvēn tóg mũ, *Paulo* ti.

16

Timóteo tỹ Paulo mré tĩg

¹ Kĩ *Paulo* ag tóg ěmǎ tỹ *Derbe* tá junjun mũ, ěmǎ tỹ *Listra* tá ke gé. Hã ra ũ tóg tá nĩ nĩ, *Jesus* mré ke ũ, ti jiji hã vỹ: *Timóteo*, he mũ. Ti mỹnh fi tóg tỹ *Judeu* nĩ', hã ra fi tóg *Jesus* ki rǎ ja nĩgtĩ. Ti panh tóg tỹ fóg nĩ.

² Kĩ *Listra* tá *Jesus* mré ke ag tóg *Timóteo* to vĩ há han mũ, *Icônio* tá ke ag ke gé. ³ Kĩ *Paulo* tóg ti pére tĩg sór mũ, kỹ tóg ti gré fár junun kym mũ. Ag mũnh ke tá *Judeu* kar ag tóg ti panh tỹ tỹ fóg nĩ ki kanhró nỹtĩ. Hã kỹ *Paulo* tóg ti fár kym mũ sir.

⁴ Kĩ ag tóg ěmǎ ěn mĩ mũ mũ. Kĩ ag tóg ag mỹ *Jesus* tỹ ũn vin mũ ag tỹ rá kǎmén mũ sir, *igreja* to kófa ag tỹ *Jerusalém* tá nén rán ja ti. ⁵ Hã kỹ *Jesus* ki

ge kŷ nŷtĩ ag tóg tar nŷtĩ sir. Věnh mǎn ag tóg tĩ, ag tŷ Topě vĩ mẽ jé. Koměr hǎ ag tóg e nŷtĩ sir.

Paulo tŷ nén nē vég mũ

⁶ Kŷ *Paulo* ag tóg ga tŷ *Frígia* mĩ pa mũ, ga tŷ *Galácia* mĩ ke gé. Kŷ ag tóg ga tŷ *Ásia* tá Topě vĩ tó sór mũ, hǎ ra Topě kuprĩg tóg ag mŷ nenh mũ. ⁷ Kŷ ag tóg ga tŷ *Mísia* tá junjun mũ. Kŷ ag tóg ga tŷ *Bitínia* ra mũ sór mũ, hǎ ra Topě kuprĩg tóg ag mŷ nenh mũ gé. ⁸ Kŷ ag tóg *Mísia* rǎ mũ kŷ ěmǎ tŷ *Trôade* tá junjun mũ. ⁹ Kŷ kuty ěn kǎ *Paulo* tóg nén nē vég mũ, ti věnhpéti ki. Ga tŷ *Macedônia* tá ke vég tóg mũ. Ti jo tóg jě nĩ. Kŷ tóg ti mŷ: “*Macedônia* to kǎtĩg, ěg kanhrǎn jé,” he mũ. Kŷ tóg rĩr mũ sir.

¹⁰ Ti tŷ nén nē ěn ve kar kŷ ěg tóg vēšmér *Macedônia* ra mũ sór mũ sir. “*Jesus* hŷn ěg mŷ: ha mũ jěg, hé. Ag mŷ inh vĩ tó, he ti hŷn,” he ěg tóg. ¹¹ Kŷ ěg tóg ěmǎ tŷ *Trôade* ki pa mũ. Věšmér ěg tóg goj vǎso tŷ *Samotrácia* ra mũ mũ. Tŷ vaj kŷ ěg tóg ěmǎ tŷ *Neápolis* ra mũ mũ. ¹² Tá pa kŷ ěg tóg ěmǎ tŷ *Filipos* ra mũ mũ. Ga tŷ *Macedônia* ki ěmǎ ve vē. ěg tŷ tá junjun vén jan hǎ vē. Fóg tŷ *Romano* ag jamǎ ũ vē. Tá ěg tóg kurǎ tŷ hěn ri ke han mũ.

Lídia fi tŷ Jesus ki rǎ

¹³ Věnh kǎn ke kurǎ ki ěg tóg ěmǎ to ró mǎra mũ mũ, goj ra. “Tǎn hŷn Topě mré vĩ jafǎ nĩ,” he ěg tóg. Tá ěg tóg nĩgnĩ mũ sir. Hǎ ra ũn tŷtǎ fag tóg tá nŷtĩ nĩ, kŷ ěg tóg fag mré vĩ mũ.

¹⁴ Tá ũ fi tóg nĩ nĩ, fi jiji hǎ vŷ: *Lídia*, he mũ. Kur kósóg vēne he fi tóg nĩ nĩ. Tŷ fi tóg ěmǎ tŷ *Tiatira* tá ke nĩ. Topě kaměg fi tóg tĩ. ěn fi vŷ *Paulo* vĩ mẽg mũ sir. Kŷ Topě tóg fi mŷ krĩ há nĩm mũ, kŷ fi tóg *Paulo*

vĩ jẽmẽ kỹ *Jesus* ki rã mũ. ¹⁵ Kỹ ẽg tóg fi kypég mũ, fi mré ke kar fag mré hã. Kỹ fi tóg ẽg mỹ: “inh mré inh ìn ki nýtĩm nĩ, sỹ ãjag ki rĩr jé,” he mũ. Vĩ ki fi tóg ẽg kutãn mũ. Kỹ ẽg tóg fi mỹ: “he,” he mũ.

Paulo ag tỹ Filipos tá sigse kỹ nýtĩ

¹⁶ Ẽg tỹ kejẽn Topẽ mré vĩ jafã ra mũ mãn kỹ ù fi tóg ẽg kato tẽ mũ. Û mỹ rãnrãj tĩ fi vẽ. Hã ra fi tóg jagrẽ kórég nĩ, kỹ fi jagrẽ tóg vẽn kar mỹ ag tỹ nẽn venh ke mũ tó tĩ. Fĩ tỹ ùn mỹ rãnrãj tĩ ag tóg fi tugnĩn jãnkamy mág vég tĩ.

¹⁷ Ẽn fi vỹ ẽg nón tĩ mũ, kỹ fi tóg jamã hára: “Topẽ pẽ mré rãnrãj mũ ag vẽ mỹr,” he mũ. “Vẽn kar kãfór mré rãnrãj mũ ag vẽ mỹr. Ag hã ne tóg ãjag mỹ vẽn vĩ há tó tĩ, ãjag tỹ to krenkren jé’,” he fi tóg ẽg to. ¹⁸ Kurã tỹ hẽn ri ke han fi tóg. Kỹ tóg *Paulo* mỹ ù nỹ, kỹ tóg kyrã kỹ fi jagrẽ mỹ: “*Jesus Cristo* jiji tỹ sóg ã mỹ tó mũ, ã tỹ fi tovãnh jé,” he mũ. Kỹ tóg vēsỹmér fi tovãnh mũ sir.

¹⁹ Hã ra tóg fi tỹ ùn mỹ rãnrãj tĩ ag mỹ ù nỹ, ag tỹ fi tugrĩn gỹjỹ ve mãn tũ nĩn kỹ. Kỹ ag tóg *Paulo* ség mũ, *Silas* ke gé. Pã'i ag mỹ ag tóg ag ven mũ, ẽmã kuju ki. ²⁰ Kỹ ag tóg pã'i ag mỹ: “*Judeu* tag ag ve ra ha,” he mũ. “Vẽn kar jũgũ han ag tóg mũ nĩ mỹr, ẽg jamã tag mĩ. ²¹ Vějykre vẽn mỹ tó ag tóg mũ, ẽg tỹ nẽn han ke tũ tó ag tóg mũ. Tỹ ẽg tóg *Romano* nýtĩ, kỹ ag jykre tóg ẽg mỹ ù nỹ,” he ag tóg. ²² Tá ke kar ẽn tóg ag to kórég nýtĩ, kỹ ag tóg ag kato vĩ mũ gé.

Kỹ pã'i ag tóg porisa ag mỹ: “ag kur nũnh kỹ ag mrãnmrãn,” he mũ. ²³ Ag mrãnmrãn tỹ hẽn ri ke han ag tóg mũ, ka téj tỹ. Kar ag tóg vèse ja kã ki

ag vām mū. Vēse ja ki rīr tī mǝ ag tóg: “ag nǝgfénh há han nǝ, ag tǝ kǝpa tū nǝ jé,” he mū. ²⁴ Kǝ tóg vēse ja kuju tá ag vām mū. Ka tǝ tóg ag sigség mū sir.

²⁵ Kutu kuju ki *Paulo* tóg *Silas* mré Topē mré vī mū. Ti mǝ ag tóg jānjān mū. Kǝ vēsigse ag kar vǝ jēmēg mū sir. ²⁶ Kǝ vāhā ga tóg jūrūn ke mū. Vēse ja krēm tóg jūrūn ke mū. Kǝ vēsǝmér jānkā kar vǝ nognor kr kǝn mū. (Rómróm kǝn tóg mū.) Kǝ vēsigse ag kar se ja tǝ *ferro* ěn tóg kygvar' he kǝn mū. ²⁷ Kǝ vēse ja ki rīr tī ěn tóg rīr mū. Hā ra vēse ja jānkā kar vǝ nognor kǝ nǝtī nǝ. (Rómróm kǝ tóg nǝtī nǝ.) Kǝ tóg ti rógro ěn kunūnh kǝ vēnh kusón sór mū. “Vēsigse kar ag hǝn vēnh pigju kǝn,” he tóg.

²⁸ Hā ra *Paulo* tóg jamā há ra: “ker vēnh vóg kónān hē'. Ęg kar vǝ ki nǝtī,” he mū.

²⁹ Kǝ tóg néj gru to vī mū, ũ tǝ ag ki rīr tī ěn ti. Kǝ tóg vēse ja kǝ ra *Paulo* to vēnhvāg rā mū, jūrūn ke kǝ. *Paulo* jo tóg mǝg ke mū, *Silas* jo ke gé, ag tǝ ti mǝ ti kǝfór nǝtīn kǝ. ³⁰ Ag gé(g) tóg tī mū, vēse ja kǝ tá kǝkutē kǝ, kǝ tóg ag mǝ: “inh hǝn hē ri kenh mū?” he mū. “Topē vī mranh sóg, hā ra tóg ti tǝ inh kren han há tī,” he tóg.

³¹ Kǝ *Paulo* ag tóg ti mǝ: “ā tǝ *Jesus Cristo* ki rā kǝ ā tóg kren mū, ā mré ke kar ag mré hā,” he mū. ³² Kǝ ag tóg ti mǝ *Jesus* vī kāmén mū, ti mré nǝtī ag mǝ ke gé. ³³ Kǝ tóg ag ki rīr mū vēsǝmér, kutu ke nǝ ra. Ag tǝ ag mrānmrān ja ěn kupég tóg mū, ag mǝ. Kǝ ag tóg vēnh kaja jé ti kypég mū gé, ti mré nǝtī ag mré, ag tǝ *Jesus* ki ge kǝ. ³⁴ Kǝ tóg ti ĩn ra ag tatīn tī mū. Ag jēn tóg mū. Ti mǝ tóg sér tī, ti tǝ *Jesus* ki rā kǝ. Ti mré nǝtī kar ag mǝ tóg sér tī gé sir, fag ke gé.

³⁵ Tỹ vaj kỹ pã'i ag tóg porisa ag mỹ vènh vĩ nĩm kỹ ag jègnèg mũ. “Èn ag mỹ: ha mũ jèg, hem nĩ,” he ag tóg, ù tỹ vèse ja ki rĩr tĩ èn mỹ. ³⁶ Kỹ tóg *Paulo* ag mỹ: “pã'i ag vĩ inh mỹ vènh vĩ jènè, isỹ ãjag mỹ: ha mũ jèg, he jé. Hã kỹ jatun mỹ mũ jèg,” he mũ.

³⁷ Kỹ *Paulo* tóg ti mỹ: “tỹ èg *Romano* nỹtĩ, ag mré, hã ra ag tóg vènh ó to èg mrãnmrãn ja nĩ,” he mũ. “Kỹ vènh kar vĩ ve kãn. Èg ki jèmèg mẽ kã ag tóg vèse ja kã ki èg vãm. Jó ag tóg vènh kar vatánh tá èg mỹ: hã mũ jèg, he sór mũ. Mũnh ke tũ èg nĩ. Ag hã tóg kãmũ kỹ èg tatĩ mũnh mũ, pã'i ag,” he tóg.

³⁸ Kỹ porisa ag tóg pã'i ag mỹ tag tó mũ sir. Kỹ tóg ag mỹ e tĩ. Ag tỹ *Romano* ù vóg kónãn ke tũ vè vè, hã kỹ pã'i ag fe tóg jũrũn ke mũ. ³⁹ “Èg mỹ vènh pãte fón nĩ, èg tỹ ãjag sigse ja ti,” he ag tóg mũ. Kỹ ag tóg ag tatĩ mũ mũ. “Ãjag tỹ èg jamã ki pa kỹ tóg há tĩ,” he ag tóg mũ sir ag mỹ.

⁴⁰ Ag tỹ vèse ja ki pa kỹ ag tóg *Lídia* fi ìn ra mũ mũ sir. *Jesus* mré ke ag vég ag tóg mũ. Kỹ ag tóg ag jyvèn mũ. Kar kỹ ag tóg èmã èn ki pa mũ sir.

17

Èmã tỹ Tessalônica tá

¹ Kỹ ag tóg èmã tỹ *Anfĩpolis* mĩ pa mũ, èmã tỹ *Apolônica* mĩ ke gé. Kỹ ag tóg *Tessalônica* tá junjun mũ. Tá *Judeu* ag vènh kanhrãn jafã tóg jè. ² Kỹ *Paulo* tóg ti tỹ nèn han tĩ èn han mũ sir. *Judeu* ag vènh kanhrãn jafã kã ra tóg rã mũ. Ag mré tóg vĩ mũ, vènh kãn ke kurã tãgtũ ki. Topè vĩ tó tóg mũ sir ag mỹ, vãsỹ rán kỹ nĩ èn ti. ³ Ag mỹ tóg *Cristo* kãmèn mũ, ti jagtar ja ti, ti ter kar rĩr mãn ja èn ti.

“*Jesus* hã vễ, hã vỹ: *Cristo*, he mũ. Vãsỹ tóg rán kỹ nĩ, *Cristo* jagtar ke ti, ti rĩr mǎn ke ti ke gé,” he tóg.

⁴ Kỹ tóg ù ag mỹ ge nĩ, *Judeu* kã mĩ ù ag mỹ. Kỹ ag tóg *Paulo* mré mũgtĩ, *Silas* mré ke gé. Kỹ fóg tỹ hễn ri ke ag tóg to há nỹtĩ gé sir, ù tỹ Topẽ kamẽg mũ ag, ùn tỹtá há fag ke gé.

⁵ Hã ra tóg *Judeu* ù ag mỹ ù nỹ. Hã kỹ ag tóg ùn kórég ag mỹ: “kãmũ jẽg ra,” he mũ, ùn rǎnrǎj vǎnh ag mỹ. Vẻnh génh kỹ ag tóg vẻnh kar jũgũ han mũ. Kỹ ag tóg *Jasão* he mũ ẻn ẻn jy nỹtĩ nĩ sir. *Paulo* ag jǎvǎnh ag tóg mũ, ag tỹ vẻnh kar jũgũ ẻn ag mỹ ag ven jé. ⁶ Hã ra ag tóg ag vég tũ nĩ. Kỹ ag tóg *Jasão* pére mũ mũ, *Jesus* mré ke ù ag mré. Pǎ'i ag mỹ ag tóg ag vin mũ. Kỹ ag tóg jamǎ hára prẻnprẻr mũ. “Ủ tỹ ẻmǎ kar mĩ vẻnh kar jũgũ han mũ ag tóg tag ki junjun mũ mỹr,” he ag tóg mũ. ⁷ “*Jasão* tóg ag mỹ: kǎge jẽg ra, hé. Hã ra ag kar tóg pǎ'i mág tỹ *imperator* vĩ mranh ja nĩgtĩ. Vyr mỹ ẻg pǎ'i mág nỹtĩ, hã vỹ: *Jesus*, he mũ, he ag tóg, *Paulo* ag,” he ag tóg mũ. Ag tỹ *Paulo* to ón hã vễ.

⁸ Kỹ ù tỹ mẽg mũ ag vỹ fe ù nỹtĩ sir, ẻmǎ ẻn tá pǎ'i ù ag, tá ke kar ag ke gé. ⁹ Kỹ pǎ'i ag tóg *Jasão* ag mỹ: “ẻg mỹ jǎnkamy nĩm ge, ẻg tỹ to ve jé, ảjag tỹ *imperator* kato tẻnh ke tũ ti,” he mũ. Ag tỹ ag mỹ nĩm kar kỹ ag tóg ag mỹ: “ha mũ jẽg,” he mũ sir.

Ễmǎ tỹ Beréia tá

¹⁰ Kutỹ ẻn kã *Jesus* mré ke ag tóg *Paulo* mỹ: “ha tĩg, *Beréia* ra,” he mũ. *Silas* mỹ ag tóg ke mũ gé. Kỹ ag tóg mũ mũ.

Ag tỹ *Beréia* tá junjun kỹ ag tóg *Judeu* ag vẻnh kanhrǎn jafǎ kã ra ge mũ, ag mỹ Topẽ vĩ tó jé.

¹¹ *Beréia* tá ke ag tóg jykre há nýtĩ. Ag pijé *Tessalônica* tá ke ag ri ke nýtĩ'. Kĩ ag tóg *Paulo* ag vĩ kri fig mũ. Ag mỹ tóg há tĩ sir. Kurã kar ki ag tóg Topê vĩ to vênh kanhrãn mũ, ag tỹ to: “ki hã tóg tó tĩ,” hen kỹ. ¹² Kỹ ù tỹ hên ri ke ag tóg *Jesus* ki ge mũ, fóg ag mré hã, ùn týtá há fag mré hã.

¹³ Kỹ *Judeu* ag tóg mễg mũ, *Tessalônica* tá. *Paulo* tỹ *Beréia* tá Topê vĩ tó mễg ag tóg mũ sir. Kỹ ag tóg *Beréia* tá junjun mũ, ag tỹ tá vênh kar jũgũ han jé.

¹⁴ Kỹ *Jesus* mré ke ag tóg *Paulo* mỹ: “ha tĩg, canoa mág kã mĩ,” he mũ. Hã ra *Silas* vĩ tĩ tũ nĩ, *Timóteo* ke gé. *Beréia* tá ag nýtĩ. ¹⁵ Kỹ ù ag tóg *Paulo* pére mũ mũ. Êmã tỹ *Atenas* ra ag tóg ti mré mũ mũ. Ag tỹ tá vỹnvỹn kenh ken kỹ *Paulo* tóg ag mỹ ke mũ, ag tỹ *Silas* jé prěr jé, *Timóteo* jé ke gé, ag tỹ vêsỹmér êmã tỹ *Atenas* ra ti nón mũ jé.

Êmã tỹ *Atenas* tá

¹⁶ Kỹ *Paulo* tóg *Atenas* tá nĩ nĩ, *Silas* mré *Timóteo* jãvãnh kỹ. Hã ra tóg sir krĩ ù nĩ, ti tỹ tá vênh kãgrá tỹ hên ri ke ven kỹ. ¹⁷ Kỹ tóg *Judeu* ag tỹ vênh kanhrãn jafã krêm *Judeu* ag mré vĩ mũ, fóg tỹ *Judeu* jykre han mũ ag mré ke gé. Kurã kar ki tóg êmã kju tá vênh kar mré vĩ mũ gé sir.

¹⁸ Kỹ ù ag tóg ti mré vĩ mũ, ù tỹ *Epicuro* tỹ nén rán ja to jykrén mũ ag, ù tỹ *Estóico* he mũ ag tỹ nén rán ja to jykrén mũ ag ke gé. Kỹ ag tóg ti to: “vĩ mẽ tóg nĩ,” he mũ. “Ti hỹn tóg ne tó'?” he ag tóg. Kỹ ù ag tóg ti to: “topê ù tugtó ti hỹn, kór há tá topê,” he mũ. Hã ra *Paulo* tóg *Jesus* kãme sér tó mũ. *Jesus* rĩr mãn tó tóg mũ.

¹⁹ Kỹ ag tóg sór tỹ *Areópago* ra ti pére mũ mũ. Tá pã'i ag tóg ag jyvẽn tĩ. Kỹ pã'i ag tóg ti mỹ: “ã tỹ

vějykre tó mũ tag kāmén há han ra, ěg mǔ,” he mũ.
²⁰ “Ge mẽ ja tũ ěg nýtĩ. Kǔ ěg mǔ kāmén há han nĩ,”
 he ag tóg.

²¹ Hã ra *Atenas* tá ke ag tóg vĕnh vĩ tãg mẽ to há
 nýtĩ. Ag tỹ vĕnh vĩ mẽ ja tũ mẽ kǔ ag fe tóg mrin ke
 tĩ.

²² Kǔ *Paulo* tóg sór tỹ *Areópago* kri jĕ kǔ ag mǔ:
 “*Atenas* tá ke', topĕ tỹ hĕn ri ke kamĕg ãjag tóg tĩ.
 Tag ve sóg,” he mũ. ²³ “Ãjag jamã mĩ sóg tĩ, kǔ sóg
 ãjag topĕ ĩn kãsir kar vigvé. Kǔ sóg topĕ ĩn sĩ ũ vé,
 kǔ tóg: ěg tỹ topĕ ki kagtĭg ĩn, he mũ, ti rá ti. ãjag tỹ
 Topĕ ki kagtĭg ĕn tó sóg tĩ. ãjag tỹ ti ki kagtĭg nýtĩ ra
 ãjag tóg ti mǔ nĕn ũ kugprũg tĩ.

²⁴ Topĕ ĕn vỹ *mundo* kar han, mĩ mũ kar ke gé.
 Kanhkã tãn vĕ mǔr, kǔ tóg tỹ ga to pã'i nĩ gé. Hã
 kǔ tóg ěg tỹ ti ĩn han krĕm nĩ tũ nĭgtĩ. ²⁵ Kǔ ěg tóg
 ti ki rĭr ke tũ nĩ gé, ti jagtar tũ nĭn kǔ. Vĕnh kar rĭn
 tóg nĭgtĩ, kǔ tóg vĕnh kar tỹ hãmhãm ke han tĩ. Vĕnh
 kar tỹ nĕn ve sór mũ kar nĭm tóg tĩ. ²⁶ Kǔ tóg vĕnh
 kyvĕnh pir tỹ ĕprã ke kar hynhan, *nação* kar, ga kar
 mĩ mũ ag. Tỹ ěg vĕnh kyvĕnh pir nýtĩ. Kǔ tóg ěg mǔ
 ěg mur ke kurã nĭm mũ gé, ěg ter ke kurã ti ke gé.
 ěg mǔ tóg ěg jamã nĭm mũ gé, Topĕ ti. ²⁷ Vĕnh kar
 hynhan tóg, ěg tỹ ti to há nýtĩ jé, ěg tỹ ti ki kanhró
 nýtĩ jé. Ti pijé kuvar gy nĩ'. Kakó ti nĩ. ²⁸ Ti tỹ ěg
 han ja vĕ mǔr, hã kǔ ěg tóg rĭnrĭr nýtĩ, ti tugrĭn. Ti
 tugnĭn ěg tóg mũgtĩ. Hã kǔ ãjag kã mĩ vĕnhrán tĩ ag
 tóg: tỹ ěg Topĕ krĕ nýtĩ, he ja nĭgtĩ. ²⁹ ěg tỹ tỹ ti krĕ
 nýtĭn kǔ ěg tóg ti ki kanhró nýtĩ gé. *Ouro* ri ke tũ ti
 nĩ. Ti pijé *prata* ri ke nĩ'. Ti pijé pó ri ke nĩ'. Ti pijé
 tỹ vĕnh kãgrã nĩ'. ĕprã ke tỹ nĕn to jykrĕn mũ ri ke
 tũ ti nĩ. Topĕ vĕ, Topĕ,” he tóg, *Paulo* ti.

³⁰ “Hã ra tóg ěg to fen mág mũ, ěg tỹ ti ki kagtĩg nỹtĩn kỹ. Hã kỹ tóg vãhã vẽnĥ kar mỹ vẽnĥ vĩ jẽněg mũ, ěg tỹ ěg jykre pãno tovãnh jé. ³¹ Kurã nĩm tóg huri, kỹ tóg kurã ěn ki ěprã ke jykre kar tugnỹm ke mũ. Ũn pir kuprěg tóg, ti tỹ ti jagfy ěg kar jykre tugnỹm jé. Ěn tóg ter ja nĩ, hã ra Topě tóg ti rĩn mãn ja nĩ, ěg tỹ ti ki kanhkó nỹtĩ jé,” he tóg, *Paulo* ti.

³² Ti tỹ ag mỹ ti ter kar rĩr mãn tón kỹ ũ ag tóg to é he mũ. Jó ũ ag tóg: “kurã ũ kã ěg hẽn ri ke mũn ã vĩ mẽ mãn sór mũ,” he mũ. ³³ Hã kỹ *Paulo* tóg tĩ mũ sir, ag ré kỹ. ³⁴ Kỹ ũ ag tóg ti nón mũ mũ, kỹ ag tóg *Jesus* ki ge mũ sir. Ag kã ũ vĩ tỹ *Dionísio* nĩ. *Areópago* tá ag jyvẽn tĩ ag kã ũ vě. Kỹ ũ fi tóg *Jesus* ki rã mũ gé. Fi jiji hã vỹ: *Damáris*, he mũ. Kỹ ũ ag vỹ ti ki ge mũ gé sir.

18

Ěmã tỹ Corinto tá

¹ Kỹ *Paulo* tóg *Atenas* ki kutě kỹ *Corinto* ra tĩ mũ.

² Tá *Judeu* ũ tóg nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Áquila*, he mũ. *Ponto* tá ke vě. Ga tỹ *Itália* tá tóg kãtĩg ja nĩ, ti prũ fi mré. Fi jiji hã vỹ: *Priscila*, he mũ. Pã'i mág tỹ *imperador* tỹ *Cláudio* he mũ tóg *Judeu* kar ag mỹ: “ěmã tỹ *Roma* ki pa jěg,” he ja nĩgtĩ. Hã kỹ fag tóg ěmã tỹ *Corinto* tá junjun ja nĩgtĩ.

³ Kỹ *Paulo* tóg fag mré nĩ nĩ sir. Fag mré tóg rãnrãj mũ sir. Kũr tỹ fag tóg ĩn han mũgtĩ, *Paulo* kóm. ⁴ Kỹ tóg vẽnĥkán ke kurã kar ki ag mỹ Topě vĩ tó mũ, *Judeu* ag vẽnĥ kanhrãn jafã krěm. ⁵ Kỹ *Silas* vĩ *Macedônia* tá kãtĩ mũ, *Timóteo* mré. Kỹ *Paulo* tóg Topě vĩ tó tãvĩ nĩ nĩ. Ęn tỹ kur han mãn tũ tóg nĩ. *Judeu* ag mỹ tóg *Jesus* kãmén mũ, fóg ag mỹ ke gé.

⁶ Hã ra ag tóg ti kato vĩ mũ. Kĩ ag tóg *Jesus* to é he mũ. Kĩ *Paulo* tóg ti kur rũmrũm mũ, ag mĩ: “vẽnh hã ki ãjag tóg vãgfor ke mũ, nũgme ki vár kĩ,” he jé. “Ãjag mĩ sóg *Jesus* tó, hã ra ãjag tóg mẽ jãvãnh nỹtĩ. Kĩ ãjag tỹ vễsóg ki vễsỹrẻnh ke vễ. Kĩ sóg fóg ag kar hã mỹ tónh tĩg ha, kanhgág ag kar mỹ ke gé,” he tóg mũ. ⁷ Hã kĩ tóg tá kutẽ kĩ fóg ãn kã ra rã mũ, ti jiji hã vỹ: *Ticio Justo*, he mũ. Topẽ kamẽg ti tĩ. Ti ãn vỹ *Judeu* ag vễnh kanhrãn jafã rã jẽ gé. Kĩ *Paulo* tóg ti mré nĩ nĩ sir.

⁸ Hã ra *Judeu* ag vễnh kanhrãn jafã to pã'i vỹ *Jesus* ki rã mũ, ti jiji hã vỹ: *Crispo*, he mũ. Ti mré ke kar vỹ *Jesus* ki ge mũ gé, *Corinto* tá ke tỹ hẻn ri ke. Kĩ ag tóg kygpe kĩ nỹtĩ sir.

⁹ Kejẻn *Paulo* tóg kuty kĩ nẻn nẻ vẻg mũ. Topẽ tỹ ti mỹ vẻnh ven vễ, kĩ tóg ti mỹ: “kamẽg tũg ra,” he mũ. “Inh vĩ kãmẻn ra, kã nĩ tũg,” he tóg. ¹⁰ “Ã mrẻ sóg nẻnh mũ. Ủ pijẻ ã vóg kónãn mũ'. Êmã tag ki ù tỹ hẻn ri ke ag vỹ tỹ isũ nỹtẻnh mũ, fag mrẻ hã,” he tóg, Topẽ ti.

¹¹ Kĩ *Paulo* tóg prỹg pir kri kysã tỹ 6 (ke) ki tá nĩ nĩ. Ag mỹ tóg Topẽ vĩ kãmẻn tĩ nĩ sir, tá.

¹² Kejẻn *Gálio* he mũ tóg tỹ *governador* nĩ, ga tỹ *Grécia* ki. Kĩ *Judeu* ag kar tóg *Paulo* kato vãsẫnsẫn mũ. Kĩ ag tóg ti kãgmĩ kĩ pã'i mág mỹ ti ven mũ mũ. ¹³ Kĩ ag tóg *governador* mỹ: “tag tóg ẻg jykre tỹ tũ' he sỏr mũ'. Vẻnh kar tóg ti vĩ tugnẻn *Jesus* ki ge mũ,” he mũ.

¹⁴ Kĩ *Paulo* tóg vĩ sỏr mũ, hã ra *Gálio* tóg *Judeu* ag mỹ: “ti tỹ nẻn ù kỏrẻg han ra sóg ãjag jagfỹ vẻnh mũ vễ,” he mũ. ¹⁵ “Hã ra ãjag tóg ãjag jykre to ti to jũ mũ, ãjag jiji to, ãjag vẻnh rá to. Isũ pijẻ', ãjag tũ tag

ti'. Ājag hã ne tag to jykrén ke mũ inhhã'. Inh pijé ãjag tũ to jykrén sór mũ', " he tóg. ¹⁶ Kĩ tóg ag mĩ: "hã mũ jég," he mũ sir, vĩ tar han kĩ.

¹⁷ Kĩ tá nĩtĩ ag tóg *Sóstenes* kãgmĩg mũ. *Judeu* ag vėnh kanhrãn jafã to pã'i vė. Ti kãgmĩ kĩ ag tóg ti mrãnmrãn mũ, pã'i mág ěn ĩn tá, hã ra *Gálio* tóg ki ěmė sór tũ nĩ.

Paulo tỹ Antioquia ra vỹn ke

¹⁸ Kĩ *Paulo* tóg tá nĩ sir, kurã tỹ hėn ri ke ki. Kĩ tóg kejėn *Jesus* mré ke ag mĩ: "isĩg vė ha," he mũ. Kĩ *Áquila* tóg ti mré tĩ mũ, ti prũ tỹ *Priscila* fi mré. Ag tỹ ga tỹ *Síria* ra mũnh ke vė. Ěmã tỹ *Cencreía* tá ag tóg *canao* mág ki ge sór mũ, ra mũ jé. To hã tóg vėnh jãrég mũ, *Paulo* ti, Topě mỹ *promessa* han kĩ.

¹⁹ Kĩ ag kar tóg *canao* mág kã mĩ ěmã tỹ *Éfeso* ra mũ mũ. Hã ra *Áquila* fag vỹ tá nĩtĩ. Mũ mãn tũ fag nĩ sir.

Kĩ *Paulo* tóg *Judeu* ag vėnh kanhrãn jafã kã ra rã mũ, *Judeu* ag mré vĩ jé. ²⁰ Ag tỹ ti vĩ mē kĩ tá ke ag tóg ti mỹ: "ėg mré nĩ nĩ," he mũ.

Hã ra tóg ag mỹ: "hã ra sóg ver tĩg mũ ha," he mũ.

²¹ "Kãnhmar sóg vỹn kenh ke mũ hã ra, Topě mỹ há nĩn kĩ," he tóg. Kĩ tóg ěmã tỹ *Éfeso* tá kutė mũ. ²² Kĩ tóg ěmã tỹ *Cesaréia* tá jun mũ. Kĩ tóg *Jerusalém* ra tĩg kĩ *Jesus* ki ge mũ kar vigvég mũ, ũ tỹ Topě vĩ mē jé vėnh mãn tĩ ag. Kar kĩ tóg *Antioquia* ra tĩ mũ.

²³ Tá tóg nĩg sĩ han mũ. Kar kĩ tóg tá kutė kĩ ga tỹ *Galácia* mĩ tĩ mũ, ga tỹ *Frígia* mĩ ke gé. *Jesus* mré ke ag jyvėn tóg mũ sir, ag tỹ tar nĩtĩ jé.

Apolo tỹ Topě vĩ tó

²⁴ Kejėn *Judeu* ũ tóg ěmã tỹ *Éfeso* tá jun mũ, ti jiji hã vỹ: *Apolo*, he mũ. Ěmã tỹ *Alexandria* tá tóg mur

ja nĩ. Vĩ há ti nĩ. Topě vĩ tó tóg tĩ gé, vāsỹ rán kỹ nĩ ěn to tóg tar nĩ.

²⁵ Ěn tóg *Jesus* japry ki kanhró nĩ. Mũmĕg vānh nĩn kỹ tóg *Jesus* vĩ tó tĩ mũ. To tóg krónh ke vānh nĩ. Hã ra tóg *João* tỹ ag kygpég mũ ěn hã ki kanhró nĩ. Ěg tỹ *Jesus* jiji tó kỹ kygpe kỹ nỹtĩ tag ki kagtĩg tóg nĩ ver.

²⁶ Ěn tóg *Judeu* ag vĕnh kanhrān jafā krĕm ag kanhrān mũ sir, ti tỹ mũmĕg vānh nĩn kỹ. *Áquila* fag tỹ ti vĩ mĕg kỹ fag tóg ti mỹ: “ĕg venh kātĩg nĩ,” he mũ. Kỹ fag tóg ti mỹ Topě japry kāmén kān mũ, ti jamĩn ti. ²⁷ Kar tóg ga tỹ *Grécia* ra tĩg sór mũ. Kỹ *Jesus* mré ke ag tóg ti mỹ: “há ti nỹ, ha tĩg ge,” he mũ. Kỹ ag tóg *Jesus* mré ke ag mỹ vĕnh rá jĕnĕg mũ, ag tỹ ti mỹ: “kārā ra,” hen jé. Tá jun kỹ tóg *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ ag jyvĕn mũ, kỹ ag tóg ti tỹ ag jyvĕn kỹ to tar nỹtĩ sir, Topě tỹ ũn jagāgtān mũ ag. ²⁸ *Judeu* ag mré tóg vĩ tĩ, vĕnh kar jo. Ag mỹ tóg Topě vĩ tó tĩ, vāsỹ rán kỹ nĩ ěn ti. Kỹ tóg ag mỹ *Cristo* kāmén mũ sir. “*Cristo* vỹ tỹ *Jesus* ti nĩ,” he tóg mũ, ag mỹ, *Apolo* ti.

19

Paulo tỹ ěmā tỹ Ěfeso tá nĩ

¹ Kỹ *Apolo* tóg *Corinto* tá nĩ nĩ sir. Hã ra *Paulo* tóg ga ěn mũ tĩg ja nĩgtĩ, pānónh kri kyjer ěn mũ. Kỹ tóg *Ěfeso* tá jun mũ sir.

² Tá ũ ag tóg *Jesus* ki ge ja nĩgtĩ. Kỹ *Paulo* tóg ag mỹ: “ājag mỹ Topě kuprĩg tỹ jagrĕ nỹtĩ', ājag tỹ *Jesus* ki gen kỹ'?” he mũ. Kỹ ag tóg ti mỹ: “kỹ ne nĕ ge, Topě kuprĩg ti?” he mũ. ³ Kỹ *Paulo* tóg: “ājag tỹ vĕnh kygpe kỹ ājag hĕ ri ké?” he mũ. Kỹ ag tóg: “*João* tỹ

ag kygpe ri ke ti nĩ, “ he mũ. ⁴ Kĩ tóg: “*João* tóg ag kygpe ja nĩgtĩ, ag tỹ ag jykre pãno tovãnh kỹ,” he mũ. “Kỹ tóg vênh kar mỹ: ù tỹ inh nón kãtĩg ke mũ ěn ki gem nĩ, hã vỹ: *Jesus*, he mũ, he ja nĩ,” he tóg, *Paulo* ti. ⁵ Kĩ tóg ag kygpég mũ sir, *Jesus* jiji tó kỹ. ⁶ Kĩ tóg ti nĩgé tỹ ag mẽg mũ, kỹ Topě kuprĩg tóg ag ki rã mũ sir. Vênh vĩ ù tugtó ag tóg mũ sir. Kỹ ag tóg Topě vĩ tó mũ gé. ⁷ Û tỹ 12 (ke) ag hỹn, vênh vĩ ù tugtó mũ ěn ag.

⁸ Kỹ *Paulo* tóg *Judeu* ag vênh kanhrãn jafã kã ra rã mũ. Mũmẽg vãnh nĩn kỹ tóg Topě tỹ tỹ ěg pã'i nĩ kãmén mũ. Kysã tãgtũ ki tóg ag mỹ kãmén mũ. ⁹ Hã ra ù ag tóg ti vĩ to fe ù nỹtĩ sir, ag tỹ kri fi jãvãnh nỹtĩn kỹ. Kỹ ag tóg to é he kỹ to vĩ kónãn mũ, vênh kar jo. Kỹ tóg ag mré vĩ mãn tũ nĩ sir. *Jesus* mré mũ ag mỹ tóg: “vyr mỹ ěg nỹtĩnh mũ,” he mũ. Kỹ tóg ag hã kanhrãn mũ sir, *professor* tỹ *Tirano escola* krēm.

¹⁰ Prỹg régre ki tóg tá nĩ nĩ, *Paulo* ti. Hã kỹ ga tỹ *Ásia* tá ke kar ag vỹ *Jesus* vĩ mẽg mũgtĩ, *Judeu* ag kar, fóg ag kar ke gé. ¹¹ Kỹ Topě tóg *Paulo* mỹ vėjykre nĩm mũ gé. Kỹ tóg ěg tỹ nén han vãnh tỹ hên ri ke han mũ. ¹² Kejẽn ag tóg *Paulo* kur mãn kỹ ùn kaga ag mỹ ven mũ. Kỹ ag tóg ag tỹ mẽgmẽ kỹ hághá' he mũ. Kỹ vėjagrẽ kórég ag vỹ gen kỹ pa mũ gé.

Kujá ag

¹³ Hã ra *Judeu* ag kujá ag vỹ tá nỹtĩ gé. Kujá ěn ag tóg ěmã kar kri rũm ke tĩ. Kejẽn ag tóg ag tỹ vėjagrẽ kórég ve kỹ ón kỹ *Jesus* jiji tó tĩ. Kỹ ag tóg ù mỹ: “*Jesus* jykre tỹ sóg ã kutêm ke mũ, *Paulo* tỹ ùn kãmén tĩ ěn jykre tỹ,” he mũ. ¹⁴ Topě tũ to pã'i mág tỹ *Ceva* krẽ tỹ 7 (ke) ag vẽ.

¹⁵ Ag tỹ ũn jagrē kórég mỹ *Jesus* jiji tó kỹ tóg ag mỹ: “*Jesus* ki kanhró sóg nĩ, *Paulo* mẽ inh huri ke gé, hã ra ãjag tóg tỹ ũ nýtĩ?” he mũ. ¹⁶ Kỹ ũn jagrē kórég ěn tóg ag to hũm he mũ. Ag kygrĕg tóg mũ, hã ra ag tóg ti tỹ hẽ ri ke tũ nĩ. Ag kur tóg jynjar kãn mũ. Kỹ ag tóg kator pétẽ mũ sir, kygvénh kỹ. ¹⁷ Kỹ *Éfeso* tá ke kar ag tóg mĕg mũ, *Judeu* kar, fóg ag kar ke gé. Kỹ ag tóg mũmĕgmĕg mũ sir. Kỹ *Jesus Cristo* jiji tóg ag mỹ tar nĩ. Ag mỹ tóg nén kar kãfór nĩ.

¹⁸ Kỹ *Jesus* ki ge kỹ nýtĩ ag tóg ag jykre kórég tugtó mũ sir, jagnĕ mỹ. ¹⁹ Ũ ag tóg kujá tũ han ja nĩgtĩ. Kỹ ag tóg ag vĕnh rá gé kãmũ mũ, kujá tỹ vĕnh rá ěn ti. Kỹ ag tóg kugprũn kãn mũ sir, vĕnh kar rĩnve. Ag tỹ ti kaja nĩkrĕn kỹ tóg kaja e ja nĩ, jãnkamy tỹ 50 *mĩl* (ke) hỹn. ²⁰ Hã kỹ *Topĕ* vĩ tóg sir vĕnh kar kri rũm ke mũ. Kỹ ũ tỹ hĕn ri ke ag tóg kri fig mũ sir.

Éfeso tá vĕnh génh

²¹ Kar kỹ *Paulo* tóg ga tỹ *Macedônia* mũ kutĕ sór mũ, ga tỹ *Grécia* mũ, *Jerusalém* ra tĩg jé. “*Isỹ Jerusalém* ra tĩg kar kỹ sóg ěmã tỹ *Roma* ra tĩg sór mũ gé,” he tóg. ²² Kỹ tóg ga tỹ *Macedônia* ra ũn régre ag jĕgnĕg mũ, ti mré rãnrãj mũ ag, hã vỹ: *Timóteo* mré *Erasto*, he mũ. Jãvo ti hã tóg ga tỹ *Ásia* tá nĩ nĩ ver.

²³ Kejĕn ag tóg jagnĕ kato tĕgtĕ mũ, *Jesus* japry tugrĩn. ²⁴ Ũ tóg *Éfeso* tá nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Demétrio* he mũ. Ũ tỹ topĕ tỹ *Artemis* he mũ fi jo ĩn sĩ kãgrá han mũ vĕ, *prata* tỹ. Ti mré rãnrãj mũ tỹ hĕn ri ag tóg vĕnh rãnrãj ěn ki nén há vég tĩ. Ag gỹjỹ vĕ.

²⁵ Kỹ tóg ti mré rãnrãj mũ ag jé prĕr kãn mũ. Kỹ tóg ag mỹ: “ha vé, vĕnh rãnrãj tag ki ěg tóg nén ũ

há vég mūgtī,” he mū. ²⁶ “Hã ra *Paulo* tag tóg ũ tỹ hên ri ke krīn mū sir, ga tỹ *Ásia* mī hã. Ag mỹ tóg: vënh nĩgé tỹ han ja pijé tỹ Topě nĩ, he tĩ. Kỹ ag tóg ti vĩ kri fig tĩ sir. ²⁷ Kỹ ěg gỹjỹ tag tóg tũ' he sór mū sir, ti tugrīn. Hã ra *Artemis* fi jo ĩn tóg tỹ nén ũ tũ nĩ ha ke gé, ti sīnvĩ nĩ ra. Kỹ fi tóg tỹ nén ũ tũ nĩ gé sir, fi tỹ tỹ ũn mág nĩ ra. *Ásia* kar mĩ ag tóg fi to jãnjan tĩ, ga kar mĩ. Hã ra *Paulo* tóg fi tỹ tũ' henh ha,” he tóg, *Demétrio* ti.

²⁸ Kỹ ag fe tóg gỹm ke mū sir. Kỹ ag tóg jamã hára prēnprēr kỹ: “!..topě tỹ *Artemis* fi vỹ ěg kãfór ne..! !..Tỹ fi *Éfeso* ag tũ ne..!” he mū sir. ²⁹ Kỹ ěmã ěn ki ke ag tóg jagně kato tēgtě mū sir. Kỹ vënh kar tóg ĩn mág ěn ra pétě mū, ĩn kri ĩn tũ ěn ra. *Gaio* he mū ěn pére ag tóg mū mū, ti kãgmĩ kỹ, *Aristarco* ke gé. *Macedônia* tá ag tóg *Paulo* mré kãmũ ja nĩgtĩ. Ěn ag kugmĩ kỹ ag tóg ag tatĩ mū mū.

³⁰ Kỹ *Paulo* tóg ra tĩg sór mū, ag mré vĩ jé. Hã ra ti mré ke ag tóg ti mỹ: “tĩ tũg ra,” he mū. ³¹ Kỹ ga tỹ *Ásia* tá pã'i ag tóg ti mỹ vënh vỹ jëněg mū gé, ti tỹ ĩn mág ěn ra tĩ tũ nĩ jé. Tĩ to ag tóg há nỹtĩ.

³² Đn mág ěn tá ag tóg vënh mãn kỹ nỹtĩ nĩ, ũ tỹ hên ri ke ag. Kỹ ũ ag tóg nén ũ tó tĩ, prēnprēr kỹ, jó ũ ag tóg nén ũ ũ tó tĩ gé, prēnprēr kỹ. Kỹ ag tóg: “ěg tỹ hē ri ke jé vënh mãn ne hỹn'?” he mū. ³³ Kỹ *Judeu* ag tóg vënh kar mỹ ũ ven mū gé, *Alexandre* he mū ěn. Kỹ tóg ti nĩgé tỹ ge mū, ag tỹ katy' he jé. Kỹ tóg ag mỹ kãmén sór mū. ³⁴ Kỹ ag tóg ti tỹ tỹ *Judeu* nĩ vég mū sir. Hã ra tá fóg ag tóg *Judeu* ag to jũgũ nỹtĩ. Kỹ vënh kar tóg prēnprēr kỹ: “!..*Éfeso* tá ke fi vỹ vënh kar kãfór ne..! !..*Artemis* he mū fi vỹ vënh kar kãfór

ne..!“ he mǔ. Óra régre han ag tóg mǔ sir, prēnprēr kǔ.

³⁵ Hã ra *governo* tǔ pã'i ũ tóg ag fe tǔ há' he sór mǔ. Kǔ tóg ag mǔ: “*Éfeso* tá ke',” he mǔ. “Vēnh kar vǔ *Artemis* fi ki kanhró nǔtǔ,” he tóg. “*Éfeso* tá ěg tóg fi ki rǔr mǔ. Fi kãgrá nēji tóg kanhkã tá kãtère ja nǔ,” he tóg. ³⁶ “Ũ tóg tag kato vǔ tǔ nǔgtǔ. Hã kǔ jatu' hé. Krǔ rǔy han tǔg ra,” he tóg. ³⁷ “Tag ag tatǔ ājag tóg kãmǔ ja nǔgtǔ, hã ra ag tóg topē fi ĩn tá nén ũ péju ja tǔ nǔgtǔ. Ěg topē fi to ag tóg vǔ kónãn ja tǔ nǔgtǔ gé,” he tóg. ³⁸ “*Demétrio* mǔ ag kato vǔ sór mǔ'? Vēnh kãgrá han mǔ ag mǔ ti mré ag vǔ kafãn sór mǔ'? Kǔ kófa ag mǔ tóm nǔ ge, vējyvēn ke kurã ěn kã. Ag kato vǔm nǔ ge,” he tóg. ³⁹ “Ājag tǔ hã ra nén ũ tó sór kǔ ājag tóg ěg tǔ ki kanhró nǔtǔ. Kurã nǔm jé ěg tóg ke mǔ, kǔ ěg vēnh mǔn kǔ venh mǔ,” he tóg. ⁴⁰ “Hã ra ěg tǔ ón kǔ vēnh génh kǔ, ũ ag hǔn ěg to: pã'i mág tǔ *imperador* kato ag tē sór mǔ, he mǔ. Nén ũ tǔ to ājag tóg vēnh mǔn mǔ. Ũ tǔ ěg mǔ: ne nē? he mǔ ra ěg tǔ ne tónh ke tóg tǔ tǔ,” he tóg, pã'i ti. ⁴¹ Kar kǔ tóg ag mǔ: “ha mǔ jěg,” he mǔ. Kǔ ag tóg mǔ mǔ sir.

20

Paulo tǔ ga tǔ Macedônia mǔ tǔg

¹ Vēnh kar tǔ jatu hen kǔ *Paulo* tóg *Jesus* ki ge kǔ nǔtǔ ag jé prēr mǔ, ag jyvēn jé. Kǔ tóg ag mǔ: “sǔ tǔg ke nē ha,” he mǔ. Kǔ tóg ga tǔ *Macedônia* ra tǔ mǔ sir. ² Kǔ tóg ga ěn mǔ tǔg kǔ fǔn rãm mǔ. *Jesus* ki ge kǔ nǔtǔ kar ag jyvēn tóg mǔ. Kǔ tóg tǔg mǔn kǔ ga tǔ *Grécia* tá jun mǔ. ³ Tá tóg kysã tãgtǔ tǔg mǔ. Kǔ tóg *canoa* mág kã mǔ ga tǔ *Síria* ra vǔn ke sór mǔ. Hã ra

tóg *Judeu* ag tỹ *canoa* tỹ krỹg' he ja tá ti vóg kónãñ sór mũ mẽg mũ. Kỹ tóg ga tỹ *Macedônia* mũ kutẽ mũ, ga tỹ *Síria* ra vỹn ken jé. ⁴ Ti mré ù ag tóg mũ mũ, hã vỹ: *Sópatro*, he mũ, *Pirro* kósin tag ti. *Beréia* tá ke vẽ. Kỹ *Tessalônica* tá *Artistarco* tóg ti mré tĩ mũ, *Segundo* ke gé. *Derbe* tá *Gaio* tóg ti mré tĩ mũ, *Timóteo* ke gé. *Ásia* tá *Tíquico* tóg ti mré tĩ mũ, *Trófimo* ke gé. ⁵ Ën ag kar vỹ ãg jo mũ mũ, ãmã tỹ *Trôade* ra. Tá ag tóg ãg jãvãnh mũ sir.

⁶ Jãvo ãg tóg ãmã tỹ *Filipos* tá fénhta tỹ pũ jëgja tũ ko kar kỹ mũ mũ. Kỹ ãg tóg kurã tỹ 5 (ke) tũg kỹ ãg jo mũ mũ ag nón *Trôade* tá junjun mũ. Tá ãg tóg kurã tỹ 7 (ke) tũg mũ sir.

Ëmã tỹ *Trôade* tá

⁷ *Semana* tỹ kurã ve ki ãg tóg vënh mãn mũ sir, *Domingo* kã, *Jesus* jamĩ kó jé. Kỹ *Paulo* tóg tỹ vaj kỹ tĩg sór mũ, hã kỹ tóg ag mré vëmén mág mũ. Kỹ ãg tóg *meia noite* pëtêm mũ, vëmén nỹtĩ ki. ⁸ Đn to jãpřy jafã tá ãg nỹtĩ, kỹ néj tỹ hën ri ke vỹ tá grugrug kỹ nỹtĩ nĩ.

⁹ Kỹ kyrũ tóg tá nĩ nĩ, ti jiji hã vỹ: *Êutico*, he mũ. Jãnkã ror kã tóg nĩ nĩ, janëra kã. Jó *Paulo* tóg vëmén jë nĩ. Hã ra kyrũ tóg nũr mũ sir. Kỹ tóg janëra ki kutẽ mũ. Ag tỹ re kỹ ti vég mũ ra tóg ter ja nĩ sir.

¹⁰ Kỹ *Paulo* tóg tere mũ gé sir. Ti kri tóg pãnh ke mũ. Kỹ tóg ti kãgũg mũ, ti nĩgnó tỹ. Kỹ tóg ag mỹ: “fe kaj tũg ra,” he mũ. “Ti kupřig vỹ ti kã kã nĩ nĩ,” he tóg. ¹¹ Kỹ tóg tãpřy mũ. *Jesus* jamĩ kãnhkrég tóg mũ sir, kỹ tóg ko mũ gé. Ag mỹ tóg vëmén mág han mãn mũ gé. Hã tóg kurãg mũ sir. Kỹ tóg ãmã ãn ki kutẽ kỹ tĩ mũ.

12 Hã ra ag tóg kyrũ ěn pére kãmũ mũ. Rĩr tóg nĩ nĩ, kũ ag fe tóg há' he mũ sir.

Ěmã tỹ Mileto ra

13 Kũ ěg tóg ti jo *canoa* mág kã ra ge kũ ěmã tỹ Assôš ra mũ mũ. Tá *Paulo* tóg ěg mré *canoa* kã ra rã sór mũ gé, ti tỹ ěg mré tĩg jé. “Ijo ra mũ jěg, jãvo sóg inh pěn kã ra tĩg mũ,” he ja tóg nĩ. 14 Ěg tỹ ěmã tỹ tá pa kũ tóg ěg mré, *canoa* ěn ki rã mũ. Kũ ěg tóg ěmã tỹ *Mitilene* tá junjun mũ sir. 15 Tá pa kũ ěg tóg tỹ vaj kũ goj vãso tỹ *Quios* kakãm krỹg mũ. Tỹ vaj kũ ěg tóg goj vãso tỹ *Samos* to hã nũgnũr mũ, kũ ěg tóg tỹ vaj kũ ěmã tỹ *Mileto* tá junjun mũ sir, goj tâvĩ kã mũ mũn kũ. 16 *Paulo* tóg: “*Ěfeso* ra ěg mũnh ke tũ nĩ,” he ja nĩgtĩ. “Ěg tỹ *Jerusalém* kukãm mũnh ke vė. Hã kũ ěg tóg *Ásia* ki nỹtĩnh ke tũ nĩ. Fénhta tỹ *Pentecostes* ki tóg sỹ *Jerusalém* tá nĩnh há tĩ,” he ja tóg nĩgtĩ.

Paulo tỹ Jesus mré ke ag mré vĩ

17 *Mileto* tá nĩ kũ *Paulo* tóg *Ěfeso* ra vėnh vĩ jěněg mũ, *igreja* to kófa ag mỹ, *Jesus* ki ge kũ nỹtĩ kar ag tỹ ti venh kãmũ jé, fag mré hã. 18 Ag tỹ tá junjun kũ tóg ag mỹ: “Inh kãtĩg ven kã ãjag tóg inh vé, isỹ ga tỹ *Ásia* tá jun vén mũn kã,” he mũ. 19 “Ěg *Senhor* tỹ *Jesus* tỹ inh mỹ nén nĩm ja han isóg tĩ. Vėsỹ ũn mág han tũ sóg nĩ. Kejěn sóg fỹ tĩ gé, sỹ vėjykre pãno ven kũ. *Judeu* ag tóg iso jũgũ tĩ gé, kũ sóg vėsỹrėnh tĩ gé,” he tóg.

20 “Nén há kar tó sóg tĩ. Inh pijé ãjag mỹ tó tũ nĩgtĩ'. Ěg vėnh mãn ki sóg tó ja nĩgtĩ, ãjag ĩn krēm ke gé. 21 *Judeu* ag mỹ sóg tó ja nĩgtĩ, inh mré ke ag mỹ,

fóg ag mǝ ke gé, ag tǝ ag jykre pãno tovãnh jé, Topě jykre han jé, ěg *Senhor tǝ Jesus Cristo* ki ge jé,” he tóg.

²² “Ha vé, *Jerusalém* ra sóg tǝg mũ ha, Topě kuprǝg tǝ inh mǝ: ha tǝg, hen kǝ. Isǝ tá nén venh ke mũ ki kagtǝg sóg nǝ ver. ²³ “Hã ra Topě kuprǝg tóg inh mǝ: ã se jé ag tóg ke mũ, ã vóg kónãnh jé ag tóg ke mũ, he tǝ. Isǝ hẽ tá jun kǝ tóg inh mǝ inh vėsǝrẽnh ke tó tǝ. ²⁴ Hã ra tóg inh mǝ tǝ nén ù tũ nǝ, ag tǝ isén ke mũ ra. Sǝ inh rãnrãj kãn há tóg tǝ, *Jesus Cristo* tǝ inh mǝ vẽnh rãnrãj nĩm ja ěn ti, hã vǝ: sǝ vẽnh kar mǝ *Jesus* kãme sér ěn tó jé, he mũ,” he tóg.

²⁵ “Ha vé, inh ve mãn ke tũ ãjag tóg nǝ ha, ki kanhró sóg nǝ. Û tǝ hẽn ri ke ag mǝ sóg Topě tǝ tǝ ěg pã'i nǝ tó ja nĩgtǝ. Hã ra ag kar ěn tóg inh ve mãn ke tũ nǝ ha. ²⁶ Hã kǝ sóg ãjag mǝ tó mũ. Û tǝ *Jesus* ki rã tũ nĩn kǝ tóg iso: inh mǝ tóg tó ja tũ nǝ, henh ke tũ nǝ. ²⁷ ãjag mǝ sóg tó kãn. Topě jykre kar ti. Inh pijé ãjag mǝ nén ù tó tũg ja nǝ. ²⁸ Vẽnh ki rĩrm nǝ, vėsó jykrén kǝ. Kǝ *Jesus* ki ge mũ kar ag ki rĩrm nǝ gé. Topě kuprǝg vǝ ãjag tǝ ag to pã'i hynhan, kǝ ag ki rĩr há han nǝ. Ti kyvẽnh tǝ tóg ãjag kygjãm mǝr, *Jesus* ti. Ti mǝ ãjag tóg tǝ ti mẽg ri ke nǝtǝ. Kǝ ti mẽg ěn jẽn nǝ. ²⁹ Isǝg kǝ ù ag tóg ãjag ki junjun ke mũ, kǝ ag tóg mĩg ri ke nǝtǝ, ti mẽg mãn sór kǝ, hã vǝ: *Jesus* ki ge kǝ nǝtǝ ag kókén sór mũ, he mũ. ³⁰ ãjag kã mĩ ù tóg vẽnh ó tónh ke mũ gé, *Jesus* mré mũ ag tǝ ag mré mũ kónãnh han jé. ³¹ Hã kǝ vẽnh ki rĩr. Iso jykrén. Prǝg tãgtũ ki sóg ãjag jyvẽn, kurã ki, kuty ki ke gé. ãjag kar jyvẽn sóg. ãjag jyvẽn kǝ sóg fǝ tǝ gé, kejẽn. ³² Hã ra sóg Topě mǝ: ag ki rĩr, he mũ, ãjag to. Topě vǝ ti vĩ tǝ ãjag ki rĩr ke mũ gé, ti tǝ ãjag jagãgtãn

kỹ. Ti hã vỹ ãjag tar han ke mũ. ãjag mũ tóg ãmã há tãvĩ nĩm ke mũ gé, kar kỹ, ti tũ kar ag mré hã,” he tóg.

³³ “Inh pijé ãjag mũ: inh mũ jãnkamy nĩm, inh mũ kur nĩm, he mũ! ³⁴ Isỹ nén ù génh jé sóg rãnrãj tĩ, inh nĩgé tỹ. Kỹ inh rãnrãj ki inh mré ke ag vỹ ag tũ ti vĩgvég tĩ gé, inh kóm. ³⁵ Hã ki sóg ãjag mũ *Jesus* jykre ti ven mũ. Ēg tỹ ěg rãnrãj ki ěg tũ ven kỹ ěg tóg ùn krónhkrój ag mũ nén ù vin ke mũ gé, ěg tỹ ti jykre han kỹ. Ēg *Senhor* tỹ *Jesus* vĩ mũ sóg ěkrég tĩ. Ti hã tóg ěg mũ tag tó ja nĩgtĩ, kỹ tóg: “ù tỹ ěg mũ nén ù nĩm kỹ tóg pãgsĩ nĩ. Ēg tỹ ù mũ ěg tũ nĩm kỹ tóg hã ra há nĩ,” he ja nĩgtĩ, *Jesus* ti,” he tóg, *Paulo* ti.

³⁶ Ti tỹ tó kãn kỹ tóg ti jakrĩ tỹ jẽ mũ, kỹ tóg *Topẽ* mré vĩ mũ, vẽnh kar to. ³⁷ Kỹ ag tóg kygfỹ mũ. *Paulo* nunh jãgmỹ ag tóg ag nĩgnó fón mũ. Ti ki ag tóg nhun ke mũ. ³⁸ Ag mũ tóg e tĩ, ti tỹ ag mũ: “inh ve mãn ke tũ ãjag nĩ ha,” hen kỹ. Kỹ ag tóg *canoa* mág ra ti mré mũ mũ sir.

21

Jerusalém ra

¹ Vãhã ěg tóg ag mũ: “ěg mũ sór vẽ,” he mũ. Kỹ tóg ěg tỹ ag ré kỹ mũ kỹ ag mũ jagy tĩ. Ge ra ěg tóg tá pa mũ. Kỹ ěg tóg vèsỹmér *canoa* mág kã mũ mũ mũ, goj vãso tỹ *Cós* kukãm. Tỹ vaj kỹ ěg tóg goj vãso tỹ *Rodes* tá junjun mũ. Kar ěg tóg ãmã tỹ *Pátara* tá junjun mũ sir. ² Tá ěg tóg *canoa* mág ù vég mũ gé, ù tỹ ga tỹ *Fenícia* ra tĩ mũ ěn. Kỹ ěg tóg ki ge kỹ kã mũ mũ mũ sir. ³ Goj vãso tỹ *Chipre* vég ěg tóg mũ, ěg jakãnh tá. Kỹ ěg tóg ga tỹ *Síria* kukãm mũ mũ. Ēmã

tỹ *Tiro* tá ěg tóg krỹg mũ. Ag tỹ *canoa* tỹ nén rĩnh kỹ tĩ ěn tỹ tá vin han ke vĕ, ěmã tỹ *Tiro* tá. ⁴ Tá ěg tóg *Jesus* mré ke ag vég mũ. Hã kỹ ěg tóg kurã tỹ 7 (ke) ki tá nỹtĩ nĩ. Topĕ kuprĩg tỹ ag krĩn kỹ ag tóg *Paulo* mỹ ke mũ, ti tỹ *Jerusalém* ra tĩ tũ nĩ jé. ⁵ Ge ra ěg tóg kurã tỹ 7 (ke) tũg kỹ mũ mãn mũ. Hã ra ag tóg ěg mré mũ sĩ han mũ, ag prũ fag mré hã ke gé. ěmã tá ag tóg pa mũ, ěg mré, kỹ ěg tóg goj fyr tá ěg jakrĩ tỹ nỹtĩ kỹ Topĕ mré vĩ mũ. ⁶ Kỹ ěg tóg: “ěg mũnh ken vĕ ha,” he mũ. Kỹ ěg tóg *canoa* kã ra ge mũ. Jó ag tóg ag jamã ra vỹnvỹn ke mũ gé.

⁷ Kỹ ěg tóg ěmã tỹ *Tiro* tá pa kỹ mũ mãn kỹ ěmã tỹ *Ptolemaida* tá junjun mũ. *Jesus* mré ke ag vég ěg tóg mũ sir tá. Ag mré ěg tóg kurã pir han mũ.

⁸ Tỹ vaj kỹ ěg tóg tá pa kỹ ěmã tỹ *Cesaréia* ra mũ mũ, ěg pĕn kã. Tá ěg tóg *Jesus* vĩ tó tĩ ũ ĩn krĕm nỹtĩ mũ, ti jiji hã vỹ: *Filipe*, he mũ. Ũ tỹ 7 (ke) tỹ vĕjĕn vĕnh kãpópãm ja ěn ag kã ũ vĕ. ⁹ Ti krĕ fag tóg 4 (ke) nĩ, ũn mén ja tũ fag. ěn fag vỹ Topĕ vĩ tó mũgtĩ.

¹⁰ Si há tũ ra *Judéia* tá ke ũ tóg kãtĩ mũ, ũ tỹ Topĕ vĩ tó tĩ ti, ti jiji hã vỹ: *Ágabo*, he mũ. ¹¹ ěn tóg *Paulo* vĕsógfĩn ja tỹ ti nĩgé sigség mũ, ti pĕn ke gé. Kỹ tóg: “Topĕ kuprĩg tỹ tón hã vĕ, ha mĕ: ũ tỹ vĕsógfĩn ja tag tỹ tũ nĩ ěn se jé ag tóg ke mũ, *Judeu* ag. Kỹ ag tóg fóg ag mỹ ti fĕg ke mũ, he tóg, Topĕ kuprĩg ti,” he tóg, *Ágabo* ti.

¹² Hã kỹ ěg tóg *Paulo* mỹ: “*Jerusalém* ra tĩ tũg nĩ,” he mũ. Kỹ tá ke ag tóg ge mũ gé sir, ěg mré. ¹³ Hã ra *Paulo* tóg: “ãjag ne tóg kygfỹ mũ, he mũ. ĩnh fe ka han ãjag tóg mũ. Ag tỹ iség mũ ra tóg ĩnh mỹ tỹ nén ũ tũ nĩ, ag tỹ isén mũ ra ke gé, ag tỹ *Jerusalém*

tá inh vóg kónān mū ra, ěg *Senhor* tỹ *Jesus* tugnĩn,” he tóg.

¹⁴ Kỹ ěg tóg vĩ mǎn tũ nĩ sir. “*Jesus* tỹ nén han mū vỹ tóg há nĩ,” he ěg tóg mū sir. ¹⁵ Kar kỹ ěg tóg *Jerusalém* ra mū mū. ¹⁶ *Cesaréia* tá ke ũ ag tóg ěg mré mū mū gé, *Jesus* mré ke ũ ag. Ěg mỹ ag tóg ũ ven mū, ěg tỹ ti ĩn krēm nỹtĩ jé. Ti jiji hǎ vỹ: *Menasom*, he mū. Goj vǎso tỹ *Chipre* tá ke vĕ. Vǎsỹ tóg *Jesus* ki rǎ ja nĩgtĩ.

Paulo tỹ Tiago mré vĕmén

¹⁷ Ěg tỹ *Jerusalém* tá junjun kỹ *Jesus* mré ke ag fe tóg mrin ke mū sir.

¹⁸ Tỹ vaj kỹ *Paulo* tóg ěg mré *Tiago* venh tĩ mū. Kỹ *igreja* to kófa ag kar tóg tá vĕnh mǎn mū gé. ¹⁹ Kỹ tóg ag mỹ *Topĕ* tỹ nén han mū kar tugtó kǎn mū, *Topĕ* tỹ fóg kar krĩn mū ti, ti tỹ ag mỹ *Topĕ* vĩ tón kỹ. ²⁰ Kỹ ag tóg *Topĕ* mỹ vĩ há han mū. Kỹ ag tóg *Paulo* mỹ: “*régre'*, *Judeu* tỹ hĕn ri ke ag vỹ *Jesus* ki ge kỹ nỹtĩ, ũ tỹ *mil* tỹ hĕn ri ke ag. Ěn ag kar tóg *Moisés* tỹ ěg mỹ vĕjykre nĩm ja ěn han tĩ,” he mū. ²¹ “Hǎ ra ũ ag tóg ag mỹ ģ to ón ja nĩgtĩ. *Judeu* tỹ fóg mĩ mū kar krĩn kónān ģ nĕji tĩ, ag tỹ *Moisés* tỹ ěg mỹ nén nĩm ja tovǎnh jé. Ąjag krĕ gré fár junun kym tũg nĩ. *Moisés* tỹ ěg mỹ nén nĩm ja han mǎn tũg nĩ, he ģ nĕji tĩ,” he ag tóg, *Paulo* mỹ. ²² “Kỹ ěg ne han mū ha'? Ũ tỹ hĕn ri ke ag vỹ vĕnh mǎn ke mū, ag tỹ ģ kǎtĩg mĕn kỹ. ²³ Tag han nĩ, ha mĕ. Tag ki ũ tỹ 4 (ke) ag vỹ *Topĕ* mỹ *promessa* han kỹ nỹtĩ. ²⁴ Ag mỹ: “inh mré nỹtĩm nĩ,” hem nĩ. Ag mré vĕnh jǎnhkri han nĩ. Ag tỹ vĕjǎre kỹ ag jo kajǎm nĩ. Kỹ vĕnh kar tóg ģ jykre há ki kanhrǎn mū sir. Ũ ěn ag

tỹ ã to ón mũ ve jé ag tóg ke mũ, ã tỹ *Moisés* tỹ ěg mỹ nén nĩm ja ěn han kỹ,” he ag tóg mũ, *Paulo* mỹ.

²⁵ “Jó ěg tóg fóg tỹ *Jesus* ki ge mũ ag mỹ vĕnh rá jĕnh ja nĩgtĩ. Ag mỹ ěg tóg: *Moisés* tỹ ěg mỹ nén nĩm ja ěn han ke tũ ājag nĩ. Ājag tỹ nén han ken hã vĕ, ha mĕ: vĕnh kãgrá to fĕnhhta ko tũg nĩ. Nén ũ kyvĕnh ko tũg nĩ gé. Nén ũ tỹ vĕsóg ki ter mũ ko tũg nĩ gé. Ājag prũ tũ fag mré nỹ tũg nĩ gé, he ja ěg tóg nĩgtĩ ag mỹ,” he ag tóg, kófa ag, *Paulo* mỹ.

²⁶ Kỹ *Paulo* tóg ũ tỹ 4 (ke) ěn ag mỹ: “inh mré nỹtĩm nĩ,” he mũ. Tỹ vaj kỹ tóg ag mré vĕnh jãnhkrig mũ, *Judeu* ag jykre ki. Kỹ tóg Topĕ ĩn to tĩg kỹ ũ tỹ ki rĩr tĩ ag mỹ: “ag mré sóg vĕnh jãnhkrig mũ, kurã tỹ 7 (ke) ki,” he mũ sir.

Ag tỹ Paulo se

²⁷ Kurã tỹ 7 (ke) ěn tũ ken kỹ *Judeu* tỹ *Ásia* tá ke ag tóg Topĕ ĩn tá *Paulo* vég mũ sir. Kỹ ag tóg jũgũ mũ. Ti kãgmĩg ag tóg mũ, kỹ ag tóg prĕnprĕr mũ sir.

²⁸ “!..*Judeu*’, kãmũ jĕg ra..!” he ag tóg. “!..Ũ tỹ vĕnh kar krĩn kónãn mũ ěn ve ra..! !..Ěg *povo* to tóg vĩ kónãn mo..! !..Topĕ ĩn to tóg vĩ kónãn mo..! !..Kỹ tóg fóg ag mỹ: Topĕ ĩn kã ra ge jĕg, he ja ne..!” he ag tóg.

²⁹ Fóg tỹ *Trófimo* ěn ve ja ag tóg nĩgtĩ, *Éfeso* tá ke ěn, *Paulo* mré tĩ mũ ěn. *Jerusalém* tá ag tóg ti ve ja nĩgtĩ, kỹ ag tóg ón kỹ: “*Paulo* hỹn ti pére vyr, Topĕ ĩn kã ra,” he mũ.

³⁰ Kỹ ěmã ěn tá ke kar ag vỹ jagnĕ kato tĕgtĕ mũ sir, jũgũ kỹ. Ag tỹ *Paulo* kãgmĩ kỹ ag tóg Topĕ ĩn kã tá ti kutĕm mũ. Kỹ ũ tỹ ki rĩr tĩ ag tóg ĩn nĩgfĕnh mũ sir. ³¹ Kỹ ag tóg ti rĕg mũ, *Paulo* ti.

Hă ra *soldado* ag pã'i mág vỹ mễg mũ. ³² Kỹ *soldado* ag tóg ti mré ti to pétẽ mũ. *Judeu* ag tỹ *soldado* ag ve kỹ ag tóg sir *Paulo* tovãnh mũ. ³³ Hă ra pã'i mág tóg: ti kãgmĩ ra! Ti se ra!“ he mũ. “Ủ nễ? Ti tỹ ne han nễ?“ he tóg. ³⁴ Hă ra ã ag tóg ti mỹ nén ã tó, jó ã ag tóg ti mỹ nén ã tó, kỹ tóg ki kanhrãn tũ nĩ sir. Kỹ tóg *soldado* ag mỹ: “êg ãn kã ra ti rãg,” he mũ.

³⁵ Ag tỹ sãnsãn he jafã tá junjun kỹ ag tóg ti vãg mũ. Vẽnh kar tỹ ti to jũgjũ kỹ ag tóg ti vãg mũ. ³⁶ Vẽnh kar tóg ag nón mũ kỹ: “!..ti rẽ ra..!“ he mũ, prẽnprẽn kỹ.

Paulo tỹ ag mỹ vễnh kãmén mũ

³⁷ Ag tỹ ãn kã ra ti rãg sór kỹ *Paulo* tóg *soldado* ag pã'i mág mỹ: “sỹ ã mré vễmén há tóg tĩ,” he mũ. *Grego* vĩ ki tóg ti mỹ ke mũ. Fóg tỹ pã'i vễ, hã kỹ tóg *Grego* vĩ hã tó tĩ.

³⁸ Kỹ tóg ti mỹ: “ã hã ne tóg *Grego* vĩ tó há nĩ,” he mũ. “Kỹ ã mỹ tỹ *Egito* tá ke ên tũ nĩ, ã tỹ vễnh génh han mũ ên!, ã tỹ *mil* tỹ 4 (ke) mré tĩ mũ ên, *governo* kato tẽ mũ ên ag mré, êmã tũ mĩ tĩ mũ ên?“ he tóg.

³⁹ Kỹ tóg ti mỹ: “hỹ,” he mũ. “Tỹ sóg *Judeu* nĩ. Tỹ sóg êmã tỹ *Tarso* tá ke nĩ. Ga tỹ *Cilícia* tá êmã mág kãfór vễ, inh mur ja ti. Isỹ *povo* tag mré vĩnh há tóg tĩ,” he tóg. ⁴⁰ Kỹ tóg ti mỹ: “ha vĩ ge,” he mũ.

Kỹ *Paulo* tóg sãnsãn he jafã kri jẽ kỹ *Hebreu* vĩ ki ag mỹ:

22

¹ “inh kanhkã!, ijóg!, isỹ ãjag mỹ inh jykre kãmén ke vễ,” he mũ.

² Kĩ ag tóg ti tỹ *Hebreu* vĩ ki ag mỹ vĩ mễg mũ sir, kỹ ag tóg katy' he mũ sir.

³ Kĩ tóg ag mỹ: “tỹ sóg *Judeu* nĩ. Êmã tỹ *Tarso* tá inh mur, ga tỹ *Cilícia* tá,” he mũ. “Êmã tag ki sóg hã ra mog, kỹ *Gamaliel* tóg inh kanhrãn. Inh mỹ tóg ẽg jógjóg ag jykre tó kãn, kỹ sóg to tar ja nĩ. Topẽ jykre to sóg tar pẽ ja nĩgtĩ, ãjag tỹ ùri han mũ ri ke. Topẽ jykre hỹn, he sóg tĩ gé, ẽg jykre ẽn to, hã ra sóg kygnẽ. ⁴ Hã kỹ sóg *Jesus* mré ke ag to jũ pẽ ja nĩgtĩ. Ag kãgtén sór ja inh nĩgtĩ, ùn tỹtá fag ke gé. Ag sigse ja sóg nĩgtĩ. ⁵ Topẽ tũ to pã'i mág vỹ ki kanhró nĩ, kófa ag kar ke gé. Ag hã tóg inh mỹ vễnh rá han ja nĩgtĩ, sỹ *Damasco* ra tĩg jé, tá ẽg mré ke ag mỹ ven jé. Tá sóg *Jesus* mré ke ag sigse sór ja nĩ gé, *Jerusalém* mĩ ag tatĩ kãtĩg jé, tag ki ag vóg kónãn jé,” he tóg, *Paulo* ti.

Paulo tỹ ti tỹ Jesus ki rã kãmén

(Hk 9.1-19; 26.12-18)

⁶ “Isĩg kỹ sóg *Damasco* tá jun mũ. Kỹ vãhã jẽngrẽ tar pẽ tóg inh ki kómkóm ke mũ. Kanhkã tá ke vễ. Rã tỹ ẽg nĩno kã sa ra tóg ke mũ. ⁷ Kỹ sóg kutẽ mũ. Kỹ sóg vễnh vĩ mễg mũ, kỹ tóg inh mỹ: “*Saulo'*, *Saulo'*, ã tỹ ne jé isũ ag vóg kónãn nẽ?” he mũ. ⁸ Kỹ sóg: “ã tỹ ù nĩ?” he mũ. Kỹ tóg inh mỹ: “tỹ sóg *Jesus* nĩ, *Nazaré* tá ke ẽn,” he mũ, “ã tỹ ùn vóg kónãn sór tĩ ẽn hã vỹ tỹ inh nĩ,” he tóg. ⁹ Inh mré mũ ag vỹ jẽngrẽ ẽn vég mũ. Hã ra ag tóg ù tỹ inh mỹ vĩ mũ ẽn vĩ mễg tũ nĩ.

¹⁰ Kỹ sóg ti mỹ: “kỹ sỹ hẽ ri kenh ke nẽ?” he mũ. Kỹ tóg inh mỹ: “*Damasco* ki rã. Tá ù tóg ã mỹ tó kãn mũ, ã tỹ nén han ke ti,” he mũ. ¹¹ Hã ra sóg nén ù vég tũ nĩ, jẽngrẽ ẽn tar tãvĩ nĩn kỹ. Kỹ inh mré mũ

ag tóg inh nĩgé kãgmĩ kũ inh pére mũ mũ. Hã ki ěg tóg *Damasco* tá junjun mũ sir.

¹² Kũ ũ tũ *Ananias* he mũ ěn tóg inh venh kãtĩ mũ. *Moisés* tũ ěg mũ vĕjykre nĩm ja ěn han kãn tóg tĩ. *Damasco* tá ke kar vỹ ti to vĩ há han mũgtĩ, *Judeu* ěn ag kar. ¹³ Ěn tóg inh venh kãtĩ mũ, kũ tóg inh mũ: “régre', *Saulo*', inh ki ěvãnh,” he mũ. Kũ sóg vĕsỹmér ti vég mũ sir. ¹⁴ Kũ tóg inh mũ: “ěg jógióg ag Topĕ vỹ ã kuprĕg, vãsỹ, ã tũ ti jykre ki kanhró nĩ jé, ã tũ ũn kuryj nĩ ěn ve jé, *Cristo* ěn. Ti há tóg ã mré vĩnh mũ,” he mũ. ¹⁵ “Á tũ vĕnh kar mũ ã tũ nĕn vég mũ tónh ke vĕ, ã tũ nĕn mĕg mũ ti. ¹⁶ Kũ ěmĕ kã nĩ tũg nĩ. Jĕgnĕ ra, ã tũ kype kũ jĕ jé, Topĕ tũ ã tũ ti vĩ mranh tũ tũ' he jé. Ti mré vĩ, ti jiji tó kũ,” he tóg inh mũ, *Ananias* ti,” he tóg, *Paulo* ti.

Paulo tũ ti rãnrãj kãmén

¹⁷ “Isỹ kejĕn *Jerusalém* ra vỹn ke kũ sóg Topĕ ĩn krĕm ti mré vĩ mũ. Kũ sóg nĕn nĕ vég mũ. ¹⁸ Ti há vĕ, ěg *Senhor* há vĕ. Kũ tóg inh mũ: kur *Jerusalém* tá kutĕ. Ą vĩ mĕnh ke tũ ag nĩ, ã tũ ag mũ inh kãmén mũ ra, he mũ.

¹⁹ Kũ sóg ěg *Senhor* ti mũ: há ra ag tóg isỹ nĕn han ja ki kanhró nỹtĩ. Ag sigse ja isóg nĩgtĩ. Vĕnh kanhrãn jafã krĕm sóg ag mrãnmrãn ja nĩgtĩ gé, ũ tũ ã ki ge kũ nỹtĩ ag, he mũ. ²⁰ Kũ sóg ag tũ *Estĕvão* tĕn kũ, ag tũ ũ tũ ã vĩ tó mũ ěn tĕn kũ tá jĕ ja nĩ gé. Kũ tóg inh mũ há ja tĩ, ag tũ ti tĕn kũ. Ag kur ki sóg rĩr ja nĩgtĩ gé, he sóg, ěg *Senhor* mũ.

²¹ Há ra tóg inh mũ: vó, ha tĩg. Kór há ra sóg ã jĕnĕnh mũ, fóg kar to, kanhgág kar to ke gé, he mũ,” he tóg, *Paulo* ti.

²² Hã ra vãnh kar ên ag tóg êmê kã nýtĩ nĩ. Ag tỹ ti vĩ tag mẽ kỹ ag tóg prẽnprêr mũ sir. “!..Ti tén ra..! !..Ủ tỹ ge vỹ kórég ne..! !..Ti rĩr nĩn kỹ tóg êg mỹ tỹ ù nỹnh mo..!” he ag tóg. ²³ Ag kur vãm ag tóg mũ, ga funfur tỹ ag tóg tũm ke mũ sir, ag jũgĩũ kỹ.

²⁴ Kỹ *soldado* ag pã'i mág vỹ: “ĩn kã ra ti rãg,” he mũ. “Ti mrãnmrãn ra. Hã tỹ ti ki jẽmẽ. Ag tỹ hẽ ri ken kỹ ã to vĩ kónãn nẽ? hem nĩ ti mỹ,” he tóg, *soldado* ag mỹ. Hã ra ag tóg *Paulo* tỹ nén tó mũ ki kagtĩg nýtĩ.

²⁵ Kỹ ag tóg ti ség mũ, nén fár tỹ, ag tỹ ti mrãnmrãn jé. Hã ra *Paulo* tóg *capitão* ên mỹ: “mỹ ã mỹ há', ag tỹ inh mrãnmrãn ke ti? Tỹ sóg *Romano* nĩ, hã ra ag tóg inh mrãnmrãn sór mũ, ù tỹ inh ki jẽmẽg tũ ra,” he mũ. ²⁶ Kỹ tóg *capitão* mỹ e tĩ, kỹ tóg pã'i mág mỹ tónh tĩ mũ. Ti mỹ tóg: “ã tỹ ne han ke nẽ ha? *Romano* vẽ mỹr,” he mũ. ²⁷ Kỹ pã'i mág tóg ti to kãtĩ kỹ ti mỹ: “kỹ ã mỹ tỹ *Romano* nĩ?” he mũ. Kỹ tóg: “hỹ,” he mũ. ²⁸ Kỹ tóg ti mỹ: “isỹ tỹ *Romano* nĩ jé sóg jãnkamy tỹ hẽn ri ke tỹ kajãm,” he mũ. Kỹ *Paulo* tóg ti mỹ: “inh mur mũ kã sóg tỹ *Romano* nĩ hã ra,” he mũ. ²⁹ Kỹ ag tóg ti tovãnh mũ sir, ù tỹ ti mrãnmrãn ke mũ ên ag. Hã ra tóg pã'i mág mỹ e tĩ. Ti tỹ ùn tỹ tỹ *Romano* nĩ senh ke tũ vễ vễ, hã kỹ tóg ti mỹ e tĩ.

Judeu tỹ pã'i ag tỹ Paulo vĩ mẽg mũ

³⁰ Tỹ vaj kỹ pã'i mág tóg *Judeu* ag ki jẽmẽ mãn sór mũ, ag tỹ *Paulo* to jũ ên ti. Kỹ tóg ti kavãg mũ. Kỹ tóg Topẽ tũ to pã'i mág ag jé prêr mũ, vãnh jyvẽn tĩ kar ag ke gé. Kỹ tóg *Paulo* pére tĩ mũ, ag jo ti fẽg jé.

23

¹ Kĩ *Paulo* tóg vėnh jyvėn ti ag vėg mũ, kĩ tóg: “inh kanhkā', vėjykre há kar han isóg tĩ, kurā kar ki, ũri ke gé, isỹ Topě mĩ ěkrén kỹ,” he mũ.

² Kỹ Topě tũ to pã'i mág ěn, *Ananias* he mũ ěn vỹ: “ti jėnky ki tãnh,” he mũ.

³ Kỹ *Paulo* tóg ti mỹ: “Topě vỹ ã vóg kónãn ke mũ. Jykre régre ã nĩ,” he mũ. “Inh jyvėn sór ã tóg mũ. Hã ra ã tóg Topě vĩ mranh, ã tỹ ag mỹ: ti tãnh ra, hen kỹ,” he tóg.

⁴ Kỹ tá nỹtĩ ag tóg ti mỹ: “Topě mỹ rãnrãj tĩ mỹ ã tóg vĩ kónãn mũ, Topě tũ to pã'i mág mỹ,” he mũ.

⁵ Kỹ tóg: “mė',” he mũ. “Ti tỹ tỹ pã'i mág nĩ ki sóg kagtĩg ja nĩ. Sỹ ki kanhró nĩ ra sóg ti mỹ vĩ kónãn ke tũ nĩ vė. Topě vĩ ki tag tóg rán kỹ nĩ, hã vỹ: ã *povo* tỹ tỹ pã'i mág nĩn kỹ to vĩ kónãn tũg nĩ, he mũ,” he tóg.

⁶ Hã ra *Paulo* tóg vėnh jyvėn tĩ ag vėg mũ. ũ ag tóg tỹ *Saduceu* nỹtĩ, kĩ ũ ag tóg tỹ *Fariseu* nỹtĩ. Vyrmỹ ag jykre nỹtĩ. Kỹ *Paulo* tóg jamã há ra ag mỹ: “inh kanhkā', tỹ sóg *Fariseu* nĩ, kĩ inh panh tóg tỹ *Fariseu* nĩ gé. Topě vỹ ũn kãgter mũ ag rĩnrĩn mãn ke mũ, tag kri sóg fĩg tĩ, hã kỹ ãjag tóg iso jũgũ mũ,” he mũ.

⁷ Ti tỹ tag tó kar kỹ *Fariseu* ag tóg *Saduceu* ag mré jagnė vĩ kafãn mũ, jũgũ kỹ. Kỹ ag tóg vėnh kãpugpóv mũ. ⁸ *Saduceu* ag mỹ tóg tũ tĩ, Topě tỹ ěg ter mũ rĩn mãn mũ ti. Topě tỹ jėnė jafã tóg ag mỹ tũ tĩ gé. Kỹ vėnh kuprĩg tóg ag mỹ tũ tĩ gé. Hã ra tóg *Fariseu* ag mỹ nỹtĩ, vėnh kuprĩg, Topě tỹ jėnė jafã, ti tỹ ěg rĩn mãn ke ti. Hã kỹ ag tóg jagnė vĩ kafãn mũ sir. ⁹ Kỹ ag tóg jagnė to jũgũ kỹ prėnprėr

mũ. *Fariseu* ag kã mĩ ù ag tóg jëgnëgnë kÿ, *Saduceu* ag vĩ kafã kÿ: “nén ù kórég han tũ ti nĩ,” he mũ. “Hën ri ke mũn ti hÿn nén ù vé, vënh kuprīg, ke tũ nĩ kÿ Topë tÿ jënë jafã,” he ag tóg. ¹⁰ Kÿ vënh génh tóg kutë ve nĩ. Kÿ *soldado* ag pã'i mág tóg *Paulo* to jykrén mũ. “Ag hÿn gen kÿ ti janjã ke mũ,” he tóg. Kÿ tóg *soldado* ag mÿ: “kur mũ jëg, ti kãgmĩ jé, ëg tÿ ìn kã ra ti rãg jé,” he mũ.

¹¹ Tÿ kuty kÿ *Jesus* tóg *Paulo* mré vĩ mũ. “Kamëg tũg ra. *Jerusalém* tá ã tóg ình vĩ tó há han. Ge jé ã tóg ke mũ, ëmã tÿ *Roma* tá,” he tóg.

Ag tÿ Paulo tén sór

¹² Tÿ vaj kÿ *Judeu* ag tóg jagnë mÿ: “*Paulo* tén jé ëg tóg ke mũ. Jën ke tũ ëg nĩ, ëg tÿ ti tén ke jo, ke tũ nĩ mũ ra Topë tóg ëg vóg kónãn ke mũ,” he mũ.

¹³ Û tÿ 40 (ke) kãfór ag vë, jagnë mré jykrén mũ ag.

¹⁴ Ën ag vÿ Topë tũ to pã'i ag mré vÿnh kãmũ mũ. “Jagnë mré ëg jykrén. Nén ù kãmënh ke tũ ëg nĩ, ëg tÿ ti tén ke jo,” he ag tóg. ¹⁵ “Kÿ *soldado* ag pã'i mág mré vÿnh mũm nĩ. Ti mÿ: ëg tÿ ti tÿ nén ù kórég han mũ to jykrén mãn ke vë. Kÿ ëg mÿ ti ven mãn nĩ, hem nĩ. Ti tÿ: he, hen kÿ ëg tóg ti tén ke mũ,” he ag tóg.

¹⁶ Hã ra *Paulo* ve fi kósìn tóg mëg mũ. Kÿ tóg ti mÿ tónh tĩ mũ. ¹⁷ Kÿ *Paulo* tóg *capitão* ù jé prër kÿ tĩ mÿ: “pã'i mág mÿ kyrũ tag pére tīg, ti tÿ ti mÿ nén ù tó jé,” he mũ.

¹⁸ Kÿ *capitão* tóg kyrũ pére tĩ kÿ pã'i mág mÿ ti ven mũ. “Ti tÿ nëji ã mré vĩ sór vë,” he tóg.

¹⁹ Kÿ pã'i mág tóg vënh péju kÿ ti mré vëmén kÿ ti mÿ: “ã ình mÿ ne tó sór mũ?” he mũ.

²⁰ Kĩ tóg ti mĩ: “*Judeu* ag tóg to jykren, ag tỹ ã mĩ to vĩ jé, ã tỹ vaj kĩ *Paulo* jênê jé, vênh jyvên tĩ ag to,” he mũ. “Ón kĩ ag nêji ã mĩ: êg tỹ ti mré vémén măn há tóg tĩ, henh ke mũ,” he tóg. ²¹ “Ag mĩ: he, he tũg nĩ. Ủ tỹ 40 (ke) ag tóg, ti jo vājig mũ. Ti tén ke jo ag nêji nén ù konh ke tũ nĩ. Ke tũ nĩ mũ ra Topê nêji ag vóg kónăn mũ,” he tóg, kyrũ ti, pã'i mág mĩ.

²² Kĩ tóg ti mĩ: “ũ mĩ: ti mĩ sóg tó, he tũg nĩ. Ha jatun mĩ tĩg,” he mũ.

Ag tỹ Governador mĩ Paulo pére mũ

²³ Kĩ pã'i mág tóg *capitão* régre ag mĩ: “ãjag tũ känkân ra! Êmã tỹ *Cesaréia* ra ãjag mũnh mũ, kuty tag kã 9 óra ki,” he mũ. “Kỹ *soldado* tỹ 200 (ke) ag vỹ ãjag mré mũnh mũ, kãvãru kri mũ tỹ 70 (ke) ag ke gé. Kỹ ù tỹ 200 (ke) ù ag vỹ rógro pu gé mũnh mũ,” he tóg. ²⁴ “Kỹ kãvãru ù kri vin nĩ gé, *Paulo* tỹ kri nĩ jé. *Governador* tỹ *Félix* mĩ ti pére mũjêg, ti tỹ jatun mĩ tá jun jé,” he tóg.

²⁵ Kĩ tóg *Félix* mĩ rán mũ, kĩ tóg:

²⁶ “*Cláudio Lísias* tỹ rá vê,” he mũ. “Isỹ *Governador* tỹ *Félix* mĩ rán hã vê, ã tỹ inh kãfór nĩn kĩ. ã mĩ sóg: ã mĩ há? he mũ.

²⁷ Tag vỹ tỹ *Judeu* ag vêse jê. Ti tén kren ag tóg. Hã ra sóg ti tỹ tỹ *Romano* nĩ jêmê, kĩ sóg inh *soldado* ag mré ti kren han. ²⁸ Hã ra sóg ti kato tẽ mũ ag ki jêmê sór mũ. Ag tỹ hẽ ri ken kĩ ti to jũgũ nê? he sóg. Hã kĩ sóg vênh jyvên tĩ ag mĩ ti ven mũ. ²⁹ Kĩ sóg vég mũ. Ag jykre tugrĩn ag tóg ti to jũgũ mũ. Ủ tén ja tũ ti nĩ. Ti tỹ nén ù to ter ke han tũ ti nĩ gé. Kĩ tóg ti tỹ nén ù to se kĩ nĩnh ke han tũ nĩ gé. ³⁰ Hã ra sóg nén ù mẽ gé. Ti to ag tóg vājig mũ sir, hã kĩ sóg

vēsỹmér ti jēnēg mũ, ã to. Ti kato vĩ mũ ag mỹ sóg: ti hã mré vĩm nĩ, he mũ gé,” he tóg, vēnh rán ki.

³¹ Kỹ *soldado* ag tóg *Paulo* pére mũ mũ. Kuty tá mũ kỹ ag tóg ěmã tỹ *Antipátride* tá junjun mũ. ³² Tỹ vaj kỹ ù tỹ ag pēn kã mũ mũ ag tóg kyrãgrã mũ. Kãvãru kri mũ ag hã tóg ti pére mũ mũ, inhhã. ³³ Ěn ag vỹ *Cesaréia* tá junjun mũ. *Governador* mỹ ag tóg vēnh rá ěn nĩm mũ. Kỹ ag tóg ti mỹ *Paulo* ven mũ.

³⁴ Kỹ *Félix* ěn tóg vēnh rá vég mũ, kỹ tóg *Paulo* mỹ: “tỹ ã ga tỹ hē tá ke nĩ?” he mũ. Kỹ tóg ti mỹ: “ga tỹ *Cilícia* tá,” he mũ. ³⁵ Kỹ tóg: “ã kato vĩ mũ ag tỹ junjun kỹ sóg ã ki jēmēnh mũ,” he mũ. Kỹ tóg *soldado* ag mỹ: “*Herodes* tỹ vēnh jyvēn jafã krēm ti nĩm,” he mũ.

24

Ag tỹ Paulo kato vĩ

¹ Kurã tỹ 5 (ke) tũg kỹ pã'i tỹ *Ananias* vỹ tá jun mũ, *Cesaréia* tá. Topē tũ to pã'i mág vē. Kófa ag vỹ junjun mũ gé, ti mré. Ag kã mĩ ù vỹ tỹ *advogado* nĩ, ti jiji hã vỹ: *Tértulo*, he mũ. Kỹ ag tóg *governador* mỹ *Paulo* tó mũ, ón kỹ ti kato vĩ kỹ. ² Kỹ tóg *Paulo* jé prēr mũ.

Kỹ *Tértulo* tóg: “*Félix*’, há tãvĩ ã tóg jē. Ěg ki ã tóg rĩr há tãvĩ han tí, kỹ ěg tóg jatun mỹ nỹtĩ. Ě tỹ nén to jykrén mũ kar tóg ěg mỹ há nĩ,” he mũ. ³ “Hã kỹ ěg tóg ã to há tãvĩ nỹtĩ. Ě to ěg jykrén há han tí. Kurã kar ki ěg tóg ã to vĩ há han tí. ⁴ Kỹ ěg tóg ã mré nén ù sí to vĩnh kãmũ mũ. Kutar ã nĩ, ěg ki rĩr há han kỹ, hã kỹ ěg tóg ã mré vĩ mág han sór tũ nĩ. Ěg to há ã nĩ, hã kỹ ã tóg ěg vĩ mẽ sór mũ,” he tóg.

⁵ “Tag ti vỹ vĩ kónãn tĩ. *Judeu* kar ag krĩn kónãn tóg tĩ, kỹ ag tóg tĩ tugrĩn vėnh kăpugpóv kỹ nỹtĩ. Ga kar mĩ tóg ke tĩ. Kỹ tóg tỹ *Nazaré* tá ke ẽn mré ke ag pã'i mág nĩ gé,” he tóg, *Paulo* to. ⁶ “Kỹ tóg Topě ĩn kavėnh sór mũ gé, hã kỹ ẽg tóg ti kăgmĩ. Ẽg tỹ ẽg jykre ki ti jyvėn ke vė vė,” he tóg. ⁷ “Hã ra *Lísias* tóg kătĩ mũ, *soldado* ag pã'i mág ẽn ti. Kỹ tóg ẽg kuju ki ti kăgmĩ kỹ ti tỹ hãn ke mũ, jũ kỹ,” he tóg. ⁸ “Kỹ tóg ti kato vĩ mũ ag mỹ ké, ag tỹ ã venh kãmũ jé. Ẽ tỹ vėse tag ki jēmė kỹ ã tóg venh ke mũ. Ki hã ẽg tóg tó tĩ. Ẽ mỹ ti tónh ke mũ,” he tóg, *Tértulo* ti. Ti tỹ *Paulo* to ón hã vė.

⁹ Kỹ *Judeu* ag tóg: “ti tỹ ki hã tó vė,” he mũ gé.

Paulo tỹ vėnh kãmén

¹⁰ Kỹ *Félix* tóg *Paulo* mỹ ti nĩgé ven mũ, ti vĩ jé. Kỹ tóg: “prỹg tỹ hėn ri ke ki ã tóg tỹ pã'i mág nĩ, *Judeu* ag mỹ. Hã kỹ tóg sỹ ã mỹ inh jykre tón kỹ inh mỹ sér tĩ,” he mũ.

¹¹ “Kurã tỹ 12 (ke) pătén tũ tóg nĩ, sỹ *Jerusalém* tá jun ti. Sỹ tá Topě tũ han jé sóg ra tĩg ja nĩgtĩ. Vėnh kar vỹ tá inh ve ja nĩgtĩ. Ag hỹn ã mỹ tónh ke mũ, ã tỹ ag ki jēmėn kỹ. ¹² Hã ra sóg jatun mỹ isũ han tĩ ja nĩ. Topě ĩn krēm sóg ù vĩ kafãn ja tũ nĩ. Vėnh génh han ja tũ sóg nĩ gé. Nén ù kórég han ja tũ sóg nĩ gé.

¹³ Ag tỹ inh kato vĩ mũ pijé tỹ ki hã ke nĩ'. Ẽ tỹ ve há han kỹ ã tóg ki kanhrãn nĩnh mũ. ¹⁴ Kỹ sóg ã mỹ ki hã tónh ke mũ ha. Inh jógjóg ag tỹ Topě jykre han ja ẽn hã han isóg tĩ gé, ag ri kén. Kỹ sóg vãsỹ Topě vĩ rán kỹ nĩ ẽn kri fig tĩ gé, ù tỹ Topě vĩ tó tĩ ag tỹ nén rán ja ẽn ti, *Moisés* mré hã. Hã ra sóg vėjykre tãg tag han mũ gé, Topě tỹ ùri ẽg mỹ nén tó mũ ti,” he tóg.

¹⁵ “Hã ra sóg ag ri kén Topě tỹ nén han ke mũ ẽn ve

sór mǔ. Ti tǔ ěg ter kar kǔ ěg rǐn mǎn ke ěn ve sór isóg mǔ. Ũn jykre kuryj ag rǐn mǎn jé tóg ke mǔ, ũn jykre pǎno ag ke gé,” he tóg. ¹⁶ “Kǔ sóg tǐg há han sór mǔ, ũ tǔ iso: nén ũ kórég han ti huri, he tǔ nǐn jé. Topě rǐnve sóg tǐg há han sór mǔ,” he tóg.

¹⁷ “Vǎhǎ sóg *Jerusalém* tá jun mǎn. Prǔg tǔ hěn ri ke ki sóg tá jun ja tǔ nǐ vē. Hǎ ra sóg ra vyr, isǔ inh *povo* ki ũn jagtar fag mǔ nén ũ vin jé, isǔ Topě mǔ nén ũ pǔn jé ke gé. ¹⁸ Věnh jǎnhkrig ja sóg nǐ, ěg jykre ki. Kǔ sóg jatun mǔ Topě ĩn kǎ ra rǎ ja nǐ. Věnh génh han tǔ sóg nǐ. ¹⁹ Hǎ ra *Judeu* tǔ *Ásia* tá ke ag vǔ tá inh ve ja nǐgtǐ gé. Ěn ag tǔ tag ki inh kato vǐ kǔ tóg há tǐ vē. ²⁰ Hǎ ra ũ tǔ ki nǔtǐ ag tǔ ǎ mǔ inh jykre kórég tónh ke vē. Věnh jyvěn tǐ ag vǔ inh ki jěmě ja nǐ, kǔ tag ag vǔ tá nǔtǐ ja nǐ. Hǎ ra ag tóg tá isǔ nén ũ věnh mǔ han ve ja tǔ nǐ. ²¹ Věnh vǐ pir hǎ tǔ sóg jamǎ hára tó ja nǐ, ag rǐnve, hǎ vǔ: Topě tǔ ũn ter mǔ rǐn mǎn ke ěn kri sóg fig mǔ, hǎ kǔ ǎjag tóg ũri iso jǔgǔ mǔ, he ja sóg nǐ ag mǔ,” he tóg, *Paulo* ti.

²² Kǔ *Félix* tóg kurǎ ũ kǎ ti ve mǎn sór mǔ. *Jesus* jykre ki kanhró tóg nǐ. Hǎ kǔ tóg: “pǎ'i tǔ *Lísias* kǎtǐg kǔ sóg ǎjag ki jěmě kǎn mǔ,” he mǔ. ²³ Kǔ tóg *capitão* mǔ: “ti fěg han ra. Ti jagǎgtǎn ra. Ti mré ke ag tǔ ti mǔ nén ũ nǐm kǔ tóg há nǐ. Ti mǔ nenh tǔg nǐ,” he mǔ.

Félix tǔ Paulo ki jěmě mǎn

²⁴ Si há tǔ ra *Félix vǔ Paulo* vǐ mě mǎn sór mǔ, ti prǔ tǔ *Drusila* fi mré. *Judeu* fi vē. Kǔ tóg ti jé prěr mǔ sir, ti tǔ fag mǔ *Jesus Cristo* ki rǎ kǎmén há han jé.

²⁵ Kǵ tóg fag mǵ vĕjykre kuryj kāmén há han mǵ sir. Ęg tǵ vĕso jykrén kǵ nén ũ vĕnh mǵ han ke tǵ kāmén tóg mǵ gé. Topĕ tǵ kar kǵ ěg jykre tugnǵm ke tó tóg mǵ. Kǵ *Félix* tóg jǵrǵn' ke mǵ sir, ti tǵ ti jykre pāno to jykrén kǵ. Kǵ tóg ti mǵ: “ha ver tǵg. Kejĕn sóg ā ki jĕmĕ mǵn mǵ gé,” he mǵ. ²⁶ Hā ra tóg *Paulo* ki jānkamy mǵn sór mǵ gé, ti tǵ ti kavān jé. Hā kǵ tóg kǵnhmar ti jé prĕr mǵn', ti jé prĕr mǵn' he mǵ, ti mré vĕmén jé.

²⁷ Hā ki prǵg régre tóg tǵg mǵ sir. Kǵ *Félix* jĕgja kǵ ũ tóg jĕ mǵ sir, hā vǵ: *Pórcio Festo*, he mǵ. Kǵ *Félix* tóg *Judeu* ag to vĭ há han sór mǵ, ag tǵ ti to jykrén há han jé, ti nón. Hā kǵ tóg *Paulo* kavāg tǵ nĭ. Se kǵ tóg jĕ nĭ.

25

Paulo tǵ pǵ'i mág tǵ Imperador ve sór

¹ Hā kǵ *Festo* vǵ tǵ *Governador* nĭ sir. Ti tǵ kurā tāgtǵ ki tǵ pǵ'i mág nĭn kǵ tóg ěmā tǵ *Cesaréia* tá kutĕ kǵ ěmā tǵ *Jerusalém* ra tĭ mǵ. ² Tá Topĕ tǵ to pǵ'i mág ag vǵ *Paulo* kato vĭ mág han mǵ. Kǵ ag tóg *Governador* mǵ: ³ “ā tǵ ěg to há nĭn kǵ vĕnh vĭ jĕnĕm nĭ, *Paulo* tǵ *Jerusalém* mĭ kǵtǵg jé,” he mǵ. Hā ra ag tóg ěpry kri ti tén sór mǵ.

⁴ Hā ra tóg ag mǵ: “*Cesaréia* tá tóg se kǵ jĕ. Jó sóg kǵnhmar ra tǵg mǵ gé,” he mǵ. ⁵ “Tá sóg ājag mré ti jykre kórég venh mǵ,” he tóg. ⁶ Kǵ tóg *Jerusalém* tá nĭ sĭ han mǵ ver, kurā tǵ 8 (ke) hǵn hĕn ri ke mǵn, ke tǵ nĭ kǵ kurā tǵ 10 (ke) hǵn. Kǵ tóg *Cesaréia* ra vǵn ke mǵ. Tá jun kǵ tóg tǵ vaj kǵ ti tǵ kri nĭg kǵ ag jyvĕn jafā kri nĭ mǵ. Kǵ tóg *soldado* mǵ: “*Paulo* pére kǵtǵg,” he mǵ. ⁷ Ti kǵtǵg kǵ pǵ'i ag tóg ti jy nǵtĭ

mũ, *Jerusalém* tá kāmũ kÿ. Ti kato ag tóg vĩ tÿ hên ri ke han mũ. Ti jykre pãno tugtó ag tóg mũ sir, ón kÿ, hã ra tóg ag mÿ ki krov tũ nĩ.

⁸ Kÿ *Paulo* tóg vênh kāmén kÿ ag mÿ: “*Judeu* ag jykre mranh ja tũ sóg nĩ. Topê ãn kavénh ja tũ sóg nĩ gé. Kÿ sóg ãg kar pã'i mág tÿ *Imperador* vĩ mranh ja tũ nĩ gé,” he mũ.

⁹ Hã ra *Festo* tóg *Judeu* ag mÿ nén ù há han sór mũ. Hã kÿ tóg ti mÿ: “mÿ ã tÿ *Jerusalém* ra tīg jé há? Sÿ tá ã jykre venh há tóg tĩ,” he mũ.

¹⁰ Hã ra tóg *Paulo* mÿ ag tÿ tá ti tén ha mẽ tĩ, hã kÿ tóg: “nejé,” he mũ. “Ëg pã'i mág tÿ *Imperador* jëgja ki ã tóg inh ki jëmëg mũ. ã tÿ tag ki inh jykre venh ke vë,” he tóg. “*Judeu* ag mÿ sóg vëjykre pãno han ja tũ nĩ. ¹¹ Isÿ ù tén kÿ sÿ to ter ke vë vë. Hã ra ag tóg ón kÿ inh kato vĩ mũ. Hã kÿ tóg ã tÿ ag mÿ inh fëg kÿ vênh mÿ tĩ. Ëg pã'i tÿ *Imperador* hã tóg ti pin kÿ inh jykre venh ke mũ,” he tóg, *Paulo* ti.

¹² Kÿ *Festo* tóg ti mré jykrén mũ ag mré vĩ mũ, kÿ tóg ti mÿ: “ã tÿ *Imperador* ve sór kÿ ã tóg ti venh tīg ke mũ, *Roma* ra,” he mũ.

Pã'i tÿ Agripa tÿ Paulo mré vĩ

¹³ Si há tũ ra *Judeu* ag pã'i mág tÿ *Agripa* vÿ *Cesaréia* tá jun mũ, ti ve tÿ *Berenice* fi mré. Fag tÿ *Festo* fag to pygsa vë. ¹⁴ Kejën *Festo* tóg ti mÿ *Paulo* kāmén mũ. “*Félix* vÿ vëse ù kavãn ja tũ nĩ,” he tóg. ¹⁵ “Kÿ *Judeu* ag pã'i mág ag tóg inh mÿ ti kāmén. *Jerusalém* tá ag tóg ti kato vĩ, isÿ ag mÿ: ha ti vóg kónãn, he jé,” he tóg. ¹⁶ “Kÿ sóg ag mÿ: ãg jykre tóg ge tũ nĩ, he mũ. Tÿ ãg *Romano* nÿtĩ. Kÿ ãg pijé kãnhmar ù to: ti tén ra, he tĩ', he sóg. Ti kato vĩ mũ ag tÿ ti rĩnve inh mÿ ti jykre kórég tónh ke

vē. Kar kǵ tóg vĕnh kāmĕn ke mǔ. Tag pāte ěg tóg ti vóg kónān ke mǔ. Ěg jykren hā vē, he sóg ag mǵ,” he tóg. ¹⁷ “Hā kǵ ag tóg tag ki junjun ja nǐ. Kǵ sóg vēsǵmĕr ag ve ja nǐ, tǵ vaj kǵ. Inh nǐg jafā kri nǐ kǵ sóg *Paulo* jé prĕr ja nǐ. ¹⁸ Kǵ ag tóg ti kato vǐ ja nǐ. Hā ra ag tóg isǵ nĕn to jykrĕn mǔ tó ja tǔ nǐ. ¹⁹ Ag Topĕ jykre hā tó ag tóg mǔ. Ũn ter mǔ tó ag tóg mǔ, ag tǵ ũn to: *Jesus*, he mǔ ěn ti. Hā ra *Paulo* tóg ti to: rǐr ti jĕ nǐ, he mǔ,” he tóg. ²⁰ “Kǵ tóg sǵ to jykrĕn tǔ tǐ. Kǵ sóg *Paulo* mǵ: ā mǵ *Jerusalĕm* ra tǐg ke tǔ nǐ? hé. ²¹ Hā ra *Paulo* tóg *Imperador* ve sór mǔ, ti hā tǵ ti jykre ve jé. Hā kǵ sóg ver ti fĕg han. Kejĕn sóg *Imperador* ra ti jĕnĕnh mǔ,” he tóg, *Festo* ti, *Agripa* mǵ.

²² Kǵ tóg ti mǵ: “sǵ ti vǐ mĕnh há tóg tǐ,” he mǔ. Kǵ tóg: “vaj kǵ ā tóg ti vǐ mĕnh mǔ,” he mǔ.

²³ Tǵ vaj kǵ *Agripa* vǵ kātǐ mǔ, *Berenice* fi mré. Kur sǐnvǐ rǐnh kǵ fag nǵtǐ, pā'i mág kur ti. *Tenente* ag mré fag tóg kāmǔ mǔ, ũn mág ag mré ke gé. Ęn mág kā ra ag tóg ge mǔ. Kǵ *Festo* tóg *Paulo* jé prĕr mǔ sir.

²⁴ Kǵ tóg: “pā'i tǵ *Agripa*', tag ki ke kar', tag ti ve ra ha,” he mǔ. “*Judeu* kar ag tóg *Jerusalĕm* tá inh mré ti to vǐ. Tag ki junjun kǵ ag tóg inh mré ti to vǐ mǔ gé. Prĕnprĕr ag tóg, ti ter jé,” he tóg. ²⁵ “Hā ra tóg nĕn ũ vĕnh mǵ han ja tǔ nǐ, ti tǵ to ter jé. Kǵ tóg *Imperador* ve sór mǔ. Hā kǵ sóg ti jĕnĕnh ke mǔ,” he tóg. ²⁶ “Hā ra tóg sǵ ti to nĕn rán ke mǔ ki krov tǔ nǐ ver. Hā kǵ sóg ti jé prĕr, ā tǵ ti ve jé, inh mré. Ā tǵ ti ki jĕmĕ kǵ sóg sǵ nĕn rán ke mǔ ki kanhró nǐnh mǔ. ²⁷ Sǵ ti to nĕn ũ rán tǔ ra ti jĕnĕ kǵ tóg vĕnh mǵ nǵnh mǔ,” he tóg, *Festo* ti.

26

Paulo tỹ vĕnh kāmén mǎn

¹ Kỹ Agripa tóg *Paulo* mỹ: “ã tỹ vĕnh kāmén kỹ tóg há tĩ,” he mũ. Kỹ tóg: ² “Ă hã ne tóg *Judeu* jykre kar ki kanhró nĩ’,” he mũ. “Hã kỹ tóg inh mỹ há tĩ, ã tỹ ũri inh jagfy vĩ kỹ,” he tóg. ³ “*Judeu* ag tỹ inh kato vĩ kāmén kǎn jé sóg ke mũ. ⁴ *Judeu* kar vỹ inh ki kanhró nỹtĩ, isĩ kǎ. Inh mur ja tá ag inh vé, isỹ *Jerusalém* tá nĩn kỹ ke gé. ⁵ Isĩ kǎ sóg ěg jykre han kǎn mũ. Ki kanhró ag tóg nỹtĩ. Tỹ sóg *Fariseu* nĩ, jó *Fariseu* ag vỹ ěg jykre kar to tar nỹtĩ. ⁶ Ge ra ag tóg inh kato vĩ mũ. Topĕ vỹ ěg jógjóg ag mỹ: “rĩr mǎn jé ãjag tóg ke mũ, ãjag ter kỹ,” he ja nĩgtĩ. Ti vĩ tag kri sóg nĩm mũ, hã kỹ ag tóg inh kato vĩ mũ. ⁷ *Povo* tỹ 12 (ke) vỹ tỹ ěg nỹtĩ. Ěg kar vỹ Topĕ jykre han tĩ, kurǎ kar ki. Ěg tỹ ter kar rĩr mǎn jé, hã jé ěg tóg Topĕ jykre han tĩ, pǎ'i tỹ *Agripa*’. Sỹ Topĕ vĩ kri fi hã tugrĩn *Judeu* ag tóg inh kato vĩ mũ. ⁸ Mỹ ã mỹ vĕnh mỹ, Topĕ tỹ ũn ter mũ rĩn mǎn ke ti’? Vĕnh mỹ tũ tóg nĩ,” he tóg.

⁹ “Hã ra sóg vǎsỹ *Jesus* kato tĕ ja nĩgtĩ gé. Ũ tỹ ti ki ge kỹ nỹtĩ ag vóg kónǎn jagy han ja sóg nĩgtĩ vĕ, fag mré hã. ¹⁰ *Jerusalém* tá sóg *Jesus* tũ ag sigse ja nĩgtĩ gé. Topĕ tũ to pǎ'i mág ag vỹ inh mỹ tag to vĕnh rá han ja nĩgtĩ. Ag tỹ *Jesus* mré ke ag kǎ mĩ ũ tén kỹ tóg inh mỹ há ja tĩgtĩ gé. ¹¹ Ěg vĕnh kanhrǎn jafǎ krĕm isóg ag vóg kónǎn ja nĩgtĩ gé, ag tỹ *Jesus* tovǎnh jé, ag tỹ ti mỹ vĩ kónǎn jé. Ag to sóg jũ tǎvĩ ja nĩgtĩ gé, inh fe tỹ gỹm ken kỹ. Kỹ sóg ěmǎ ũ ra ag nón tĩg ja nĩgtĩ gé, ag vóg kónǎn jé,” he tóg, *Paulo* ti.

Paulo tỹ ti tỹ Jesus ki rã kāmén
(Hk 9.1-19; 22.6-16)

¹² “Hã kỹ sóg êmã tỹ *Damasco* ra tĩg ja nĩgtĩ gé. Topê tũ to pã'i mág ag vỹ inh mỹ to vẽn rá han ja nĩgtĩ, inh mỹ: ha tĩg, hen kỹ. ¹³ Êpry kri sóg jẽngrẽ tar vé, rã tỹ ãg nĩno kã sa ra, kanhkã tá. Rã kãfór vẽn, jẽngrẽ ên, ha mẽ. Inh ki tóg kómkóm ké, inh mré mũ ag ki ke gé. ¹⁴ Kỹ ãg kar tóg vár mũ, ga kri. Kỹ sóg vẽn vỹ mẽ. *Hebreu* vỹ ki tóg inh mỹ: *Saulo'*, *Saulo'*, he mũ. ã hã ne tóg isũ ag vóg kónãn tĩ', he tóg. ã vóg isóg mũ, ka junun kri *ferro* ên tỹ, kỹ tóg ã tỹ inh kato vãsãn kỹ ã mỹ kaga jagy tĩnh mũ, ha vem nĩ, he tóg inh mỹ.

¹⁵ Kỹ sóg ti mỹ: “ã tỹ ù nĩ?” he mũ. Kỹ tóg inh mỹ: “tỹ sóg *Jesus* nĩ,” he mũ. “ã tỹ ùn vóg kónãn sór tĩ ãn vỹ tỹ inh nĩ,” he tóg. ¹⁶ “Jẽg ra,” he tóg. “ã mỹ sóg vẽn ven, ã tỹ inh kāmén jé. ã mỹ sóg vẽn ven mãn ke mũ gé, kejẽn. Tag kar tó jé ã tóg ke mũ. ¹⁷ ã *povo* mỹ sóg ã jẽnẽn mũ, fóg ag mỹ ke gé, kanhgág ag mỹ ke gé. Hã ra sóg ã jy nĩgãn ke mũ,” he tóg. ¹⁸ “Ag kanẽ nugnón sór inh mũ. Ag tỹ vỹjykre pãno han kỹ tóg ag kã ki kuty nĩ sir, hã ra sóg ag kã ki jẽngrẽ han sór mũ. Japo krẽm ag nỹtĩ. Hã ra sóg ag kygvãn sór mũ. Ag tỹ inh vỹ mranh tỹ sóg vẽn pãte fón sór mũ, ag tỹ ù tỹ inh ki ge kỹ nỹtĩ ag mré kanhkã tá junjun jé, he tóg inh mỹ, *Jesus* ti,” he tóg, *Paulo* ti.

Paulo tỹ ti rãnrãj kāmén

¹⁹ “Kỹ sóg ti vỹ mranh tũ nĩ, *Agripa'*,” he tóg. “Kanhkã tá nĩ kỹ tóg inh mré vỹ ja nĩgtĩ, *Jesus* ti, kỹ sóg ti vỹ han. ²⁰ *Damasco* tá ke ag mỹ sóg tó vén, kar *Jerusalém* tá ke ag mỹ ke gé, ga tỹ *Judéia* tá ke

kar ag mǝ ke gé. *Judeu* kar ag mǝ sóg tó mǝ. Kar sóg fóg ag mǝ tó mǝ gé sir, kanhgág ag mǝ ke gé, ag tǝ ag jykre pāno tovānh jé, ag tǝ Topē jykre han jé sir, vēnh kar tǝ ag jykre há ve jé,” he tóg.

²¹ “Isǝ tag han to *Judeu* ag tóg Topē ĩn krēm inh kǎgmǝ ja nǝgtǝ, isén jé. ²² Hǎ ra Topē tóg iyy nǝgān mǝ. Hǎ kǝ sóg ũri jē nǝ. Ti vǝ tó inh mǝ, ũn mág ag mǝ, ũn kǎsir ag mǝ ke gé. Vǎsǝ Topē vǝ tó tǝ ag mré sóg tó mǝ, *Moisés* mré hǎ. ²³ *Cristo* jagtar ke tó ja ag tóg nǝgtǝ, ti ter kar kǝ rǝr mǎn vén ke ti, ěg jo. Kǝ tóg ěg *povo* mǝ jēngrē ri ke nǝ sir, fóg kar ag mǝ ke gé, kanhgág kar ag mǝ ke gé,” he tóg.

²⁴ Ti tǝ tó kǎn tǝ ra *Festo* tóg jamǎ hára : “krǝ tǝ ĩn nǝ, *Paulo*! Ā tǝ vēnh rá ve mág kǝ tóg ĩn krǝ tǝ tǝ,” he mǝ.

²⁵ Hǎ ra tóg ti mǝ: “inh krǝ vǝ há nǝ, *Festo*,” he mǝ. “Ki hǎ sóg tó mǝ, to jykrén há han kǝ. ²⁶ *Agripa* vǝ ki kanhró nǝ. Hǎ kǝ sóg ti ve kǝ mǝ ĩg tǝ nǝ. Mē ti huri. Kǝ vēnh kar vǝ ti mré ki kanhkó nǝtǝ gé.

²⁷ *Agripa*’, ĩn mǝ Topē vǝ tó tǝ ag tǝ nén tó mǝ kri fig mǝ’? Kri nǝm ĩn tóg mǝ, ki kanhró sóg nǝ,” he tóg.

²⁸ Kǝ *Agripa* tóg ti mǝ: “kǝ ĩn mǝ isǝ *Cristo* ki rǎ ve sór mǝ’?” he mǝ.

²⁹ Kǝ *Paulo* tóg ti mǝ: “hǝ, hǎ to sóg Topē mré vǝ mǝ,” he mǝ. “Ā tǝ inh mré *Jesus* ki rǎ kǝ tóg há tǝ vē, ĩn mré inh vǝ mēg mǝ ag ke gé. Isǝ se kǝ jē tag hǎ to sóg ĩn mǝ: inh ri kem nǝ, hēnh ke tǝ nǝ,” he tóg.

³⁰ Kǝ *Agripa* vǝ jēgnē mǝ sir, *Festo* ke gé, *Berenice* fi ke gé, ag mré nǝtǝ kar ag ke gé. ³¹ Kǝ ag tóg kǎpa mǝ. Kǝ ag tóg jagnē mǝ: “nén ũ kórég han ja tǝ ti nǝ. Ge ra tóg se kǝ jē, hǎ ra,” he mǝ. ³² Kǝ *Agripa*

tóg *Festo* mÿ: “ti tÿ kavar kÿ jën hã vë vë, hã ra tóg pã'i mág tÿ *Imperador* ve sór mÿ,” he mÿ.

27

Ēmã tÿ Roma ra

¹ Hã kÿ *Festo* tóg kejën *Paulo* mÿ: “ã tÿ ga tÿ *Itália* ra tÿg ke në ha,” he mÿ. Kÿ tóg pã'i tÿ *Júlio* mÿ ti fëg mÿ. *Soldado* ag *capitão* vë, ù tÿ tÿ *Imperador* mré ke ën ag. Ti mÿ tóg vëse ù ag vin mÿ gé.

² Kÿ ëg tóg *canoa* mág kã ra ge mÿ sir. Ēmã tÿ *Adramítio* tá ke vë, *canoa* mág ën ti. Ag tÿ ga tÿ *Ásia* fyr ra mÿ sór vë. Kÿ ëg tóg goj kã mÿ mÿ mÿ, tá pa kÿ. *Aristarco* tóg ëg mré tÿ mÿ, Ēmã tÿ *Tessalônica* tá ke ën ti, ga tÿ *Macedônia* tá.

³ Tÿ vaj kÿ ëg tóg Ēmã tÿ *Sidom* tá krÿg mÿ sir. Kÿ *Júlio* tóg *Paulo* mÿ vÿ há han kÿ ti mÿ: “ã mré ke ag venh tÿg, ag tÿ ã ki rÿr jé,” he mÿ.

⁴ Tá pa kÿ kãka tóg ëg kato tē mÿ. Hã kÿ ëg tóg goj vãso tÿ *Chipre* kakãm mÿ mÿ. Ēg jakãnh tá tóg nÿ. ⁵ Kÿ ëg tóg goj kafã tÿ kã mÿ mÿ mÿ, ga tÿ *Cilícia* fyr to, ga tÿ *Panfília* fyr to ke gé. Kÿ ëg tóg Ēmã tÿ *Mirra* tá junjun mÿ sir, ga tÿ *Lícia* tá. ⁶ Tá *capitão* tóg *canoa* mág ù vëg mÿ. Ēmã tÿ *Alexandria* tá ke vë. Kÿ tóg ga tÿ *Itália* ra tÿg sór mÿ. Kÿ tóg ëg mÿ: “ën kã ra ge jëg,” he mÿ. ⁷ Kÿ ëg tóg kã mÿ mÿ mÿ. Komër hã ëg tóg mÿ mÿ, kurã tÿ hën ri ke ki. Kÿ ëg tóg vãhã goj vãso tÿ *Cnido* tá junjun mÿ. Hã ra kãka tóg ëg kato tē mÿ gé. Kÿ ëg tóg tá fÿn rãm tÿ nÿ. Kÿ ëg tóg goj vãso tÿ *Creta* kakãm mÿ mÿ, kãka tÿ ëg tÿ vÿrÿn ke kÿ. Krÿ tÿ *Salmona* kakãm ëg tóg mÿ mÿ, kãka krëfÿn. ⁸ *Creta* fyr to hã tÿg tóg jagy tÿ. Kÿ ëg tóg vãhã komër hã “*canoa* sag ja há” he

mũ tá junjun mũ. Ēmã ù vỹ tá kakó nĩ, ti jiji hã vỹ: *Laséia*, he mũ. ⁹ Hã ra ěg tóg koměr hã mũ ja nĩgtĩ, hã kỹ kusa tóg kakó tĩ ha. Kỹ tóg goj kã mĩ tĩg kórég tĩ, kóho tigrĩn. Fénhta ù pátén tóg huri, *Judeu* ag tỹ vākre jafã ti. Hã kỹ *Paulo* tóg ag mỹ: ¹⁰ “goj tóg kã mĩ tĩg kórég tĩ ha. Kỹ ěg tóg jagtar mũ ha. Kỹ tóg inh mỹ *canoa* tỹ nĩnunh mỹ tĩg ha mẽ tĩ,” he mũ. “Kỹ ãjag tũ vỹ vągfor mũ sir. Jó ěg hẽn ri ke mũn kągter ke mũ gé. Tag ki nýtĩn kỹ ěg kusa kã panh mũ,” he tóg.

¹¹ Hã ra *capitão* tóg *canoa* tỹ tũn mũ vĩ mẽg mũ sir. *Canoa* vóg mũ vĩ mẽg tóg mũ gé. Hã kỹ tóg *Paulo* vĩ mẽg tũ nĩ sir. ¹² *Canoa* sag ja ěn tóg há sĩ nĩ, hã kỹ ag tóg tá kusa kã pa vánh nýtĩ. Hã kỹ ùn e ag tóg tá pa sór mũ, ag tỹ ěmã tỹ *Fenice* tá kusa kã pa jé. Goj vãso tỹ *Creta* tá ěmã ù vễ, *canoa* sag ja há ù vễ.

Kóho mág

¹³ Hã ra kãka sĩ tóg koměr hã kraug he mũ sir. Kỹ tóg ag mỹ há tĩ. Hã kỹ ěg tóg tá pa kỹ *Creta* fyr kakó ra mũ mũ sir. ¹⁴ Vãhã kóho jũ tóg *canoa* kato tẽ mũ sir, ti jiji hã vỹ: *Nordeste*, he mũ. *Creta* tán kãtĩ mũ. ¹⁵ Hã ra ěg tóg kóho jũ tag kato *canoa* vóg tỹ hẽ ri ke tũ nĩ, kỹ ěg tóg ti vóg továnh mũ sir. Kỹ kóho tóg *canoa* va tĩ mũ. ¹⁶ Kỹ ěg tóg goj vãso sĩ to hã mũ mũ, ti jiji hã vỹ: *Cauda*, he mũ. Hã ra ěg tóg *canoa* sĩ nỹgnỹn kãmũ ja nĩ, ti se kỹ. *Cauda* tá ěg tóg *canoa* mág kri ti fi han sór mũ, hã ra ěg tóg to jagtar mũ, kóho to. ¹⁷ Vãhã ag tóg ti kãtãnfyn mũ. Kar ag tóg *canoa* mág tógfĩg mũ, ti tỹ vãm ke tũ nĩ jé. Hã ra ag tóg rỹnhrỹj kamęg mũ, rỹnhrỹj tỹ *Sirte* he mũ ěn. Ga

tỹ *Libia* fyr tá ti nỹ. Hã kỹ ag tóg kur tỹ *canoa* kri sa ẽn kunũg mũ sir, kãka tỹ ti tĩn tũ nĩ jé.

¹⁸ Hã ra ẽg tóg kóho jũ to jagtar mũ. Kỹ ag tóg tỹ vaj kỹ *canoa* tỹ rĩg tĩ ẽn kuju vãm mũ sir, goj ki. ¹⁹ Tỹ vaj ũn kỹ ẽg tóg jagãgtar pẽ nỹtĩ, kỹ ẽg tóg vãvãm kãn mũ sir, *canoa* kã ki nỹtĩ ẽn, ti *tralha* ti. Ẽg kar tóg ag mré vãvãm mũ sir. ²⁰ Kurã tỹ hẽn ri ke ki ẽg tóg rã vég tũ nĩ, krĩg ke gé. Kóho jũ ẽn tóg ẽg kato tẽ mũ. Kỹ tóg ẽg mỹ ẽg kãgter ha mẽ tĩ. “Ẽg hỹn krenkren ke tũ nĩ ha,” he ẽg tóg.

²¹ Hã ra ẽg tóg jẽg tũ ja nĩ, kurã tỹ hẽn ri ke ki. Kỹ *Paulo* tóg ag to tĩg kỹ: “ãjag tỹ inh vĩ kri finh ke vẽ vẽ,” he mũ. “Ẽg tỹ *Creta* tá kãpa tũ nĩ ra ẽg jagtar ke tũ nĩ vẽ, kỹ ãjag tóg ãjag tỹ nẽn ỹ kren ke tũ nĩ vẽ.

²² Hã ra ãjag fe ti tỹ rỹnh kem nĩ. Ẽg kar vỹ krenkren mũ. *Canoa* hã vỹ tũ' henh mũ'. ²³ Kutý tag kã Topẽ tỹ jẽnẽ jafã tóg inh mré vĩ mũ. Inh *Senhor* hã vẽ, ỹ tỹ ti jẽnẽg mũ ti, hã vỹ: Topẽ, he mũ,” he tóg. ²⁴ “Ti tỹ jẽnẽ jafã tóg inh mỹ: kamẽg tũg nĩ, *Paulo*’, he mũ. Pã'i mág tỹ *Imperador* ve jé ã tóg ke mũ, kỹ Topẽ tóg ã mré mũ ag kar vin, ag tỹ ã mré krenkren jé, he tóg. ²⁵ Kỹ ãjag fe ti tỹ há' hem nĩ. Topẽ vĩ kri sóg fig mũ. Ti tỹ inh mỹ tó mũ vỹ ge nĩ. ²⁶ Jó tóg ẽg tỹ *canoa* tỹ goj vãso to tĩn há tĩ,” he tóg, ag mỹ, *Paulo* ti.

²⁷ *Semana* régre vẽ sir, ẽg tỹ goj kafã tũ mĩ mũ kri. Goj kafã tũ ẽn jiji hã vỹ: *Mediterrâneo*, he mũ. Kutý kuju ki *canoa* vóg tĩ ag tóg: “ga hỹn kakó nĩ ha,” he mũ. ²⁸ Kỹ ag tóg goj kãmun mũ sir. Kỹ tóg 36 *metros* he mũ. Kãnhmar ag tóg kãmun mãn, kỹ tóg 27 *metros* he mũ sir. ²⁹ Kỹ ag tóg pãró kamẽg mũ, ẽg tỹ kã tag kenh ha mẽ tĩn kỹ. Kỹ ag tóg *canoa*

nér tá ti se jafã tỹ 4 (ke) vin mũ. *Ferro* ã vễ, ti se jafã ti. Ti tỹ rỹnhřỹj kã kã nỹ kỹ *canoa* tóg tá krỹg he mũ. Kỹ tóg ag tỹ kurã venh há tĩ, *canoa* vóg tĩ ag. ³⁰ Kỹ ag tóg *canoa* sĩ ẽn térem mũ, goj ki. *Canoa* se jafã tỹ ag tóg kã ki vin mũ, ag tỹ ón kỹ *canoa* krĩ tá vin jé. Hã ra ag tóg *canoa* mág ré kỹ ga ra mũ sór mũ.

³¹ Hã ra *Paulo* tóg vég mũ. Kỹ tóg *capitão* mỹ: “ag tỹ pa kỹ ãjag tóg krenkren ke tũ nĩ,” he mũ.

³² Kỹ *soldado* ag tóg vãfe kym mũ sir, ag tỹ vãfe tỹ *canoa* sĩ térem kỹ. Kỹ *canoa* sĩ ẽn tóg kutẽ mũ sir.

³³ Tỹ vaj ken kỹ *Paulo* tóg vễnh kar jyvẽn mũ, ag jẽn jé. Kỹ tóg: “*semana* régre vễ ha, ãjag fe von kỹ. Nén ã kãmẽg tũ ãjag nỹtĩ ver,” he mũ. ³⁴ “Pũ ko ra, ãjag tỹ tar há ki krenkren jé. Û vỹ ter ke tũ nĩ, kỹ ù vỹ kaganh ke tũ nĩ gé,” he tóg. ³⁵ Kar kỹ tóg pũ mág mũ sir. Vễnh kar rĩnve tóg Topẽ mré vĩ mũ, kỹ tóg kupãn kỹ ko mũ sir.

³⁶ Kỹ vễnh kar tóg fe tar nỹtĩ sir. Kỹ ag tóg ko mũ gé sir. ³⁷ 276 (ke) ẽg nỹtĩ, *canoa* mág ẽn kã ki.

³⁸ Ẽg tỹ ko kar kỹ ag tóg goj ki *trigo* kugjẽg mũ, *canoa* tỹ kãnhvy' hen jé.

³⁹ Tỹ vaj kỹ ag tóg vég mũ sir, hã ra ag tóg goj vãso ẽn ki kagtĩg nỹtĩ. Kỹ ag tóg tá rỹnhřỹj vég mũ sir. Tá kóho tóg sĩ nĩ. Kỹ ag tóg ra *canoa* tĩn sór mũ. ⁴⁰ Kỹ ag tóg *ferro* ẽn kykym mũ sir, goj kã ki. Kỹ ag tóg *canoa* vóg jafã kygvãg mũ gé. *Canoa* krĩ tá ag tóg kur kujén mũ, kóho kato. ⁴¹ Hã kỹ ẽg tóg rỹnhřỹj ẽn to mũ mũ sir. Kỹ goj régre tóg jagnẽ ki jun kỹ nĩ. Kỹ *canoa* tóg rỹnhřỹj kã ra rã mũ sir. Ti krĩ tóg krẽm rã mũ, kỹ tóg sir tar mũ. Kỹ *canoa* nér tóg kam ke mũ sir, goj jũ kỹ. Kỹ tóg mráj kãn mũ.

⁴² Kÿ *soldado* ag tóg vënh sigse ag kăgtén sór mŭ, ag tÿ mrogmro kÿ vënh pigju tũ nÿn jé, ag krenkren tũ nÿn jé. ⁴³ Hã ra *capitão* tóg *Paulo* kren han sór mŭ. Kÿ tóg ag mÿ: “ke tũg ra. Ājag tÿ tũgnũm há nÿtÿn kÿ goj kã ra ge vén inhhã, ãjag tÿ ga ra ge vén jé,” he mŭ. ⁴⁴ “Ājag tÿ tũgnũm kórég nÿtÿn kÿ ka kri nÿm nÿ, *canoa* mránhmráj kri,” he tóg, *capitão* ti.

Hã kÿ ěg kar tóg ga tá junjun mŭ, krenkren kÿ.

28

Goj vãso tÿ Malta tá

¹ ěg tÿ ga tá nÿtÿn kÿ ěg tóg ga jiji měg mŭ, há vÿ: *Malta*, he mŭ. ² Tá ke ag tóg ěg jagăgtãn mŭ. Kÿ ag tóg pÿ han mŭ. ěg mÿ ag tóg: “kãge jěg ra,” he mŭ, ta kutĕ kÿ, kusa jagy tÿn kÿ.

³ Kÿ *Paulo* tóg pÿnh tÿ mŭ, kÿ tóg pÿ ki nÿn mŭ. Hã ra pÿn tóg pÿ kã kã nÿ ja nÿ. Rÿ mě kÿ tóg tim ke kÿ *Paulo* prăg mŭ, ti nÿgé ki. ⁴ Kÿ tá ke ag tóg pÿn ěn vég mŭ, ti tÿ ti nÿgé to sa kÿ. Kÿ ag tóg jagnĕ mÿ: “ũ tén tÿ hÿn vĕ. Goj tán kren, há ra tóg ti tÿ nén han jan kajãm mŭ,” he mŭ, *Paulo* to.

⁵ Kÿ tóg pÿn tÿ pÿ ki kãvén mŭ. Hã ra tóg kaga tũ nÿ, ti nÿgé ti, Topĕ tÿ ti tÿ há' hen kÿ.

⁶ Hã ra ag tóg ti tugnÿm mŭ, ti kãnhpar ve jé, ke tũ nÿ kÿ ti ter kÿ kutĕ ve jé. Hã kÿ ag tóg ti vég nÿtÿ, óra tÿ hĕn ri ke ki. Hã ra tóg hĕ ri ke tũ nÿ. Kÿ tóg ag mÿ e tÿ, kÿ ag tóg ti to jykrén mãn mŭ. “Topĕ hÿn,” he ag tóg mŭ, ón kÿ, *Paulo* to.

⁷ Goj vãso tá ke ěn ag kãfór vÿ tÿ *Públio* nÿ. Tá tóg ĩn nÿ, ti japÿ tá. ěg tÿ tugtón nÿtÿ tag tá tóg kakó nÿ, ti ĩn ti. Kÿ tóg ěg mÿ: “kãge jěg ra,” he mŭ. Ti mré ěg tóg kurã tágtũ han mŭ.

⁸ Hã ra *Públio* panh tóg kaga nỹ nĩ, jãgfa kyvénh han kỹ. Kỹ tóg to rỹg nỹ nĩ gé. Kỹ *Paulo* tóg ti venh rã mũ. Kỹ tóg ti to Topẽ mré vĩ mũ. Ti nĩgé tỹ tóg ti mēg mũ, kỹ tóg há' he mũ sir. ⁹ Ti han kỹ vēnh kagyga kar ag vỹ tá junjun mũ sir, goj vãso ěn tá. Kỹ tóg ag tỹ há' he kãn mũ gé, *Paulo* ti.

¹⁰ Kỹ ag tóg ěg ki rĩr há han mũ. Ěg tỹ kar kỹ *canoa* ũ kã ra ge kỹ ag tóg ěg mỹ ěg tỹ nén ve sór mũ kar ěn vin mũ.

Roma ra

¹¹ Kysã tãgtũ tũg kỹ ěg tóg *canoa* ũ kã ra ge mũ sir. Ěmã tỹ *Alexandria* tá ke vē gé. Tá tóg kusa fĩn rãm ja nĩ. Ti rá vỹ tỹ ti vėgni kãgrá nĩ. *Romano* ag topẽ ũ vē, ti vėgni kãgrá ti.

¹² Tá pa kỹ ěg tóg ěmã tỹ *Siracusa* tá krỹg mũ. Kỹ ěg tóg tá kurã tãgtũ tũg mũ. ¹³ Tá pa kỹ ěg tóg ěmã tỹ *Régio* tá junjun mũ. Tỹ vaj kỹ kãka tóg ěg vóg há han mũ. Hã kỹ ěg tóg kurã régre tũg kỹ ěmã tỹ *Pozuoli* tá junjun mũ sir. ¹⁴ Tá ěg tóg *Jesus* mré ke ag vég mũ, kỹ ag tóg ěg mỹ: “ěg mré *semana* tũg nĩ ver,” he mũ. Kar kỹ ěg tóg ěmã tỹ *Roma* ra mũ mũ sir. ¹⁵ *Roma* tá ke ag tóg ěg kãmũ mẽ ja nĩ, *Jesus* mré ke ag. Kỹ ag tóg ěg venh kãmũ mũ. Ěmã tỹ *Ápio* he mũ ěn tá ag tóg ěg kato tēgtē mũ, ěmã tỹ *Venda* Tãgtũ he mũ ěn tá ke gé. *Paulo* tỹ ag ve kỹ ti fe tóg mrin ke mũ. Kỹ tóg Topẽ mỹ vĩ há han mũ. Ti krĩ tóg kãnhvy' he mũ sir.

¹⁶ Ěg tỹ ěmã mág tỹ *Roma* tá junjun kỹ *Paulo* tóg vyr mỹ nĩ nĩ. Vėse ũ ag mré tóg nĩ tũ nĩ. *Soldado* pir hã tóg ti ki rĩr mũ. *Capitão* tóg ti mỹ tag to: “he,” he ja nĩ.

Roma tá

¹⁷ Kurā tāgtũ tũg kŷ *Paulo* tóg *Judeu* ag pã'i ag jé prēr mũ. Kŷ tóg ag mŷ: “inh kanhkã', se kŷ inh jê, *Jerusalém* tá,” he mũ. “Kŷ ag tóg tá fóg tŷ *Romano* ag mŷ inh fêg, isŷ nén ù kórég han tũ hã ra, isŷ êg jykre mranh tũ hã ra,” he tóg. ¹⁸ “Fóg tŷ *Romano* ag tóg inh kavãn sór mũ vê, ag tŷ inh ki jêmê kar kŷ. Isŷ nén han ja tũ to sóg ter ke tũ nĩ vê. ¹⁹ Hã ra *Judeu* ag tóg inh kato vĩ, hã kŷ sóg sir pã'i mág tŷ *Imperador* ve sór mũ, ag tŷ isén tũ nĩ jé. Hã ra sóg êg *povo* kavénh sór tũ nĩ, *Imperador* jo,” he tóg. ²⁰ “Hã kŷ sóg ãjag jé prēr mũ, sŷ ãjag ki jêmê jé. Êg *povo* tŷ *Judeu* kar vŷ *Cristo* ve sór mũ. Sŷ *Cristo* kãmén hã to sóg se kŷ jê nĩ,” he tóg, *Paulo* ti.

²¹ Kŷ ag tóg ti mŷ: “ũ tóg êg mŷ ã to vênh rá han ja tũ nĩ, *Judéia* tá,” he mũ. “Kŷ êg kanhkã ù tóg êg ki jun ja tũ nĩ gé, ti tŷ êg mŷ ã tŷ nén ù kórég han mũ ên tó jé. ²² Hã ra tóg êg tŷ ã ki jêmênh há tĩ, ã tŷ nén to jykrén mũ ti. Vêjykre tãg tag kato ag tóg vĩ tĩ, vênh kar ag. Hã kŷ tóg êg tŷ ã ki jêmênh há tĩ,” he ag tóg ti mŷ.

²³ Kŷ ag tóg ti mŷ kurā nĩm mũ. Kŷ ùn e ag tóg vênh mãn mũ sir, ti tŷ ìn krêm nĩ ên tá. Ag mŷ tóg Topê tŷ tŷ êg pã'i nĩ kãmén mũ. *Jesus* kãmén tóg mũ, ag tŷ hên ri ke mũn ti ki ge jé. *Moisés* tŷ ag mŷ vêjykre nĩm ja ên kãmén tóg mũ gé sir. Kusã ki kãmũ kŷ ag tóg tŷ vémén nŷtĩ ki kutyg mũ. ²⁴ Kŷ tóg ù ag mŷ há nŷ. Kŷ ag tóg kri fig mũ. Hã ra tóg ù ag mŷ há tũ nĩ. ²⁵ Hã kŷ ag tóg vênh kãpugpów kŷ nŷtĩ. Kŷ *Paulo* tóg ag mŷ: “Topê kuprĩg tóg tó há han ja nĩ, ti tŷ Topê vĩ tó tĩ tŷ *Isaiás* mŷ: ag mŷ tag tó, hen kŷ,” he mũ. ²⁶ “Êg jógjóg ag mŷ tóg: *povo* tag mŷ: mẽ jé ãjag tóg ke mũ, òn kŷ, hã ra ãjag tóg to jykrén ke tũ

nĩ, hem nĩ, he ja nĩ. ²⁷ Kĩ ag tóg ki kagtĩg nỹtĩnh mũ. Krĩ tũ ag nỹtĩ. Nĩgrẽg kutu ag tóg nỹtĩ gé. Kanẽ kyvó ag tóg nỹtĩ gé, ag tỹ nén ũ ve sór tũ nĩn kỹ. Jẽmẽ sór tũ ag nỹtĩ, ag tỹ to jykrén sór tũ nĩn kỹ. Hã kỹ ag tóg inh ki ge sór tũ nĩ gé, kỹ sóg ag tỹ há' henh ke tũ nĩ gé,” he ja tóg nĩ, Topẽ ti, *Isaías* mỹ,” he tóg.

²⁸ “Ăjag tỹ mẽ jãvãnh nỹtĩn kỹ fóg ag vỹ mẽnh mũ, kanhgág ag ke gé, Topẽ tỹ ag krenkren han sór mũ ti. Kĩ ag tóg ti mỹ: he, henh ke mũ,” he tóg, *Paulo* ti.

²⁹ Kỹ *Judeu* ag tóg ti ré kỹ mũ mũ sir, jagnẽ vĩ kafã kỹ.

³⁰ *Paulo* vỹ prỹg régre tũg mũ, ti ãn krẽm nĩn kỹ. *Alugar* hen kỹ tóg jẽ nĩ, ãn ẽn ti, kỹ tóg kajãm mũ, ti jãnkamy tỹ. Kỹ tóg ũ tỹ ti mré vĩ sór mũ mỹ: “kãrã ra,” he ti. ³¹ Vẽnh kar mỹ tóg Topẽ tỹ tỹ ẽg pã'i nĩ kãmén mũ sir, fe tar han kỹ. Ẽg *Senhor* tỹ *Jesus Cristo* kãmén tóg mũ sir. Ừ tóg ti mỹ: “vĩ tũg ra,” he tũ nĩ, ti se kỹ nĩ hã ra.

Topẽ vĩ rá **New Testament in Kaingang (BR:kgp:Kaingang)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kaingang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kaingang

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 26 Mar 2022
16af52c8-0e45-5e91-b36c-cd314d36d7fc